

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΚΤΙΡΙΩΝ

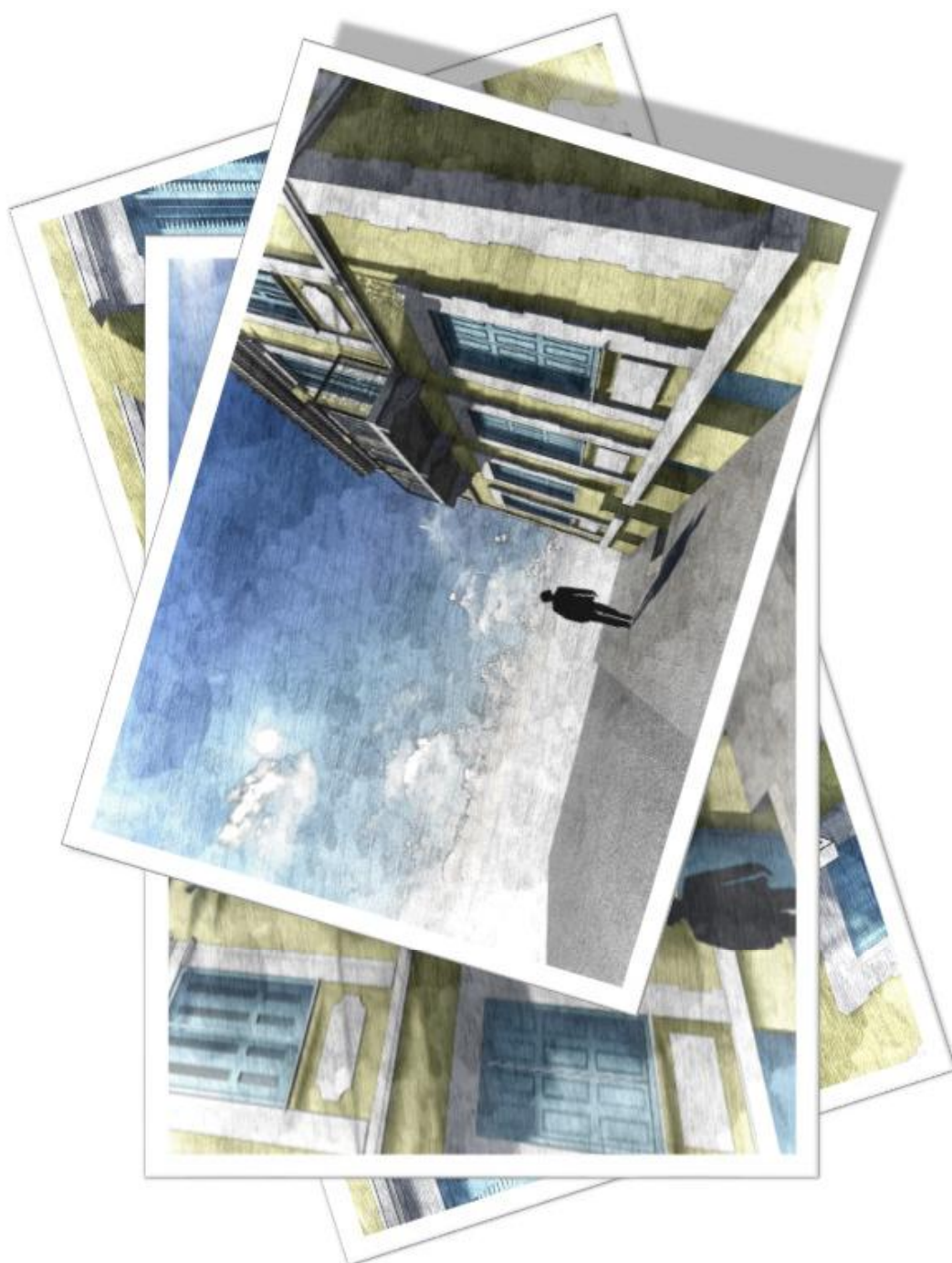
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ,
ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ
ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ
ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ:
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:
ΚΑΚΑΒΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΠΑΤΡΑ, 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΣΚΟΠΟΣ.....	5
Στόχοι - Νέα χρήση.....	5
ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ.....	6
Η «επιβολή» της αρχαιότητας.....	7
Τεχνοφοβία.....	9
ΤΟ ΝΕΟΣΥΣΤΑΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ – Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ.....	12
ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	18
ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ.....	29
Πολιτικά δρώμενα και η αισθητική του πρώτου 19 ^{ου} αιώνα.....	29
Το έργο του Ερνέστου Τσάλερ.....	30
Τράπεζες και σχολεία.....	34
Νεοβυζαντινές τάσεις.....	36
Η ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟΝ ΜΟΝΤΕΡΙΣΜΟ.....	38
Ευρωπαϊκός εκλεκτικισμός.....	38
Οι επιρροές και η πρόοδος του ρυθμού στην Ελλάδα.....	38
Τι επικράτησε έως τον Β Παγκόσμιο πόλεμο.....	45
Η ΠΑΤΡΑ.....	47
Η πορεία της Πάτρας μέσα στους αιώνες.....	47
Η Πάτρα μετά το 1821.....	49
Η σύνθεση του πληθυσμού της Πάτρας.....	56
ΑΝΑΛΥΣΗ.....	58
Θέση – Περιβάλλοντας Χώρος.....	58
Άμεσο Περιβάλλον.....	58
ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	60
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ.....	61
Κτιριολογικά Στοιχεία.....	61
Μορφολογικά Στοιχεία.....	61
Θεμέλια.....	62
Τοιχοποιία.....	62

Κατάσταση διατήρησης.....	62
Οριζόντιοι Φορείς.....	62
Κατάσταση διατήρησης.....	63
Δάπεδα.....	63
Κατάσταση διατήρησης.....	63
Κλίμακες.....	64
Κατάσταση διατήρησης.....	64
Επιγραφίματα.....	65
Κατάσταση διατήρησης.....	65
Ανοιγματα.....	66
Κοοφόδια.....	66
Χρωματισμοί.....	66
Κατάσταση διατήρησης.....	66
Εξώστες.....	66
Κατάσταση διατήρησης.....	67
Στέγη.....	67
Κατάσταση διατήρησης.....	68
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΜΕ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	69
ΠΡΟΤΑΣΗ.....	81
Αρχές Επέμβασης.....	81
Προτεινόμενες Επεμβάσεις.....	81
Κριολογική Περιγραφή Πρότασης.....	81
Μορφολογική Περιγραφή Πρότασης.....	81
Ερευνητικές Εργασίες.....	83
Καθιρέσεις.....	83
Δομική Αποκατάσταση.....	84
Εγκαταστάσεις.....	86
Περιβάλλον Χώρος.....	86
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ.....	117
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	122

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά τη διάρκεια του Α μέρους, έγινε μια ιστορική έρευνα που εντοπίστηκε στη νεοκλασική Ελληνική αρχιτεκτονική. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας, αποτελούν απαραίτητο στυλόβάτη, για οποιαδήποτε επέμβαση σε κτίριο αυτής της περιόδου. Για να μπορέσει να αποκατασταθεί σωστά ένα τέτοιο κτίριο, πρέπει πρώτα, σύμφωνα με την περίοδο κατασκευής του και τα εμφανή μορφολογικά του στοιχεία, να προσδιοριστεί ο ρυθμός στον οποίο υπάγεται, οι κατασκευαστικές του καταστάσεις, τυχόν προσθήκες ή επεμβάσεις και να διατηρηθεί η ρυθμολογία του. Με αυτό τον τρόπο, εξασφαλίζεται ένα, συνεπές με την παράδοση, αισθητικό αποτέλεσμα και η ιστορική συνέχεια της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Όπως θα αναφερθεί παρακάτω, τα περισσότερα κτίρια που κατασκευάστηκαν στην ευρύτερη περιοχή της Πάτρας μετά το 1830 και για έναν έναν περίπου, δομήθηκαν σύμφωνα με τα νεοκλασικά πρότυπα. Στα πλαίσια της παρούσας πτυχιακής εργασίας και με βάση τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από τη βιβλιογραφία, αναζητήθηκε ένα αντιπροσωπευτικό κτίριο της νεοκλασικής ρυθμολογίας, προκειμένου να αποτυπωθεί και να αποτυμωθεί.

Αρκετά νεοκλασικά κτίρια, ακόμα και σήμερα συναντώνται στην ευρύτερη περιοχή της Πάτρας, όμως επιλέχθηκε ένα το οποίο να μην έχει αποκατασταθεί, προκειμένου να είναι εμφανής η αρχική ρυθμολογία του. Βασικό κριτήριο για την επιλογή, υπήρξε η δυνατότητα πρόσβασης σε αυτό, έτσι ώστε να μπορέσει να φωτογραφηθεί εσωτερικά, να αποτυπωθεί και να γίνει δειγματοληψία. Το κτίριο που τελικώς επιλέχθηκε, είναι μια τυπική μεσοαστική κατοικία, που παρουσιάζει όμως ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην μορφολογία και τη ρυθμολογία του. Πρέπει να σημειωθεί ότι το εσωτερικό του έχει διατηρηθεί και βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση. Εξωτερικά όμως υπάρχει έλλειψη συντήρησης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΣΚΟΠΟΣ Στόχοι - Νέα χρήση

Σκοπός των προτεινόμενων επεμβάσεων είναι να αποκατασταθεί πλήρως το κτίριο ώστε να εξυπηρετεί τις ανάγκες που προκύπτουν απ' την αλλαγή της χρήσης και να αποτελεί μια ασφαλή κατασκευή. Η προτεινόμενη νέα χρήση είναι Εργαστήριο σχεδίου με Εκθεσιακό χώρο. Η συγκεκριμένη χρήση επλέχθηκε διότι ευνοείται από τη δομή του κτιρίου, ενώ το κτίριο είναι εύκολα προσβάσιμο από το ευρύ κοινό, αφού βρίσκεται στο κέντρο της Πάτρας σε μία από τις κεντρικότερες οδούς. Άλλο ευνοϊκό στοιχείο είναι ότι δεν υπάρχει κτίριο με συναφή χρήση στην ευρύτερη περιοχή.

Μ Ε Ρ Ο Σ Α

Πρότυπα Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής

Πτυχιακή Εργασία – Μέγιστον Σοφία

ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Η «επιβολή» της αρχαιότητας

Τον 18^ο αιώνα, όλη η Ευρώπη οδηγείται σε μια νέα κατάταξη των κοινωνικών της δομών. Φτιάχεται μια νέα προοδευτική αστική τάξη η οποία ορίζει, από την αρχή, τις θέσεις της. Η σύσταση του νεότερου ελληνικού κράτους έγινε μετά από αρκετά χρόνια, και συγκεκριμένα μετά το 1821. Οι Νεοελληνικές τάσεις, η αναζήτηση ιστορικών προτύπων και γενικά όλα όσα είχαν διαμορφώσει στον ευρωπαϊκό χώρο το κίνημα του αστικού φιλελευθερισμού, είναι στοιχεία που δεν είχε γνώσει ποτέ ο Ελληνικός πληθυσμός μέχρι τη στιγμή της απελευθέρωσης.

Ο απόδημος Ελληνισμός όμως μετέδωσε στον ελλαδικό χώρο την ουσία και το νόημα αυτής της πνευματικής αλλαγής. Έτσι, ξεκίνησε η ορμίανση ενός κλίματος ρομαντικού εθνικισμού, που στόχευε πιο πολύ στην εξιδανικευμένη ανασύνταξη των αξιών της αρχαιότητας, των γραμμάτων, της γλώσσας, της αισθητικής σε όλες τις τέχνες και ιδιαίτερα στην αρχιτεκτονική. Εξομοιώθηκε οπότε με το ρεύμα του ευρωπαϊκού ρομαντισμού, που θεωρούσε το "κλασικό" ανώτερο, μοναδικό και ανεπανάληπτο. Η αναβάπτιση από τους Ευρωπαίους της Ρωμιαϊκής και της Αναγεννησιακής αρχιτεκτονικής στο πνεύμα μιας οικουμενικής αισθητικής αντίληψης, δημιούργησε αυτό που σήμερα ονομάζουμε "ρομαντικό κλασικισμό".

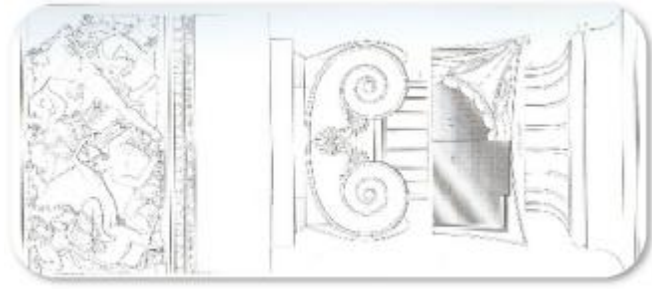
Η επαναπροσέγγιση της αρχαιότητας στην Ελλάδα, κατά τον 19ο αιώνα, ακολούθησε κατά κύριο λόγο δύο αισθητικούς προσανατολισμούς. Το φιλάρχαιο πνεύμα, σε επαφή με την ευρωπαϊκή κληρονομιά της ρωμιαϊκής Αναγέννησης, το οποίο διέπει τη διανόηση του 18^{ου} αιώνα, είναι επηρεασμένο από τα ελληνικά μορφολογικά πρότυπα και τον "Ελληνικό κλασικισμό" (Εικόνα 1).

Στην προσέγγιση αυτού του πνεύματος, ήταν σαφείς οι δυτικές επιδράσεις, ανεξαρτήτως ιστορικής και γεωγραφικής προέλευσης. Ο ελληνικός κλασικισμός αντίθετα, συνδέεται άμεσα με τις ιστορικές και ιδεολογικές καταβολές των Ελλήνων. Με την εγκαθίδρυση της βασιλείας του Όθωνα εδραιώνεται ουσιαστικά ο ελληνικός κλασικισμός, με την επιβολή όμως των γερμανικών μορφολογικών προτύπων του κλασικισμού.

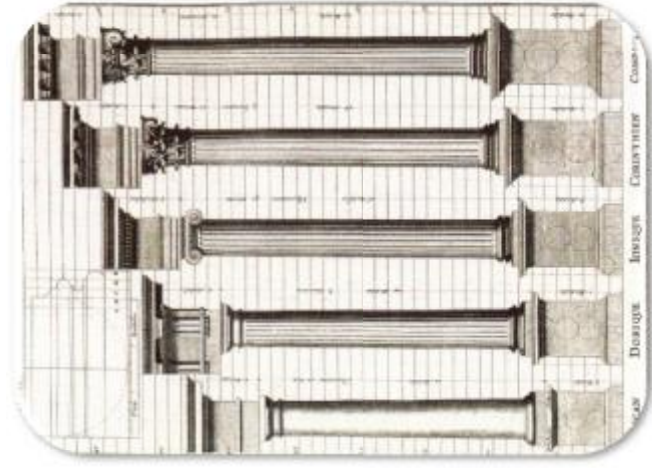
Έτσι, το δομημένο περιβάλλον της Ελλάδας είναι φανερά επηρεασμένο από την (εν δυνάμει κλασικίζουσα) δυτική αρχιτεκτονική, η οποία εκφράζεται είτε μέσα από αναγεννησιακά πρότυπα, είτε μέσα από έναν ιδιόρρυθμο ρομαντισμό και μεταγενέστερα ιστορισμό (Εικόνα 1).

Πρότυπα Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής

Πτυχιακή Εργασία – Μέλιου Σοφία

Εικόνα 1 : Εσωτερική ζοφόρος, ιονικό κιονόκρανο και ρίαση από το σηκό του ναού του Επισκόπου Απολλωνία στις Βιάσες. Ακρίβης σχεδιαστική καταγραφή του αρχαίου προτύπου.
Εικόνα 2 : Οι πέντε ροθμοί της Αρχιτεκτονικής κατά τον Perrault Claude, 1683.

Την περίοδο που αναγεννάται το Έθνος, από το 1830 και μετά, μέσα από πολιτειακές αλλαγές, καθιερώνονται στη συνείδηση του λαού νέες επιλογές ως προς τα πρότυπα. Τα κατάλοιπα του κλασικού παρελθόντος, αναγνωρίζονται ως ουσιαστικά συστατικά οποιασδήποτε καλλιτεχνικής δημιουργίας. Οι αισθητικές επιρρέασαν πολύ την διάπλαση του αστικού κτιρίου και γενικά την αστική αρχιτεκτονική.

Πρότυπα Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής

Πτυχιακή Εργασία – Μέγιστον Σοφία

Τεχνολογία

Η έως τώρα ενιαία παραδοσιακή αρχιτεκτονική, δεν είχε να κάνει τόσο με διατυπωμένους κανόνες, αλλά με εμπειρίες που δοκίμαστηκαν στο χρόνο. Στόχο αποτέλεούσαν η λειτουργικότητα, το μέτρο και η ανθρώπινη κλίμακα στη μορφή των κτισμάτων. Το καθαντό αίτημα της ελληνικότητας δεν ενδιέφερε το λαϊκό έργο. Ακόμη και τα δυτικότροπα "λόγια" στοιχεία της λαϊκής αρχιτεκτονικής, ασκούσαν επιρροή στην Ελληνική παράδοση, πάντα όμως στα πλαίσια που όριζαν οι παραπάνω κανόνες .

Την εποχή αυτή, οι αρχιτεκτονικές δημιουργίες αλάζον κάθεται, ως απόρροια της νεοελληνικής αστικής συνείδησης. Η μνημειακή έκφραση γίνεται αναγκαία, προκειμένου να ανταποκριθεί σε έγκριτες αξίες και να αναδείξει τα κορυφαία επιτεύγματα του παρελθόντος. Στο νέο ελληνικό κράτος, τα μνημεία της κλασικής αρχαιότητας, αποτελούν το πιο σημαντικό επίτευγμα στους αιώνες της ελληνικής αρχιτεκτονικής δημιουργίας.

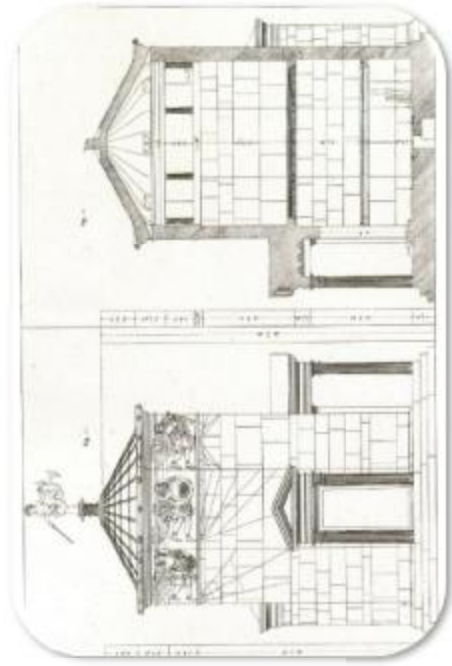
Ενώ η Δύση είχε να επιδείξει το μεσαιωνικό αρχιτεκτονικό παρελθόν της, η απελευθερωμένη Ελλάδα του 1830 είχε διακόψει την επαφή της, για τέσσερις περίπου αιώνες, με τα διακεκριμένα πρότυπα της αρχιτεκτονικής της. Ουσιαστικά, είχε να βιώσει μεγάλη μνημειακή δημιουργία, σχεδόν από την εποχή του Βυζαντίου.

Μετά τα μέσα του 18ου αιώνα, οι πέργραφες και οι απεικονίσεις των περιηγητών, αύξησαν το ενδιαφέρον των Ευρωπαίων για τις ελληνικές αρχαιότητες. Στην αλλαγή αυτή πρωτοστάτησαν έργα σπουδαίων ευρωπαίων αρχιτεκτόνων, ζωγράφων, φιλοσόφων και διανοητών όπως οι: Goethe, James Stuart, Nicolas Revett, Johann Joachim Winckelmann, Herder, Schiller και Julien David Le Roy. Καλλιεργήθηκε έτσι στην Ευρώπη μια ελληνοκεντρική φιλοσοφία.

Η υπόδουλη Ελλάδα παρέμενε σιωπηρή σε αυτές τις τόσο σημαντικές αλλαγές. Έως το 1750, η μεταβυζαντινή αρχιτεκτονική παρουσιάζει ήπιες αλλαγές. Οι συνθήκες διαβίωσης και παραγωγής της περιόδου αυτής, καθρεφτίζονται στις παραδοσιακές μορφές με μια αυθεντικότητα. Λίγες μόνο φορές η ανώνυμη δημιουργία εκφράζόταν με την "λόγια" απόδοση των μορφών. Ιδιαίτερα στην διακόσμηση των προεπαναστατικών χρόνων, διακρίνονται στοιχεία της κλασικισμού ή της δυτικότροπης παράδοσης. Τα στοιχεία αυτά, ήταν κατά κανόνα εξαιρετικά ενταγμένα στις εγχώριες μορφές, όμως η παρουσία τους δεν έδινε καθαρό μνημειακό ύφος.

Πρότυπα Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής

Πτυχιακή Εργασία – Μέμμου Σοφία

Εικόνα 3 : Σχεδιαστική απεικόνιση σε όψη και τομή του Πύργου των Ανέμων. Ακριβής αναπαράσταση στο πνεύμα της αρχαιολογικής θέσης των μνημείων.

Εικόνα 4 : Ο Πύργος των Ανέμων σε άποψη και κάτοψη. Πρώιμη αναπαράσταση του μνημείου, η οποία σαφώς απέχει από την πραγματικότητα.

Στο ελεύθερο ελληνικό κράτος του 19^{ου} αιώνα, εμφανίζεται συστηματικά η "επίσημη" αρχιτεκτονική, για να προβάλει με έμφαση την αντύληψη του μνημειακού ύφους, εγκαταλείποντας τα έως τότε ακαθόριστους ταυτότητας και αυθόρμητα μορφολογικά σχήματα. Η αρχιτεκτονική αποκτά πλέον σχεδιαστικό κανόνα και ρυθμό, απεικονίζοντας συγγρόνως τις βαθύτερες μεταβολές στη δημιουργική σκέψη και την αφομοίωση μιας ενιαίας αντίληψης του μνημείου και του ιστορικού περιβάλλοντος (Εικόνα 3, 4, 5).

Πρότυπα Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής

Προχιακή Εργασία – Μέιμου Σοφία

Εικόνα 5 : Απεικόνιση του Πύργου των Ανέμων, ανάμεσα σε σρείττα και σπία της ομάδας της Ομήμις Τουρκοκρατίας, χαρακτηριστικό του 18^{ου} αιώνα.

Ο ρυθμός αποτελεί αξία και απαραίτητη συνθήκη για το σχηματισμό αρχιτεκτονικού ύφους, έτσι ώστε αυτό να εκφράζει ένα "θεμελιώδες και αναντίρρητο ήθος", πλιν της απόδοσης του αισθητικού χαρακτήρα. Το γεγονός της δημιουργίας μιας νέας κοινωνικής ομάδας με συγκεκριμένες απαιτήσεις, δεν αποκλείει την ποικιλομορφία, η οποία αναγκαστικά υπάρχει λόγω ανομοιογενών παραγόντων. Εξάλλου, η θεωρητική ουσία του ρομαντισμού του 19^{ου} αιώνα, ξεπεράστηκε γρήγορα. Ιδίως στην όψη του φάση, αναζητώνται και τελικά υιοθετούνται μορφολογικές διαφοροποιήσεις. Η λαϊκή τέχνη μεταγεφίστηκε με φαντασία και απλουστευτική διάθεση τις ακαδημαϊκές μορφές, δημιουργώντας έτσι χαρακτηριστικούς και αναγνωσιμους μορφολογικούς κώδικες.

Μετά την Επανάσταση

Παλαιά Εργασία – Μέγιστη Σοφία

ΤΟ ΝΕΟΣΥΣΤΑΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ – Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Με την κατοχή της Κέρκυρας το 1815, οπότε και ολοκληρώθηκε η Αγγλική κατοχή στα Επτάνησα, πρωτοεμφανίζεται ο νεοκλασικισμός στην Ελλάδα. Τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα έργα σε νεοκλασικό ρυθμό, έγιναν στην Κέρκυρα, πρωτεύουσα της Επτανήσου Πολιτείας. Η έντονη ανοικοδόμηση του νησιού είχε αρχίσει από την περίοδο της Γαλλικής κατοχής.

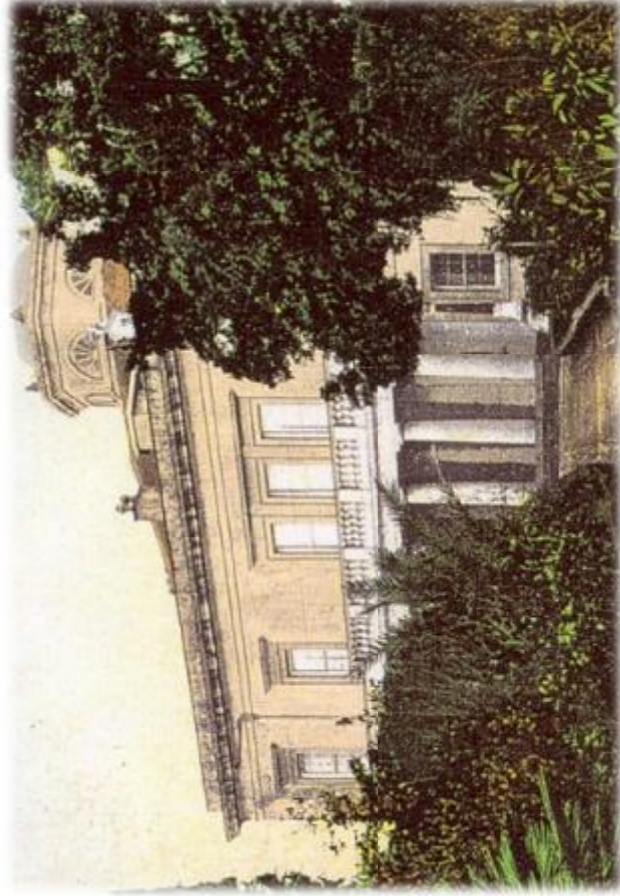
Η πρώτη Σχολή Καλών Τεχνών, άξια σύγκρισης με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές, ιδρύθηκε στην Κέρκυρα το 1811, επί Γαλλικής κατοχής. Ο Γεράσιμος Πατισιάνος (1782-1825), Κεφαλλοντίτης με σπουδές στην Ακαδημία Καλών Τεχνών του Αγίου Λουκά στη Ρώμη και στο Παρίσι, διορίζεται καθηγητής της Πολιτικής Αρχιτεκτονικής. Ο Αντώνιος Βύλας το 1817 ιδρύει Σχολή Αρχιτεκτονικής, η οποία όμως δεν λειτούργησε για μεγάλο διάστημα.

Οι πρώτοι διπλωματούχοι Έλληνες αρχιτέκτονες που φοίτησαν στις σχολές αυτές, χρησιμοποιήθηκαν εν συνεχεία από τους Άγγλους στα Επτάνησα, αλλά και από τον Καποδίστρια για την ανασυγκρότηση του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Ο Ιωάννης Χρόνης, ο σημαντικότερος ίσως Κερκυραίος Έλληνας αρχιτέκτονας, φοίτησε στη σχολή του Βύλα. Συμπληρώνει τις σπουδές του στην Ιταλία, και το 1831 επιστρέφει και δραστηριοποιείται στην πατρίδα του. Πολλά από τα πιο γνωστά κτίρια του νησιού όπως αρχοντικό Καποδίστρια, το Ιονικό Βουλευτήριο, αλλά και η Ιονική Τράπεζα σχεδιάστηκαν απ' αυτόν.

Οι ξένοι μηχανικοί και κυρίως οι Άγγλοι, δημιούργησαν σημαντικότερα νεοκλασικά έργα στα Επτάνησα. Τα πιο χαρακτηριστικά από αυτά είναι: το ανάκτορο των Μιχαήλ και Γεωργίου στην Κέρκυρα, ο "μονόπτερος" (ιωνικό μνημείο κυκλικής κάτοψης) που χτίστηκε προς τιμήν του πρώτου Αρμοστή, Thomas Maitland, ο ναός του Αγίου Γεωργίου σε δωρικό ρυθμό του G. Whitmore, το Mon Repos χαρακτηριστικό δείγμα αγγλικής έπαυλης, το δικαστικό μέγαρο στο Αργοστόλι, το Μαρκάτο του P. H. Kennedy στο Ληξούρι και το φανάρι των Αγίων Θεοδώρων του de Bosset στην Κεφαλονιά. Οι Έλληνες αρχιτέκτονες και μηχανικοί, επέκτειναν το έργο των Άγγλων συναδέλφων τους, μεταφέροντας το ρυθμό από τις δημόσιες στις ιδιωτικές οικοδομές. Πολλές ήταν οι φορές που σε παλιά ενετικά, στρατιωτικά κυρίως κτίρια, μετασκευάστηκαν οι όψεις σύμφωνα με τις νέες τάσεις. Όταν ο Καποδίστριας έφτασε στην Ελλάδα το 1828, η αρχιτεκτονική του κλασικισμού ήταν ήδη εξαπλωμένη στα Επτάνησα (Εικόνα 6, 7).

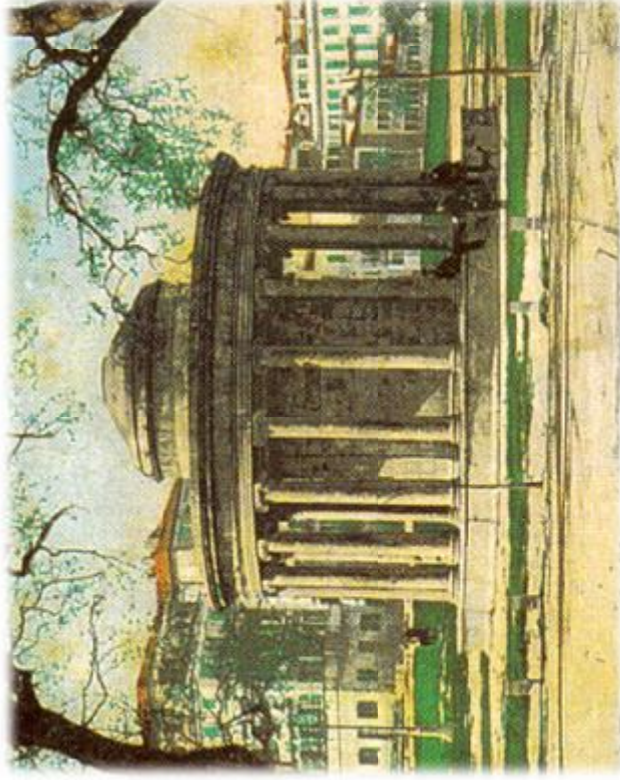
Μετά την Επανάσταση

Παλαιά Εργαία – Μέμμου Σοφία

Εικόνα 6. Κέρκυρα. Η θερινή έπαυλη Mon Repos. Τοπική εφαρμογή της Αρχαϊκής κλασικής παράδοσης του 19^{ου} αιώνα, με Ελληνικά παλλαδιανά στοιχεία.

Εικόνα 7. Κέρκυρα. Απόρριτο ιονικό μνημείο (1816), στην πλατεία της Σπιτανιάδος.

Ο πολύχρονος αγώνας, που διαρκούσε ακόμη, αφήνει την χώρα πυρπολημένη, καταστραμμένη και ληληλατημένη. Ο Καποδίστριας αναλαμβάνει το δύσκολο έργο της δημιουργίας κράτους, παρόλο το χάος που επικρατούσε. Στην περίοδο διακυβέρνησής του, έγιναν τεράστια άλματα στην αρχιτεκτονική και την πόλεδομία. Η λιτότητα και η αυστηρότητα χαρακτηρίζουν τις δημιουργίες της εποχής αυτής.

Η ανοικοδόμηση των πόλεων, βάσει πολεοδομικού σχεδίου, καθοριζόταν από ειδικά διατάγματα, καθώς και ότι αφορούσε την ανεύρεση πόρων για την ανέγερση τους. Πολλά από τα διατάγματα αφορούσαν την ανοικοδόμηση συγκεκριμένων πόλεων, όπως του Ναυπλίου, του Αργούς, της Πάτρας, της Ιτέας κ.ά.. Για την Αθήνα δεν είχε εκδοθεί ειδικό διάταγμα, αφού δεν είχε προσφερθεί επίσημα στο νέο κράτος. Παρόλα αυτά, ο Καποδίστριας την άνοιξη του 1831, είχε δώσει εντολή και οδηγίες για τη χερσουργαφή της, στους Κλεάνθη και Schaubert. Οι νέες πόλεις σχεδιάζονταν σύμφωνα με ορθολογιστικά πρότυπα και με κύριο σκοπό τη λειτουργικότητα. Ωστόσο, η γαλλική παιδεία που είχαν οι περισσότεροι μηχανικοί, επιρέασε φανερά τον σχεδιασμό των πόλεων.

Μετά την Επανάσταση

Πρωταρχή Εργασία – Μέγιστη Σοφία

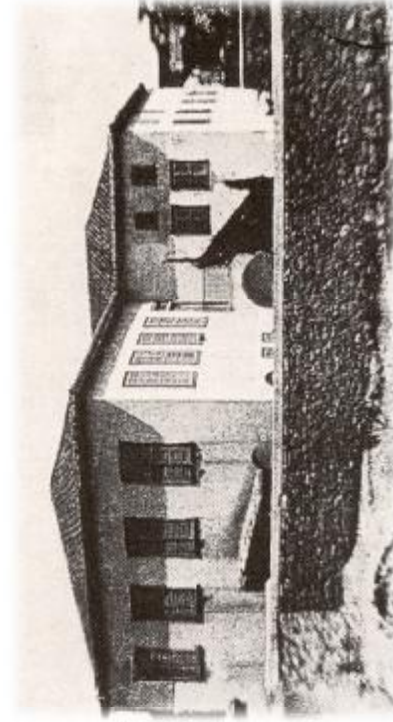
Οι πρώτοι οικοδομικοί κανονισμοί συντάσσονται την περίοδο αυτή. Δίνονται οδηγίες που καθορίζουν το ύψος των οικοδομών, τα δομικά υλικά, τις τοιχοποιίες, που πρέπει να είναι "ασφάλεις και στεραιά" (και όχι από άχυρο που είναι εύφλεκτο). Με σαφήνεια ορίζεται η υποχρεωτική κατασκευή "αναγκαίου" με οχετούς, καπνοδόχους κτλ. Αναφέρεται επίσης ότι σε κάθε οικοδομή θα γίνεταί "επίβλεψη" από μηχανικό, προκειμένου να ελεγχθεί η στερεότητα και η υγιεινή της κατασκευής, αλλά και η διαμόρφωση των όψεων και η σχέση των όγκων.

Η πολιτική του Καποδίστρια έχει εμφανή αποτελέσματα στην Αίγινα, προσωρινή έδρα της Κυβερνήσεως, όπου και εγκαθίσταται αρχικά ο Κυβερνήτης, και εν συνεχεία στο Ναύπλιο (Εικόνα 8, 9).

Το πρώτο και μεγαλύτερο ίσως κτίριο της Καποδιστριακής περιόδου, καθαρό δείγμα έντεχνης αρχιτεκτονικής, κατασκευάζεται στην Αίγινα. Δεν είναι άλλο από το Ορφανοτροφείο, ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα, με σκοπό να στεγάσει τα ορφανά του Αγώνα. Ο Θεόδωρος Βαλλιάνος που ανέλαβε τη μελέτη και την κατασκευή του, δημιούργησε ένα συγκρότημα διαστάσεων 140x80 μ., οργανωμένο γύρω από μια κλειστή εσωτερική αυλή. Η αυστηρή συμμετρία και η απλότητα και η σαφήνεια στην οργάνωσή της, θυμίζουν ευρωπαϊκό κολέγιο του 18^{ου} αιώνα. Στις όψεις, που ήταν επίσης σχεδιασμένες με συμμετρία, αυστηρότητα και λιτότητα, διακρίνονται στοιχεία κλασικισμού, δείγματα του οποίου είχε γνωρίσει ο Βαλλιάνος στην τσαρική Ρωσία, ως απόφοιτος της Στρατιωτικής Ακαδημίας της Πετρούπολης. Ωστόσο, το Ορφανοτροφείο αποτελεί ένα λαμπρό δείγμα συνάντησης της ελληνικής αρχιτεκτονικής παράδοσης και ενός πρώιμου ρομαντικού κλασικισμού.

Εικόνα 8 : Αίγινα. Το πρώτο Γυμνασείο της ελεύθερης Ελλάδας.

Εικόνα 9 : Το ιστορικό Κυβερνείο. Αιτά ανακατασκευασμένο κτίριο από τον Θ. Βαλλιάνο.

Μετά την Επανάσταση

Παγκιακή Εργασία – Μέμμου Σοφία

Στην Ελλάδα την εποχή αυτή, υπήρχε έλλειψη τόσο αρχιτεκτόνων μηχανικών, όσο και εξειδικευμένων μαστόρων. Το θέμα απασχόλησε τον Καποδίστρια και τους συνεργάτες του. Έτσι αποφάσισαν να φέρουν πρωτομιάστρες από την Ιταλία και τη Γαλλία για να διδάξουν την τέχνη τους, αλλά και να στείλουν εκεί Έλληνες τεχνίτες να σπουδάσουν και στη συνέχεια επιστρέφοντας, να διδάξουν τους υπόλοιπους.

Στα τέλη του 1829, ήρθαν στην Ελλάδα ο Σταμάτης Κλεάνθης και ο Eduard Schaubert με συστατική επιστολή του Βασιφού φλ.έλληνα Karl Wilhelm Freiherr von Heidech. Απόφοιτοι της Αρχιτεκτονικής Σχολής του Βερολίνου και μαθητές του K. F. Schinkel και του W. Stier, φέρνουν στη χώρα το πνεύμα του ελληνικού νεοκλασικισμού της βερολινέζικης σχολής. Την παιδεία τους χαρακτηρίζει ένα πνεύμα μέτρου και ισορροπίας αντίστοιχο με εκείνο της κλασικής ελληνικής αρχαιότητας. Θερμή ήταν η υποδοχή που τους επιφύλαξε ο Καποδίστριας και ο γνωστός λόγιος και αρχαιολόγος Ανδρέας Μουστοξύδης. Τον Ιούνιο του 1830, μετά από μια εξαιρετικά θερμή εισήγηση, οι Κλεάνθης και Schaubert, διορίζονται επίσημα "αρχιτέκτονες της Κυβερνήσεως".

Οι δύο αρχιτέκτονες εγκαθίστανται στην Αίγινα και σε επαφή με τον Μουστοξύδη, αναλαμβάνουν τη μελέτη μιας μεγάλης σύνθεσης από τρία κτίρια. Το κεντρικό σχολείο, ένα μουσείο και μια βιβλιοθήκη, αντίστοιχα με αυτά που θα κτιστούν λίγα χρόνια αργότερα στην Αθήνα από τους αδελφούς Hansen. Τα σχέδια της τριλογίας αυτής δεν έχουν βρεθεί, αλλά από τον προτύπολογισμό της φαίνεται ότι πρόκειται για νεοκλασική σύνθεση. Τελικά το έργο δεν πραγματοποιείται, αφού είναι υπερβολικά δαπανηρό για το νεοσύστατο κράτος. Κατοχυρώθηκαν όμως αρχιτέκτονες μαθητές του Schinkel, αφού μετά από πρόταση του Μουστοξύδη, καλούνταν να δώσουν τη γνώμη τους για τα σχέδια των αρχιτεκτόνων της επικράτειας "διά να εισαχθή πανταχού η φιλοκαλία" (Γ.Α.Κ. Καποδιστριακό Αρχείο, Γενική Γραμματεία, 17 Ιουνίου 1830).

Μετά την Επανάσταση

Παγκιακή Εργασία – Μέμμου Σοφία

Εικόνα 10 : Αθήνα. Το Εθνικό Κεντρικό Σχολείο. Προτομαφανιζόμενη νεοκλασική ρομβολογία.

Το Εθνικό, στην Αθήνα, ήταν το πρώτο έργο των δύο αρχιτεκτόνων στην Ελλάδα. Προορισμένο για τη στέγαση του Κεντρικού Σχολείου και με καθαρά νεοκλασική μορφολογία - στοά στην πρόσοψη και αετώματα στις πλευρές- υπήρξε το σημαντικότερο δείγμα της Καποδιστριακής περιόδου σε ολόκληρη την Ελλάδα εκείνης της εποχής (Εικόνα 10). Τα Σχολεία της Ύδρας και των Σπετσών που ακολούθησαν και αυτά σε νεοκλασικό ρυθμό, αλλά πολύ πιο απλά και λιτά.

Σχεδόν για έναν αιώνα, θα επικρατήσει η άποψη του Κλεάνθη, ότι, για τον στολισμό των πόλεων και για να τα βλέπουν όλοι, πρέπει να κατασκευάζονται παρόμοια δημόσια κτίρια στα πιο εμφανή μέρη. Την περίοδο αυτή χτίστηκε τόσο στην ελεύθερη Ελλάδα όσο και στις αλύτρωτες περιοχές ένας μεγάλος αριθμός νεοκλασικών σχολείων.

Η ανοικοδόμηση των πόλεων βρίσκεται σε εξέλιξη, με πρώτο το Ναύπλιο, όπου έχει εγκατασταθεί η Κυβέρνηση και ο Κυβερνήτης. Όλες οι νέες οικοδομές κατασκευάζονται σε απλό νεοκλασικό ρυθμό. Ακόμα και τα κτίρια της εποχής της Ενετοκρατίας, επισκευάζονται και κοσμούνται με διάφορα νεοκλασικά στοιχεία, γείσα, αετώματα κτλ., διατηρώντας όμως τα μαρμάρινα ενετικά θυρώματα.

Εικόνα 11 : Ναύπλιο. Ενετικό θύρωμα του Παλαιού Δημαρχείου.

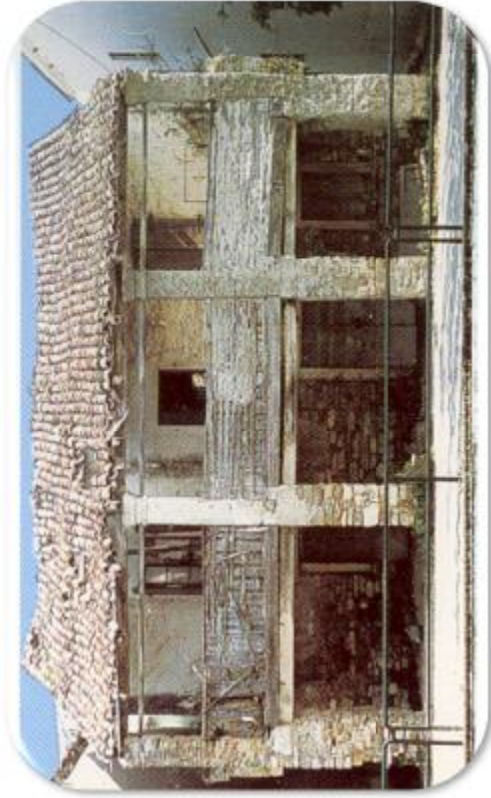
Μετά την Επανάσταση

Πρωχιακή Εργασία – Μέμμου Σοφία

Εικόνα 12 : Κέρκυρα. Το σπίτι όπου γεννήθηκε ο Στ. Βοϊλγάρης (στο ποτάμι της Λακίμης). Απλοϊκό και λιτό, προβάλλει αδρά στην τοπική του ιδιομορφία.

Εικόνα 13 : Κέρκυρα, Ποταμός. Το σπίτι που πέθανε ο Στ. Βοϊλγάρης. Εμφανείς οι Ιταλικές μνήμες.

Οι εισαγωγές όμως γρήγορα καλύπτουν τις ανάγκες. Δημιουργούνται οι πρώτες βιοτεχνικές μονάδες, ενώ από τα Επτάνησα και την Ιταλία έρχονται εξειδικευμένοι τεχνίτες, που γρήγορα μεταδίδουν την τέχνη τους στους υπόλοιπους. Οι πρώτες πόλεις που γέρονται είναι το Ναύπλιο και η Αίγινα, αλλά γρήγορα ακολουθούν το Άργος, η Τρίπολη, η Πάτρα και η Κόρινθος. Δημόσια κτίρια, διοικητήρια, σχολεία, κτλ., αναλαμβάνουν να οικοδομήσουν αξιωματικοί του σώματος και πολιτικοί αργιέκτονες (Εικόνα 12, 13).

Η Ανυκοδόμηση

Πρωτογενή Εργασία – Μέγιστου Σοφία

ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ανυκοδόμηση των παλαιών πόλεων συνεχίστηκε, μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια, με ευθύνη της Διοικητικής Επιτροπής που είχε αναλάβει την προσωρινή διακυβέρνηση της χώρας, μέχρι να εγκατασταθεί ο νεαρός μονάρχης και η αντιβασιλεία. Οι Βασιφοί ακολούθησαν την πολιτική της προηγούμενης κυβέρνησης. Το Σώμα του Μηχανικού συνέταξε νέα πολεοδομικά σχέδια, ενώ προχωρούσε η χάραξη και η διάνοξη οδών, η κατασκευή γεφυρών και λιμενικών έργων. Με τα έργα αυτά η κυβέρνηση προσπαθούσε να εξασφαλίσει την ανάπτυξη των θαλάσσιων συγκοινωνιών, που θα διευκόλυναν την ανάπτυξη του εμπορίου.

Τα κυριότερα λιμάνια που τροφοδοτούσαν το εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο, ήταν αυτά της Σύρου, του Ναυπλίου, της Πάτρας, της Καλαμάτας, του Γαλαξιδίου, της Ιτέας, του Μεσολογγίου και λίγο αργότερα του Πειραιά. Τα λιμάνια, ικανοποιούσαν τις ανάγκες της χώρας αλλά και συμμετείχαν στην πυκνή διακίνηση εμπορευμάτων ανάμεσα στη Δύση και την Ανατολή.

Στη Βοσνία και τη Μολδοβλαχία, τη Ρωσία, την Αυστροουγγαρία, την Αγγλία, σε όλη την Οθωμανική αυτοκρατορία αλλά και στις μεσογειακές ακτές της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας υπήρχαν μεγάλοι εμπορικοί οίκοι Ελλήνων του εξωτερικού, με άμεσες διασυνδέσεις και κονιά συμφέροντα με τον ελληνικό χώρο. Παρόλο που πολλοί από αυτούς ήταν πολιτογραφημένοι στα κράτη που ζούσαν, πρόσβλεπαν στην Ελλάδα ως κοινή πατρίδα και διατηρούσαν στενούς φιλικούς και επαγγελματικούς δεσμούς με τους συγγενείς τους που παρέμεναν στη χώρα.

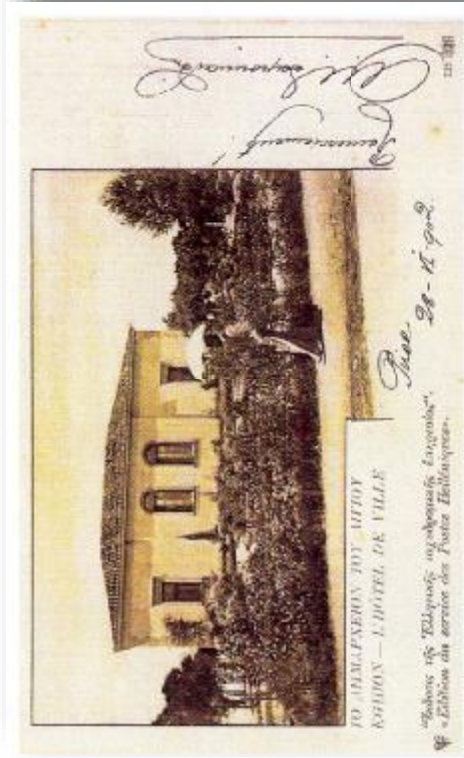
Το Άργος, η Τρίπολη, το Λιδωρίκι, το Αίγιο, η Κόρινθος, η Μεθώνη, η Πύλος και η Αμφισσα, είναι οι επόμενες ανυκοδομούμενες πόλεις. Επίσης, μέσα σε ένα γενικό κλίμα θταυμασιμού για την αρχαία Ελλάδα, γίνεται προσπάθεια να αναβιώσουν ένδοξες πόλεις όπως η Σπάρτη, η Ερέτρια, η Θήβα και τα Μέγαρα. Ο σχεδιασμός των πόλεων, η κατασκευή έργων οδοποιίας, γεφυροποιίας και υδραυλικών έργων, η ανυκοδόμηση και η επισκευή δημόσιων κτιρίων, ο εντοπισμός αρχαιοτήτων κτλ., υπάγονται στις αρμοδιότητες Ελλήνων και ξένων γεωμετρών (τοπογράφων) του Αρχιτεκτονικού Τμήματος της Γραμματείας των Εσωτερικών. Αυτοί αναλαμβάνουν και τη μελέτη των πρώτων ιδιωτικών ανυκοδομημάτων. Οι διορισμένοι στην περιφέρεια αξιωματικοί του Μηχανικού, ήταν οι κύριοι συντελεστές της εξάπλωσης του νεοκλασικισμού στη χώρα, αφού ο αριθμός τους ήταν συντριπτικά μεγαλύτερος από των πολιτικών αρχιτεκτόνων μηχανικών. Οι πρωτομάστορες και οι τοπικές εργατικές συντεχνίες, μάθαιναν την τέχνη δίπλα σ' αυτούς, εφόσον ελάγιστοι απόφοιτοι του Σχολείου των Τεχνών προωθούνταν στην επαρχία. Τα περισσότερα ιδιωτικά και κρατικά έργα εκτελέστηκαν από ντόπιους τεχνίτες, γεγονός που δίνει ειδική τοπική χροιά, στην κατά περιοχές εξάπλωση του νεοκλασικισμού.

Η Ανυκοδόμηση

Πτυχιακή Εργασία – Μέμμου Σοφία

Εικόνα 14 : Πύργος, Αστική κατοικία με μαγαζιά στο ισόγειο. Μνημειακό και συντηρητικό ύψος.

Εικόνα 15 : Αίγιο. Το κτίριο του παλαιού Δημαρχείου, επηρεασμένο από την τοπική παράδοση.

Το Ναύπλιο και ιδιαίτερα η Πάτρα, οι δύο μεγαλύτερες πόλεις - λιμάνια της Πελοποννήσου, συνεχίζουν την ανάπτυξη τους με γοργούς ρυθμούς (ειδική αναφορά για την Πάτρα, θα γίνει σε παρακάτω κεφάλαιο). Γύρω στο 1850, πραγματοποιείται ανάπτυξη και αστικοποίηση της κοινωνίας στον Πύργο, που αποτέλεσε την οικονομική πρωτεύουσα της Ηλείας. Ο όρμος του Κατακόλου μετατρέπεται σε κανονικό λιμάνι όπου αναπτύσσεται διαμετακομιστικό εμπόριο, ενώ στην περιοχή ξεκινούν τανυτόρνα και κόποιες δραστηριότητες μεταποίησης και βιομηχανικής παραγωγής. Στο εμπορικό κέντρο του Πύργου δημιουργούνται κυρίως δώροφα κτίσματα, με κατοικίες πάνω και μαγαζιά κάτω, για τα θυρώματα των οποίων χρησιμοποιούνται τοξοστοιχίες. Αξιόλογα σπίτια χτίζονται γύρω από την πλατεία Αγερνίου και την οδό Ερμού. Όσα κατασκευάστηκαν περί το 1840, είχαν αδιάσπαστους τοίχους, παράθυρα στο επίπεδο της όψης (σκούρα ταμπλαδοτά ή με γρύλιες) και εξόθυρες συνήθως με ημικυκλικό φεγγίτη. Μετά το 1850-60, δημιουργούνται συμμετρικές συνθέσεις όγκων, με προβολή του μεσαίου τμήματος της όψης, που στέφεται ενίοτε με αέτωμα. Τα πλαίσια των θυρών και των παραθύρων είναι πλέον ρυθμισμένα και συνηθίζονται τα μπαλκόνια με τα γλυπτά μαρμάρινα φουρούσια (Εικόνα 14).

Μετά τα μέσα του αιώνα, ο Αθηναίος αρχιτέκτονας Π. Κάλκος έκτισε στο Αίγιο ένα σπουδαίο μέγαρο, το αρχοντικό του Παναγιωτόπουλου. Τα μορφολογικά στοιχεία των όψεων του - τα πλαίσια των ανοιγμάτων, τα γείσα, οι κορωνίδες και τα φουρούσια- είναι λαξευμένα σε λευκό μάρμαρο. Στο εσωτερικό του εντυπωσιάζει ο κιονοστήριχος προθάλαμος του κλιμακοστασίου, καθώς και οι αίθουσες υποδοχής με τις θαυμαστές ορογραφίες τους (Εικόνα 15).

Η Ανοικοδόμηση

Παγκιακή Εργασία – Μέμμο Σοφία

Το Ναύπλιο, μετά τη μεταφορά της πρωτεύουσας στην Αθήνα, συνεχίζει να αναπτύσσεται, αλλά με μειωμένους ρυθμούς. Σημαντικά εξακολουθούν να παραμένουν το λιμάνι και το φρούριο του. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της πόλης αυτής, είναι ότι περιέχει με ομοιογένεια και πυκνότητα μια αστική εικόνα, ενταγμένη σε όλο το φάσμα της νεότερης ιστορίας της πόλης. Κατά την Κσποδοστρωική εποχή, μετασχηματίζονται κύρια της ενετικής περιόδου και της Τουρκοκρατίας. Εξαιρετική είναι η σύνθεσή τους σε ενιαία σύνολα με αυτά που κατασκευάζονται τα χρόνια του Όθωνα. Οι μεταλλάξεις των μορφών είναι ήπιες, αλλά διακριτές (Εικόνα 16).

Εικόνα 16 : Ναύπλιο. Συνεχόμενα τοξοτά ανοίγματα, χαρακτηριστικό των περισσότερων σπιτιών. **Εικόνα 17:** Ναύπλιο. Διπές, μορφές πρόμοιο κλασικισμού στα σπίτια της πλατείας Αγ. Γεωργίου.

Η Ανυκοδόμηση

Προχαική Εργασία – Μέγιστον Σοφία

Στην αρχιτεκτονική του Ναυπλίου, παρότι ο κλασικισμός επικρατεί, δεν σβήνει η ιταλική παράδοση, ενώ διακρίνονται και κάποια ανατολίτικα στοιχεία. Καθώς οι αρχιτεκτονικές μορφές συμβιώνουν διακριτικά με την ιστορία του έθνους, ο πυκνοδομημένος αστικός ιστός του Ναυπλίου, αποπνέει μια αίσθηση πραγματικά γοητευτική, που δε συναντάται σε καμία άλλη πόλη της ελεύθερης Ελλάδας (Εικόνα 17).

Το 1830 στον Πειραιά, υπάρχουν μόνο δύο μικροί οικισμοί, ο πρώτος με τέσσερα σπίτια και ο δεύτερος με τέσσερα αλώνια και δύο αλώνια. Η ανάπτυξη του όμιου απαιτείται, λόγω της ανάπτυξης της πρωτεύουσας. Οι Κλεάνθης και Schaubert αναλαμβάνουν τη μελέτη του πολεοδομικού σχεδίου του Πειραιά, σε έναν εντελώς ελεύθερο και ακατοίκητο χώρο. Η βασική ιδέα σχεδιασμού, είναι ίδια με της Αθήνας. Διακρίνεται η χάραξη ενός τριγώνου, οξυκόρυφου αυτή τη φορά, με διχοτόμο την οδό από την Αθήνα, που καταλήγει στον λιμένα του Κάνθαρου. Ομοίωθεται με τις δύο ίσες πλευρές αναπτύσσεται ένα ορθογώνιο σύστημα αξόνων με παράλληλους και κάθετους δρόμους.

Μετά την καταστροφή της Χίου από τους Τούρκους το 1822, οι κάτοικοί της είχαν καταφύγει στην Ερμούπολη της Σύρου. Το 1836, και αφού είχαν ζητήσει την άδεια να μετακινήσουν στον Πειραιά, δημοσιεύεται το βασικό διάταγμα περί συνουκισμού των "Χίων εν Πειραιεί". Όλη η δεξιά πλευρά της οδού Αθηνών-Πειραιώς με τα άκιστα εθνικά κτήματα, παραχωρείται στους Χιώτες, με σκοπό να οικοδομηθεί σταδιακά η έκταση, ως το τέλος του 1839. Οι Χιώτες, έμποροι με μακριά παράδοση, που είχαν απλωθεί στα τέλη του 18^{ου} αιώνα από την Οδησό, την Κωνσταντινούπολη και τη Σμύρνη μέχρι τη Μασσαλία, το Άμστερνταμ και το Λονδίνο, γίνονται πια πρωτοπόροι της βιομηχανικής ανάπτυξης στη νεότερη Ελλάδα, με κύρια κέντρα την Ερμούπολη και τον Πειραιά.

Μετά τα μέσα του αιώνα, ακολουθεί στον Πειραιά και στην Αθήνα, η επάνοδος σημαντικού αριθμού εμπόρων και τραπεζιτών από το εξωτερικό. Οι Υδραίοι με κύριο στόχο την ανάπτυξη της ναυτιλίας, πραγματοποιούν ένα δεύτερο κύμα εσωτερικής μετανάστευσης και αποκτούν τον δικό τους συνουκισμό γύρω από το Τελωνείο στο λιμάνι, μέχρι τη Ζέα και τους πρόποδες του λόφου της Μουνχιάς. Ακολουθούν και άλλοι από την υπόλοιπη Ελλάδα -ιδιαίτερα από την Κρήτη μετά το 1870-, αλλά και αρκετοί ξένοι υπήκοοι, Ιταλοί, Αυστριακοί, Γάλλοι κ.ά.

Παρόλο που το κράτος παραχωρεί γη σε χαμηλές τιμές, ο ρυθμός ανάπτυξης, αρχικά τουλάχιστον, είναι αργός. Στις αρχές της δεκαετίας του 1860 όμως, με τη σταδιακή έστω ανάπτυξη, ο Πειραιάς βρίσκεται σε πλήρη ακμή. Το εμπόριο καθορίζει τόσο την οικονομική όσο και την κοινωνική ζωή της πόλης. Το μικρό αρχικά λιμάνι ξεχωρίζει από εκείνα της Ερμούπολης και της Πάτρας, ενώ παράλληλα αναπτύσσονται οι πρώτες βιοτεχνίες και βιομηχανίες. Ο Λουκάς Ράλλης με έδρα το Λονδίνο, δραστηριοποιείται από την Οδησό μέχρι τη Μασσαλία και αποτελεί δεσπόζουσα μορφή της πόλης του Πειραιά. Ένας από τους πρώτους οικιστές του Πειραιά ήταν ο Γάλλος μηχανικός F. Feraldi (Φ. Φεράλδης), ο οποίος αργότερα παντρεύεται την κόρη του Ράλλη και πολιτογραφείται Έλληνας. Η Στρατιωτική Σχολή των Ευελπίδων, μετά τη διαπύλη μεταφορά της από το Ναύπλιο στην Αθήνα και από την Αθήνα στον Πειραιά, στεγάζεται τελικά στην έπαυλη του Φεράλδη. Τα περισσότερα δημόσια έργα και φιλανθρωπικά καταστήματα, πραγματοποιούνται με δωρεές και κληροδοτήματα. Ο Πειραιάς πια συνοργανίζεται επάξια την Αθήνα και πολλές φορές την ξεπερνά.

Η Ανοικοδόμηση

Πηνελόπη Εργασιά – Μέμνου Σοφία

Συγγρόνος με την κοινωνική ελίτ, τα κατώτερα στρώματα δημιουργούν και αυτά τη δική τους κοινωνία, ενώ οι κτηνοτρόφοι, παρμένουν περιθωριακοί ως προς την οικονομία και την εγκατάσταση στην πόλη. Η μορφολογία των πάσης φύσεως αρχιτεκτονημάτων ακολουθεί σε βασικές γραμμές την αντίστοιχη των αθηναϊκών, αφού για την κατασκευή τους εργάζονται, τουλάχιστον στην αρχή, οι ίδιοι αρχιτέκτονες και πρωτομιάστορες των Αθηνών και καμιά φορά τα ίδια συνεργεία.

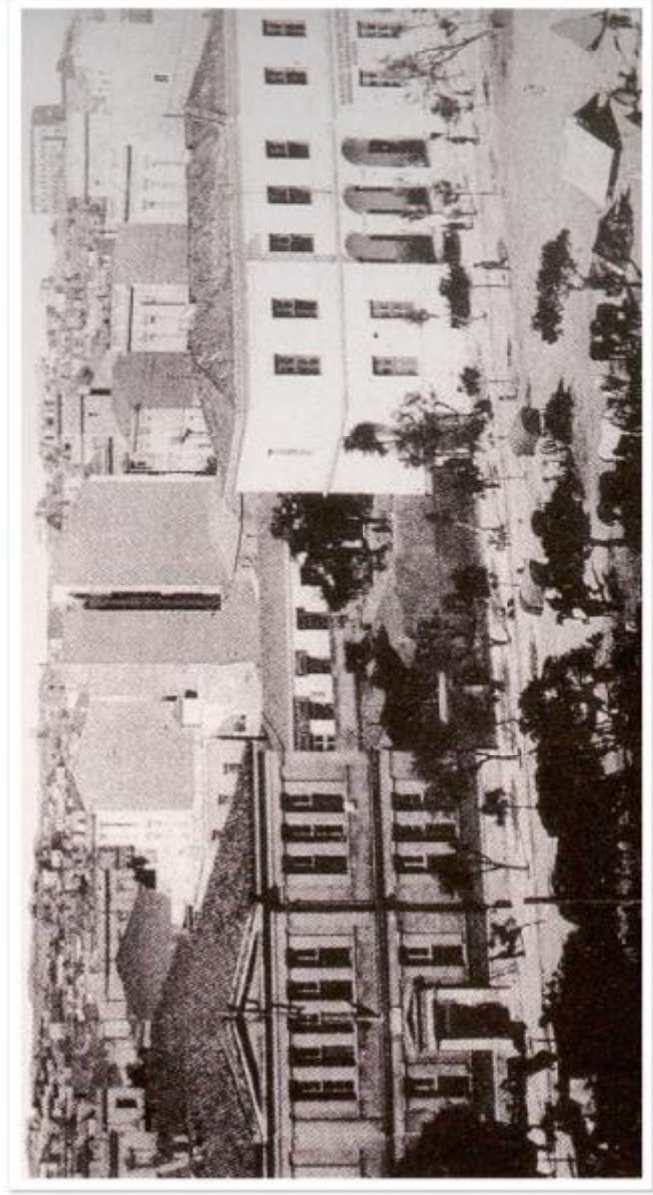
Όμως γρήγορα εμφανίζονται νέοι αρχιτέκτονες και τοπικά συνεργεία μαστόρων. Σταδιακά, αρχίζει να διαφαίνεται κάποια απόκλιση της Πειραιϊκής αρχιτεκτονικής και πολυμορφίας από εκείνες της Αθήνας. Η απόκλιση του στυκού χαρακτηρίρα των δύο γειτονικών πόλεων, γίνεται πιο ευδιάκριτη από τα μέσα του αιώνα και μετά, για δύο κυρίως λόγους. Πρώτον, η κοινωνία των εποικιστών του Πειραιά, αποτελείται από τις πιο προοδευτικές ομάδες του πληθυσμού της Ελλάδας, οι οποίοι πρόφθησαν και καλλιέργησαν τα δικά τους ήθη και τις δικές τους αισθητικές ιδιαιτερότητες. Δεύτερον, η τοπική αυτοδιοίκηση της πόλης, γρήγορα απέκτησε ανεξαρτησία και μπόρεσε να παράγει ουσιαστικό έργο ως προς τη διαμόρφωση του χώρου και την ανοικοδόμηση. Βοήθησε εξάλλου και το αξιόλογο οικονομικό υπόβαθρο του Δήμου του Πειραιά, αλλά και το ότι διέθετε σπουδαία τεχνική οργάνωση, με πολύ ικανούς μηχανικούς και αρχιτέκτονες.

Οι γνωστοί αρχιτέκτονες ο Erlacher, ο Schaubert και ο Κλέανθης κατασκευάζουν τα πρώτα κτίρια και έργα υποδομής. Έργο του Κλέανθη είναι το οικοδόμημα των Δημόσιων Αποθηκών, που χαρακτηρίζεται από τον αρμονικό συνδυασμό ελληνικών και ιταλικών μορφολογικών στοιχείων, σε ένα κράμα ακαδημαϊκής ευαισθησίας αλλά και ρομαντικού ύφους. Αξίολογα ήταν επίσης τα κτίρια του Τελωνείου, του Λοιμοκαθαρητηρίου, της Δημοτικής Αγοράς κ.ά., με τυπική μορφή και ιδότυπο "γρηστικό" χαρακτήρα. Οι πρώτες κατοικίες του Πειραιά (των Ράλλη, Σκυλίτση, Μουτσόπουλου κ.ά.), διαμορφώθηκαν στο πνεύμα του λιτού κλασικισμού της Οθωνικής εποχής. Πολύ διαφορετικό και πιο ενδιαφέρον ήταν το συγκρότημα των κατοικιών Φεράλλη.

Ο Πειραιάς ηγήθηκε και σε κτίρια κοινωνικού ενδιαφέροντος όπως σχολείων, νοσοκομείων, εκκλησιών κ.ά., κατά κανόνα δωρεών της ιδιωτικής χορηγίας. Σημαντικές για την εκπαίδευση ήταν οι γενναιόδωρες προσφορές των Ράλληδων και των Ζωνίδων. Δημιούργημα των τελευταίων ήταν το ομώνυμο σχολείο της πλάταιας Κοραή (1847). Το κτίριο είχε λιτή μορφή, με ελαφρά προεξέχουσες πλάγιες πτέρυγες και τρίτοξη στοά εισόδου στο ισόγειο (Εικόνα 18). Οι απλές του γραμμές, έρχονται σε αντίθεση με το κλασικιστικό ύφος του μεταγενέστερου γειτονικού Γυμνασίου, της νοοτροπίας του Λύδ. Καυταντζόγλου και προσφορά της οικογένειας Ράλλη. Από τα εκκλησιαστικά κτίρια, το πιο ενδιαφέρον δείγμα ιστορημένης σύνθεσης του "ελληνοβυζαντινού" ρυθμού, ήταν η Αγία Τριάδα (1855). Η εκκλησία του Αγίου Παύλου των Καθολικών, έργο του Schaubert (1838), διαμορφώθηκε στον τύπο της βασιλικής, με διπλούς κίονες στην πρόσοψη εκατέρωθεν της τοξωτής εισόδου και μεγάλο αέτωμα στη στέγη.

Η Ανοικοδόμηση

Προχασκή Εργασία – Μέμμου Σοφία

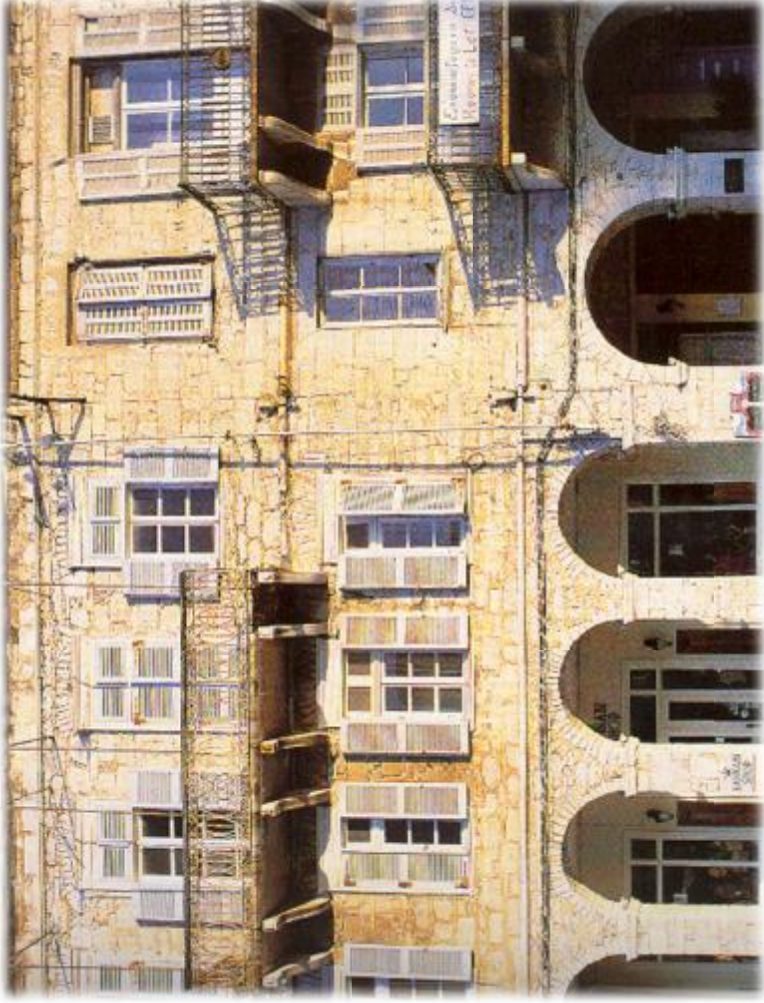
Εικόνα 18 : Παισιός, πλατεία Κοραή, Αριστεριά, η Ράλλειος Σχολή-το πρώτο παρθεναγωγείο-, έργο του Πετμενιά, Δεξιά, η παλαιότερη Σχολή των Ιωννιδών-Α' Δημοτικό σχολείο Αρρένων- (1847).

Η Ερμούπολη ήταν καταμμένη στο λόφο πάνω από το λιμάνι, για λόγους προστασίας από περσικές επιδρομές. Οι κάτοικοι της Σύρου ήταν περίπου 2.000 τότε, και οι περισσότεροι από αυτούς ήταν καθολικοί. Στις αρχές του 19^{ου} αιώνα που είχε περιοριστεί η πειρατεία, καταφεύγουν στο νησί οι πρώτοι πρόσφυγες από τη Σμύρνη και τις Κυδωνιές, όταν εκεί αρχίζουν οι διωγμοί των Ελλήνων. Αρχικά εγκαθίστανται στην Άνω Σύρο, αλλά καθώς αυξάνονται καθημερινά, κατηγορίζουν σταδιακά προς το λιμάνι.

Μετά την καταστροφή της Χίου το 1822, ένας μεγάλος αριθμός Χιωτών και στη συνέχεια Ψαριανών εγκαθίσταται στο νησί. Έτσι αρχίζει η συγκρότηση της Κάτω Πόλης, με τη δημιουργία οικοδομών, αποθηκών, γειτονομείου, καφενείου, έστω και κάποιων παραγκών. Ακολουθούν οι πρώτες λιθόκτιστες κατοικίες, διάφορες οι περισσότερες, η εκκλησία και το σχολείο. Εύκολα ανανεώσιμες είναι οι Χιώτικες και οι Γενουάτικες επιρροές σε κάποια από τα πρώτα κτίρια, στους δρόμους κοντά στην παραλία. Συνεχές σύστημα, στενές όψεις, μεγάλο ύψος ισόγειων, αυστηρή μορφολογία, εσωτερικοί φωταγωγοί, επιμελημένη λιθοδομή και καμιά φορά οξυκόρυφα παράθυρα. Αντίθετα, δυσδιάκριτα είναι τα στοιχεία του νεοκλασικισμού που επιβλήθηκαν στην Ερμούπολη -και στην υπόλοιπη Ελλάδα- μετά την άφιξη του Όθωνα (Εικόνα 19, 20).

Η Ανοικοδόμηση

Πρωχιακή Εργασία – Μέμμου Σοφία

Εικόνα 19 : Εριμούπολη, Μεγάλο ιδιωτικό κτίριο (Γιασεμολιάδα-Ανδρούλι) στην αγορά (1850).

Εικόνα 20 : Εριμούπολη, Χαρακτηριστική όψη στην κεντρική πλατεία, απέναντι από το Δημαρχείο.

Μετά την απελευθέρωση, και κατά την Καποδιστριακή περίοδο, η Σύρος συνεχίζει τη γρήγορη ανάπτυξη της. Το λιμάνι της γίνεται κέντρο του διεμετακομιστικού εμπορίου της ανατολικής Μεσογείου. Αναπτύσσεται ταυτόχρονα η βιομηχανία και η ναυτιλία, ενώ στο καρνάγιο της ναυπηγούνται συνέχεια μικρά και μεγάλα πλοία. Μόνο το 1833 ναυπηγήθηκαν 45 πλοία. Έγγραφο

Η Ανυκοδόμηση

Πτοχιακή Εργασία – Μέμμοιο Σοφία

της Δημογοροντίας αναφέρει ότι η πόλη χρειάζεται πλάτες, αρτοπωλείο, γβυτορωλείο, οπωροπωλείο και κρεπωλείο. Επίσης αναφέρει και διάφορα καταστήματα, όπως δικαστήρια, φυλακές, Νομαρχείο, στρατώνα, Δημαρχείο, μια Βύρσα (Bourse), μια τρίτη Εκκλησία στα άκρα της πόλης και τέλος, βρύσες ποσίμου νερού σε διάφορα σημεία. Η ανυκοδόμηση της πόλης προχωρεί γοργά, παρά τη μετανάστευση κατοίκων προς τον Πειραιά. Η Ερμούπολη μετατρέπεται σε ένα από τα πιο ζωντανά αστικά κέντρα της χώρας, με έντονη εμπορική, πνευματική και κοινωνική ζωή (Εικόνα 21).

Μετά την Αθήνα και το Ναύπλιο, η Σύρος αποκτά Γυμνάσιο το 1834. Πλήθος μαθητών και παιδιά ομογενών από διάφορες χώρες συγκεντρώνονται στα δέκα σχολεία και στα δημόσια και ιδιωτικά οικοτροφεία που λειτουργούν στην Ερμούπολη. Το νησί παρουσιάζει πλούσια εκδοτική κίνηση με εφημερίδες, περιοδικά και βιβλία, ενώ επίσης ιδρύεται και εμπορική σχολή. Η Ερμούπολη αποκτά ευρωπαϊκή εμφάνιση (αντίστοιχα με τις Σύριανές κυρίες), όχι πάντα απλή και ανεπιτήδευτη, αλλά σύγγορα "κατά τον τελευταίο συρμόν κοιμότατα εστολισμένη" (Εικόνα 22).

Εικόνα 21 : Ερμούπολη, Σπίτια της παράλιος στην αρχοντική ανοικία "Βαπόρια".

Εικόνα 22 : Ερμούπολη, Η λέσχη "Ελλίς" του Ιταλού αρχιτέκτονα P. Sampro (1862-1863).

Η γρήγορη κόμηση της Ερμούπολης προς το τελευταίο τέταρτο του αιώνα, συνέβαλε στη διατήρηση της σπουδαίας εικόνας του αστικού της τοπίου, αφού δεν είχε πια τη δυνατότητα ανυκοδόμησης σύγγορων κτιρίων. Στο πολυεδομικό σχέδιο του Βαπαρού W. Weiler το 1837, βασίστηκαν τα εντυπωσιακά οικοδομήματα του λιμανιού (οι Αποθήκες, το Τελωνείο, το

Η Ανοικοδόμηση

Πρωταρχή Εργασία – Μέγιστον Σοφία

εντυπωσιακό για το μέγεθός του Λοιμοκαθαρτήριο κ.ά.). Τα κτίρια αυτά διαμορφώθηκαν κυρίως από τους Βασικούς μηχανικούς W. Weiler και J. Erlacher, με ένα "ματεριαλιστικό" αλλά και ρομαντικό ύφος. Το Λοιμοκαθαρτήριο (δημιουργία του Weiler 1839-40), ξεχωρίζει για το μέγεθος και τη λειτουργική του σύνθεση και για την άψογη κατασκευή των γυμνών λιθοδομών, των οποίων τα ανοίγματα γεφυρώνονται με χαμηλωμένα τόξα από συμπιεγή τούβλα. Συνέθεσε επίσης τα κτίρια των δημοτικών σχολείων, με απλή λειτουργική μορφή, ενώ τον ίδιο τύπο εφάρμοσε και για το σχολείο της Μυκόνου (σήμερα στεγάζει τις υπηρεσίες του ΟΠΕ). Ο Erlacher σχεδίασε ορισμένα οικοδομήματα για την Αγορά προφίμων της Ερμούπολης.

Με πιο αργούς ρυθμούς αλλά σταθερά, ο νεοκλασικισμός εισάγεται και στα άλλα Κυκλαδονήσια. Στα δρομιάκια της Χώρας της Άνδρου, της Γίνου, της Πάρου, της Νάξου, της Τζιας αλλά και στα χωριά των μικρότερων νησιών των Κυκλάδων, υπάρχει πλήθος νεοκλασικών κτιρίων. Ο νέος ρυθμός κάποιες φορές παρέμεινε αμυγής και άλλες ανακαλύφθηκε με τη ντόπια λαϊκή αρχιτεκτονική ή με στοιχεία από τη φραγκική και ενετική παράδοση.

Δίπλα στις πόλεις αυτές, μια σειρά άλλων, αναδημιουργούνται και ανοικοδομούνται στην Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα. Το Άργος, η Τρίπολη, η Κόρινθος, η Πύλος, η Ναύπακτος, το Αργίνο, το Μεσολόγγι, το Γαλαξίδι, η Ιτέα, η Άμφισσα, η Λαμία, τα Μέγαρα και η Θήβα, αποκτούν σταδιακά νέα μορφή. Γίνονται τολμηρές επεκτάσεις του ιστορικού τους πυρήνα, όπως στο Άργος (από τον Βοποζίν, το 1831). Έτσι γίνεται μια σαφής διακριτοποίηση μεταξύ της "νεοκλασικής" και "παραδοσιακής" πόλης με το νέο ρυθμιστικό που φέρνει διαρθρωτικές αλλαγές στον ιστορικό ιστό, όπως έγινε με το αναθεωρημένο σχέδιο του Δ. Σταυρίδη (1836) στο υπόβαθρο του Καποδιστριακού πολεοδομικού των Βούλγαρη και Garnot για την Τρίπολη. Πάνω στους ευθυγραμμισμένους δρόμους του κέντρου της πόλης αυτής, αναδόθηκε δυναμικά ο αρχιτεκτονικός εκσυγχρονισμός του 19^{ου} αιώνα. Στις επεμβάσεις βέβαια που έγιναν αυτή την περίοδο, η ορθολογική πολεοδομική αντίληψη του κλασικισμού, ελάχιστα σεβάστηκε τις προϋπάρχουσες δομές των οικισμών. Έτσι, χারάσσεται ένας νέος ορθογωνικός κώνναβος πάνω στους ανασχεδιασμένους αστικούς ιστούς των παλαιών πόλεων και η διάρθρωση της πόλης γίνεται σε συνολικές - διαμερίσματα. Λαμβάνονται υπόψη στο σχέδιό της πόλης αρχιτεκτονικά στοιχεία με ιδιαίτερο τοπικό, ιστορικό ή καλλιτεχνικό ενδιαφέρον (Εικόνα 23, 24). Τα φρούρια και τα κάστρα άλλωστε παίζουν ακόμη σημαντικό ρόλο στην άμυνα. Από τα μέσα περίπου του αιώνα όμως, όσα οχυρώματα εμποδίζουν την εξάπλωση της πόλης, καταδαφίζονται τμηματικά.

Η Ανυκοδόμηση

Εικόνα 23 : Τρίπολη. Συντηρητικό σπίτι στην κεντρική πλατεία, με τοπικές ιδιομορφίες.

Εικόνα 24 : Τρίπολη. Το αρχοντικό του Δ. Γαλιανού, που σήμερα λειτουργεί ως εκπαιδευτήριο.

Εικόνα 25 : Σπάρτη. Το κλασικό και σπέρτικο Λυμαργείο.

Εικόνα 26 : Σπάρτη. Το κεντρικό προστώο του Αρχαιολογικού Μουσείου, σε ιωνικό ρυθμό.

Η Ανυκοδόμηση

Παγκιακή Εργασία – Μέμμου Σοφία

Με την παραχώρηση οικοπέδων και τη διάθεση τοπικών και εθνικών πόρων, προβλέπονται στις πόλεις κατάλληλοι χώροι για κοινόχρηστες και κοινωφελείς λειτουργίες. Δημιουργούνται πάρκα, πλατείες, επλένονται χώροι για την τοποθέτηση διοικητικών κτιρίων, αγορών, ναών, σχολείων, νοσοκομείων και καθορίζεται η θέση των δημοφιλών λειτουργιών και οικοδομών. Κατασκευάζονται ταυτόχρονα στοιχειώδη δίκτυα υποδομής και ρυθμίζεται η ρυμοτομία με την υποχρεωτική τήρηση της ευθυγραμμίας ακόμα και στα παλαιότερα τμήματα της πόλης. Θεσπίζεται επίσης η αρτιότητα των οικοδομήσιμων οικοπέδων και οι πρώτοι κανονισμοί (ελάχιστο πρόσωπο, συντελεστές κάλυψης και δόμησης, κανόνες υγιεινής κτλ.). Ταυτόχρονα δημιουργούνται υπηρεσίες ελέγχου των σχεδίων των οικοδομών και της υλοποίησής τους, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις προτείνονται και νέοι τύποι οικοδομών. Τα μέτρα αυτά όμως, πολλές φορές καταστρατηγούνται τόσο από τους πολίτες, όσο και από το κράτος, το οποίο άλλοτε δεν διαθέτει επαρκές και κατάλληλο προσωπικό και άλλοτε δεν έχει τα απαιτούμενα ποσά για τις απαραίτητες απαλλοτριώσεις. Παρ' όλα αυτά, οι πιο πολλές πόλεις ανοικοδομούνται και μετατρέπονται σε νεοκλασικά αστικά κέντρα. Τέλος, σχεδιάζονται νέες πόλεις, όπως η Σπάρτη από τον Stauffert και η Ερέτρια από τον Schaubert, πάντα στα πλαίσια της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής (Εικόνα 25, 26).

ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ

Πολιτικά δρώμενα και η αισθητική του πρώιμου 19^{ου} αιώνα

Από το 1870 έως το 1910 περίπου, τρεις ήταν οι κύριοι συντελεστές που διαμόρφωσαν τα χαρακτηριστικά της κοινωνίας, στις παραγωγικές και πολιτισμικές δομές. Πρώτος ήταν η προσάρτηση της Θεσσαλίας (1881) και ενός μικρού τμήματος της Ηπείρου στην Ελλάδα, επί πρωθυπουργίας Κουμουνδούρου. Δεύτερος, ήταν η εφαρμογή του κρατικού εκσυγχρονισμού, επί των κυβερνήσεων του Χαριλάου Τρικούπη από το 1874 και μετά (κυρίως 1885-95), με έργα υποδομής στις πόλεις και στην ύπαιθρο, με την προσέλκυση κεφαλαίων από το εξωτερικό και τον προσανατολισμό της παραγωγής προς τον καπιταλισμό. Επρόκειτο για την εφαρμογή βραχυπρόθεσμων οικονομικών μέτρων (εξωτερικά δάνεια που στήριξαν το τραπεζικό κεφάλαιο, εισροή χρήματος των ομογενών, με ακόλουθη ενεργοποίηση της εμπορομεσιτικής αγοράς, αλλά και της τοκογλυφίας), τα οποία προώθησαν πρόσκαιρα ιδιωτική ευμάρεια και ακμή στα αστικά κέντρα, όχι όμως και στους μικροϊδιοκτήτες της υπαίθρου και τους μικροκαλλιεργητές (οι οποίοι κατευθύνθηκαν προς τις πόλεις). Η οικονομική και πολιτιστική αυτή κρίση, εντάθηκε κατά τη δεκαετία του 1890 και πέρασε τον πόλεμο του 1897, για να καταλήξει στην επικράτηση των συντηρητικών πολιτικών ομάδων, έως την επανάσταση του 1909. Τρίτος συντελεστής ήταν η σχετική ομογενοποίηση και αυτοτέλεια της πολιτισμικής συμπεριφοράς της ακμάζουσας αστικής κοινωνίας.

Σε γενικές γραμμές, όσον αφορά την κλασικιστική αρχιτεκτονική, το αθηναϊκό υπόδειγμα κατακτά συνεχώς έδαφος, προβαλλόμενο στα κέντρα της υπόλοιπης Ελλάδας, ως συστατικό της πολιτισμικής και της πολιτικής ωρίμανσης του αστικού πληθυσμού. Επίσης, η Αθήνα της περιόδου του Τρικούπη, είχε ξεπεράσει τα συμπλέγματα της ως προς τη θεωρία της "άλλης πρωτεύουσας", της Κωνσταντινούπολης.

Η αστική εικόνα της Αθήνας, κυριαρχούσε μέσα στο ιστορικό τοπίο. Ο ενοποιητικός της ρόλος, επέτρεπε στην αρχιτεκτονική στυλιστικούς πειραματισμούς, χωρίς όμως τα φανταχτερά τεχνάσματα του εκλεκτικισμού και του άγονου μανιερισμού. Η αρχιτεκτονική του αθηναϊκού αστικού κτιρίου είχε πια αυτοτελείς μορφολογικές βάσεις και είχε αποδεδειχτεί από τις ροπές του όψιμου ευρωπαϊκού ιστορισμού. Η εικόνα αυτή προβαλλόταν κυρίως από την ιδιωτική αρχιτεκτονική, στην πάνδημη έκφρασή της -δηλαδή στο δημιουργικό επίπεδο και των λαϊκότερων κοινωνικών τάξεων- και όχι από τη δημόσια (Εικόνα 27, 28).

Εικόνα 27 : Λεικάδα. Μονοκατοικία με προτόπιη και εκφραστική διάταξη των όγκων

Εικόνα 28 : Λαφίο. Μονοκατοικία με πρόθεση "μνημειακής" ανάδειξης.

Το έργο του Ερνέστου Τσώλερ

Ακολούθησε η στυλιστική εκτροπή από τα κλασικά πρότυπα και το δεδομένο ρυθμικό κανόνα. Σ' αυτό επηρέασαν περί το 1870-80 Γάλλοι αρχιτέκτονες, σε ιδιωτικά κυρίως κτίρια (οικίες Ευγενίδη, Βούρου, Σκουλούδη κ.ά.). Πρωτοεργάτης όμως ήταν ο Ε. Τσώλερ και η πολυδιάστατη δημιουργία του, σε κάθε είδους κτίριο. Ο καταγόμενος από τη Σιλεσία της Γερμανίας Ερνέστος - Μαυρίκιος Τσώλερ (1837-1923), απέδωσε μέσα από τα έργα του μια έκφραση όψιμης νεοελληνικής αστικής αρχιτεκτονικής, αισθητικά ομοιογενή και ρυθμολογικά αξιόπιστη.

Από το 1861 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, όπου και παρέμεινε έως το θάνατό του. Παράλληλα με την επίβλεψη της Ακαδημίας, επιδόθηκε σε αρχαιολογικές έρευνες, ιδιαίτερα στο Διονυσιακό Θέατρο, το Παναθηναϊκό Στάδιο (Εικόνα 29), τον Παρθενώνα κ.α.. Ο Τσώλερ είχε ενστερνισθεί και αφοιώσει την αισθητική νοοτροπία (στο πνεύμα της "Ελληνικής Αναγέννησης") του δασκάλου του Hansen. Όταν άριστος χειριστής του σχεδίου και των ρυθμών, συνέδεσε την αθηναϊκή μορφολογική παράδοση με αισθητικές τάσεις της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής του ύστερου 19^{ου} αιώνα, σε μια οργανική ενότητα. Δεν ανήκε στους εκλεκτικιστές της εποχής του, παρά μόνο κατ' εξαίρεση. Ήδη στα πρώτα του έργα, όπως στο Θέατρο της Ζακύνθου (1871) και στο Θέατρο της Πάτρας (1871-72), απέδωσε την ολοκληρωμένη συνθετική νοοτροπία του. Και στα δύο εφάρμοσε τις διάφορες τοξοτές προσόψεις αναγεννησιακού ύφους, όμως στη Ζάκυνθο το αποτέλεσμα ήταν αισθητικά βαρύτερο, καθώς χρησιμοποίησε για την οργάνωση των όψεων, αποκλειστικά πεσσούς και επίπεδες παραστάδες.

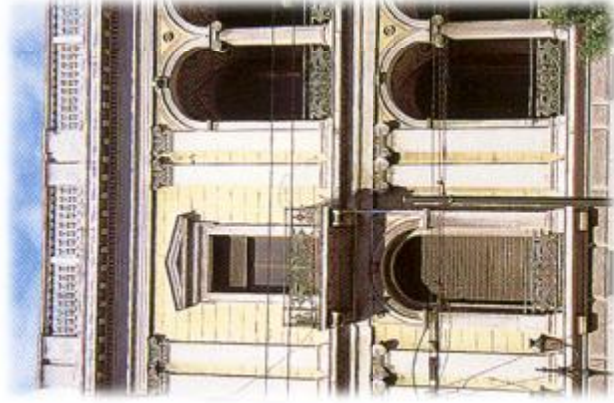
Εικόνα 29 : Αθήνα. Το Παναθηναϊκό Στάδιο. Αναπαράσταση από τον Ε. Τσίλλερ (1869).

Εικόνα 30 . Αθήνα. Το Μέγαρο Μελά. Επιδράσεις από τον Βιεννέζικο κλασικισμό, έργο του Τσίλλερ.

Χαρακτηριστικά έργα του, από άποψη αναλογιών και ρυθμολογίας, ήταν το Μέγαρο Βασιλείου Μελά στην Αθήνα (1874) και το Δημαρχείο της Ερμούπολης στη Σύρο (1876). Το Μέγαρο Μελά αποτελεί μια πιο μικρή και απλή παραλλαγή των πολυτελών κτιριακών συγκροτημάτων της Βιέννης. Στο Μέγαρο Μελά, ξεχωρίζουν τα πυργειδιά στοιχεία στις γωνίες του κτιρίου, οι κυφωτοί λίθοι -στην πραγματικότητα από κονίαμα- στις κατώτερες ζώνες και τις γωνίες του, τα ρυθμολογημένα περιθώρια των παραθύρων, τα τοξωτά ανοίγματα στο ισόγειο, ο τονισμένος με κιονοστήριξη πλαίσωση πυλώνας της κεντρικής εισόδου, η υπογράμμιση του "riano nobile" με τους μεγάλους εξώστες και τις ψευδο - καρυάτιδες στις ακραίες εξωστώθρες και τέλος το στηθαίο με τις μπαλούστρες και τα διακοσμητικά βάζα στη στέψη του κτιρίου (Εικόνα 30).

Η μορφολογική νοοτροπία του Τσίλλερ οδήγησε σε μια νέα αισθητική έκφραση, που εκφράζεται μοναδικά στο αριστούργημά του, την κατοικία του Ερρίκου Σλήμαν, το "Γλιού Μέλαθρον" (1879), το οποίο κατέκτησε πανευρωπαϊκά την ανώτατη ποιότητα στάθμη. Στο κτίριο αυτό επαναλαμβάνεται το κεντρικό μοτίβο της διώροφης τοξωτής λότητας με τους μαρμάρινους ιωνικούς κίονες, ενώ η κύρια όψη οργανώνεται στα πλάγια με τοξωτά, ορθογώνια ανοίγματα και μαρμάρινους εξώστες, ζεύγη παραστάδων ιωνικού (κάτω) και κορινθιακού (άνω) ρυθμού, γείσο και υπερέκκευμένο στηθαίο με μπαλούστρες και αγάλματα. Οι οριζόντιες συνιστώσες της σύνθεσης (βάθρο με επάλληλες σφαιρές κυφωτόν λίθων, ενδιάμεσες των ορόφων κορωνίδες, τοξοστοιχίες, κύριο γείσο και στηθαίο) εξισορροπούνται επιδέξια με τους κατακόρυφους άξονες (υπερέκκευμα αλλήλων ανοίγματα και παραστάδες, βάρθρα και αγάλματα) σε μια απόλυτα αρμονική ενότητα. Εσωτερικά οι τοίχοι φιλοτεγήθηκαν από τον ζωγράφο Yuri Subic το 1880, με παραστάσεις βασισμένες κυρίως στο λεγόμενο τρίτο στυλ της ποιμπιανής τέχνης (Εικόνα 31, 32).

Εικόνα 31 : Αθήνα. "Γλιου Μέλαβρον". Έργο του Ε. Τσίλλερ, με μνημειακό ύφος

Εικόνα 32 : Ζωγραφική διακόσμηση στη μεγάλη τραπεζαρία του "Γλιου Μέλαβρον" (του Surt Subie).

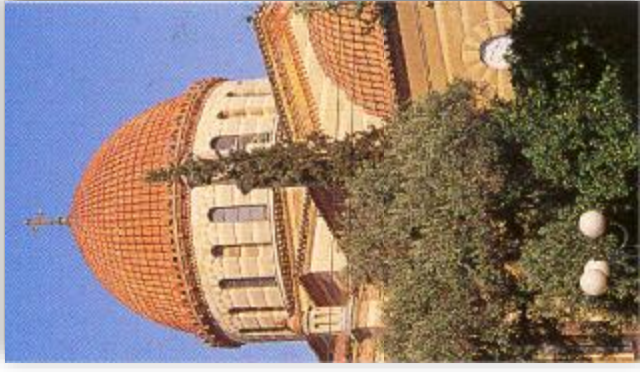
Ο Τσίλλερ τα επόμενα χρόνια έκτισε μια πλήθώρα ιδιωτικών και δημόσιων οικοδομημάτων και εκκλησιών σε διάφορα μέρη της Ελλάδας. Προς το τέλος του αιώνα, δημιούργησε πολλά -ισάξια του αρχοντικού Σταθάτου- οικοδομήματα, όπως τις οικίες Δεληγιώργη (Ακαδημίας και Κανάρη), Κασδώνη (Φιλελλήνων), Βόγλη (Ερμού), Κούπα (Πανεπιστημίου και Βουκουρεστίου), Βαρβαρέσου, Πατσιάδου και Μεταξά (στον Πειραιά) κ.ά., καθώς και τα δύο ξενοδοχεία του ευεργέτη Μπάνκα στην Ομόνοια. Ο δημιουργός, με ευκολία εφάρμοζε τα μορφολογικά συστήματά του, εντάσσοντάς τα με δεξιοτεχνία στο εκάστοτε σύνολο.

Η εκκλησιαστική αρχιτεκτονική του Τσίλλερ δεν συμβιβάστηκε απόλυτα ούτε με την ελληνορωμαϊκή, ούτε με τη βυζαντινή ιστορική ρυθμολογία, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, όπως στον Αγ. Γεώργιο του Λυκαβηττού (1885, κλασικιστική αντίληψη), τον Αγ. Αθανάσιο του Πόργου (1911, ελληνοβυζαντινές αναφορές) και στον ναό του Βέλλου (1880, βυζαντινή τυπολογία). Όμως στις υπόλοιπες εκκλησίες του, όπως του Ορφανοτροφείου Χατζηκόνστα (1900), την Αγ. Τριάδα της οδού Πειραιώς, τον Αγ. Λουκά της οδού Πατησίων στην Αθήνα, τη Φανερωμένη του Αγίου (1890), το ναό των Βυλλίων Αττικής (1893) κ.ά., πέρασε ενσυνείδητα τα μορφοπλαστικά ιδιώματα του δασκάλου του Th. Hansen. Δημιουργεί έτσι ένα ενιαίο αισθητικό σύστημα

Καθολικός Κλασικισμός

Παγκιακή Εργασία – Μέγιστοι Σοφία

με βυζαντινά, ρομανικά, αναγεννησιακά, ιταλολομβαρδικά, ακόμη και γραβικά στοιχεία. επαλέων πολυτέλει τις μορφές με πυργίσκους με αγχμηρές απολήξεις και ποικίλα κεραμοπλαστικά μοτίβα (Εικόνα 35).

Εικόνα 33 : Αθήνα. Το Βασιλικό Θέατρο, έργο του Ε. Τσιάλερ.

Εικόνα 34 : Αθήνα. Το θέατρο "Ολύμπια" (1910). Σήμερα είναι το κτίριο της Εθνικής Λιρικής Σκηνής.

Εικόνα 35 : Αθήνα. Η εκκλησία του Αγίου Λουκά, έργο του Ε. Τσιάλερ.

Καθολικός Κλασικισμός

Παγκιακή Εργασία – Μέγισον Σοφία

Τρόπεζες και σχολεία

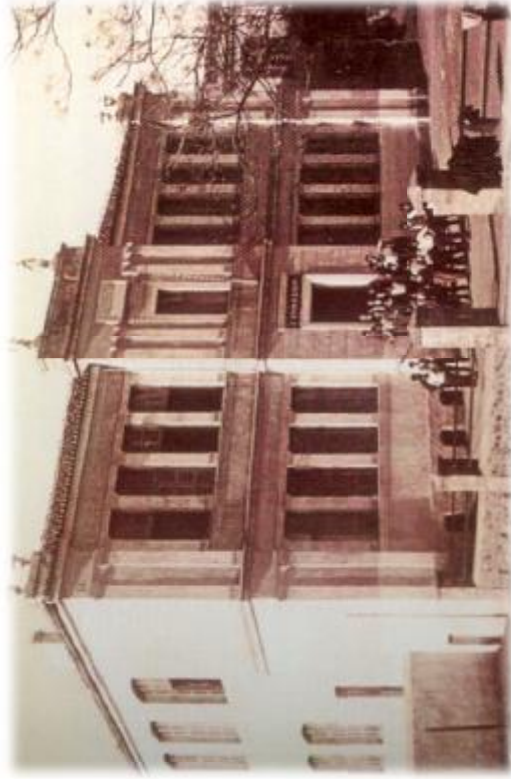
Ο Πατροκοσμάς ο Αιτωλός από τα τέλη του 18ου αιώνα, συμβούλευε το λαό "Καλύτερα, αδελφέ μου, να έχεις σχολείον ελληνικόν, παρά να έχεις βρούσες και ποπάμια", παρακινώντας έτσι τους χριστιανούς να συμβάλλουν στην ανέγερση σχολείων. Εξκίνησαν λοιπόν να κατασκευάζονται σχολικά κτίρια, προσαρμοσμένα στις τοπικές, φυσικές, κοινωνικές συνθήκες και ιδιομορφίες, υπακούοντας πάντα στην αρχή ότι τα δημόσια κτίρια οφείλουν να είναι "μνημειακά" (Εικόνα 36). Τα κτίρια αυτά σχολιάστηκαν ιδιαίτερα ευμενώς από τους επιθεωρητές της στοιχειώδους εκπαίδευσης.

Παρότι πολλοί θεώρησαν ότι τέτοια κτίρια είναι ξένα προς την τοποθεσία, το περιβάλλον και προς το παιδί, τα σχολεία αυτά αγαπήθηκαν και θεωρήθηκαν πρότυπα προς μίμηση σε πολλές υπόδουλες περιοχές της Μακεδονίας, της Ηπείρου, της Λέσβου κ.ά.. Τα σχολεία αυτά, εσήγαγαν στην εκάστοτε τοπική αρχιτεκτονική, -όφρμα- κλασικιστικά στοιχεία και δεν είναι τυχαίο ότι ακόμη και σήμερα χρησιμοποιούνται ποικιλοτρόπως (Εικόνα 37).

Κτίρια των τοπικών αρχών, διοικητήρια, δημαρχεία, δικαστικά μέγαρα και υποκαταστήματα τραπέζων, άσκησαν παρόμοια επίδραση στις κοινωνίες, αφού -ιδιαίτερα οι τράπεζες- συμβόλιζαν οικονομική ευρωστία.

Εικόνα 36 : Γαλαξίδι. Το Παρθενονομείο.

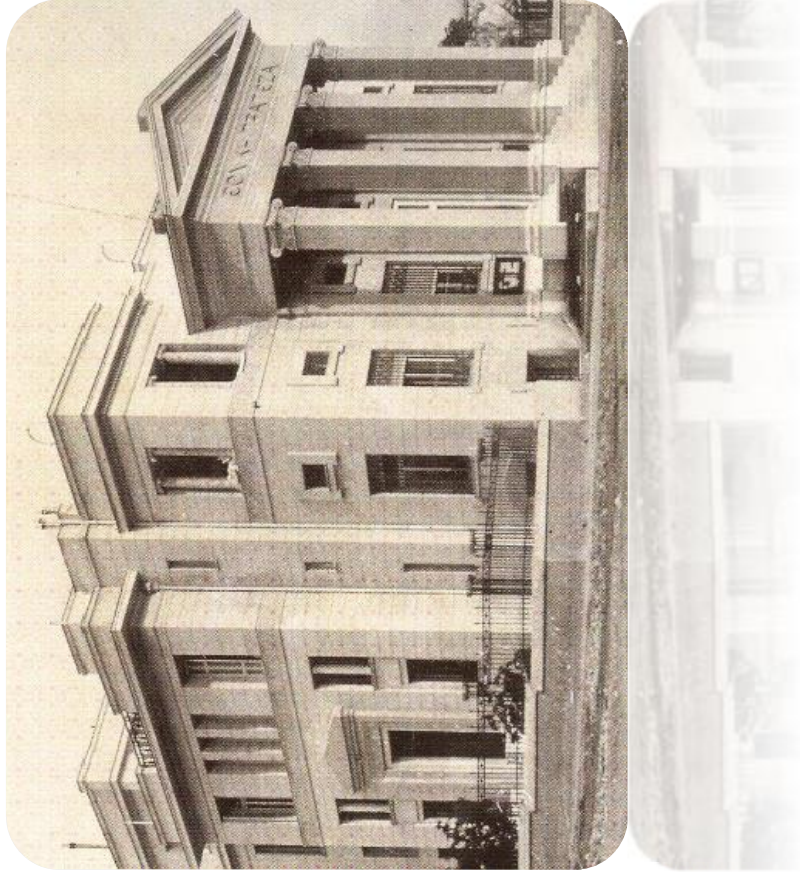

Εικόνα 37 : Αλεξανδρούπολη. Το Γυμνάσιο.

Καθολικός Κλασικισμός

Πτυχιακή Εργασία – Μέμμου Σοφία

Η Εθνική Τράπεζα και η Τράπεζα της Ελλάδος, τη δεκαετία του 1930, ιδρύουν πολλά υποκαταστήματα, σχεδιασμένα κυρίως από την Τεχνική Υπηρεσία της Αθήνας και κορυφαίους αρχιτέκτονες, όπως ο Ν. Ζουμπούλιδης και ο Κ. Παπαδόκης. Τα κτίρια αυτά των τραπεζών ήταν σύγχρονα, αρκετά από σπλισμένο σκυρόδεμα, στα οποία ήταν ευδιάκριτος ο νεότερος κλασικισμός και ο ακαδημαϊσμός της εποχής. Πρόκειται για μια παραλλαγή του κλασικισμού (δωρικές κολώνες, αετόματα, συμμετρία στις σιβαρές και άκαμπτες μορφές), που προέρχεται κυρίως από φορείς ολοκληρωτικών καθεστώτων και που ποτέ στην Ελλάδα δεν εξέφρασαν το προκλητικό "φασιστικό" ύφος των φορέων αυτών (Εικόνα 38).

Εικόνα 38 : Σέρρες. Το συμβολικό μέγαρο της Εθνικής Τράπεζας.

Καθολικός Κλασικισμός

Παλαιά Εργασία – Μέγιστο Σοφία

Στα λίγα όψιμα νεοκλασικά ιδιωτικά κτίρια που κατασκευάζονται την εποχή αυτή, συχνά τα παραδοσιακά δομικά υλικά αντικαθίστανται από νεότερα. Για τον φέροντα οργανισμό χρησιμοποιείται μπετόν, και οι νέες πόλεις αποκτούν ένα αρχαϊζόν και πιθανόν επιφανειακό υφός. Τα κτίρια αυτά όμως είναι μεμονωμένα παραδείγματα, που δεν έχουν τη δύναμη να επδράσουν καθολικά στο ευρύτερο περιβάλλον. Άλλωστε τα ανανεωτικά κινήματα που έχουν εισβάλει στη βόρειο Ελλάδα, έχουν πια εδραιωθεί και δημιουργήσει ένα πρωτεύον αρχιτεκτονικό πνεύμα.

Νεοβυζαντινές τάσεις

Η παρκαγιά που ξέσπασε το 1917 στη Θεσσαλονίκη, οροθετεί μια νέα περίοδο. Ο Ελ. Βενιζέλος δηλώνει χαρακτηριστικά στη Βουλή, ότι «απ' τις στάγες της θα αναβιώσει μια πόλη αφράμιλλη στη Μεσόγειο» (6 Δεκεμβρίου 1919).

Εικόνα 39 : Γιάννενα. Η Εθνική Τράπεζα (1938). Σήμερα είναι το μέγαρο του Δημαρχείου.

Εικόνα 40 : Θεσσαλονίκη. Το ξενοδοχείο 'Mediterranean Palace'.

Στο ζήτημα της "ελληνικότητας" που τίθεται η Θεσσαλονίκη έρχεται στις αρχές του 20^{ου} αιώνα να ζωντανέψει το όραμα της Βυζαντινής Ελλάδας (όπως στην Αθήνα έναν αιώνα πριν, ζωντάνεψε το όραμα της Αρχαίας Ελλάδας). Το νέο σχέδιο της πόλης καλείται να αναδείξει τα βυζαντινά μνημεία της, ενώ και η νέα μορφολογία που εφαρμόστηκε σε μεγάλο βαθμό, αντλεί τα πρότυπα από το Βυζάντιο. Όπως και ένα αιώνα πριν όμως, Έλληνες και ξένοι (Th. Mawson, E.Hebrard, K. Κιτσίκης, A. Ζάχου) σχηματίζουν ενιαία ομάδα δουλειάς με κοινές απόψεις: "*Οδοεμία συζητήσις χωρεί ότι η νέα πόλις οφείλει να προσαρμωσθή προς τον κληρονομηθέντα χαρακτήρα. Λέγοντες προσαρμωσθή εννοώμεν, ότι τώσον τα νέα μνημεία της πόλεως, ήτοι τα δημόσια κτήρια, όσον και τα απλά ιδιωτικά κτήρια, οφείλουν συν τη ικανοποιήσει τον συγγρόνον αναγκών, ν' αποτελούν το προσήκον περιβάλλον των παλαιών τούτων μνημείων*", αναφέρει ο Κιτσίκης (1919, σ. 13) θυμίζοντας πολύ τις απόψεις του Κλεάνθη για την Αθήνα.

Δείγματα της νεοβυζαντινής αρχιτεκτονικής (που όμως δεν κατάφερε να πάρει την έκταση του νεοκλασικισμού), συναντάμε στη Θεσσαλονίκη, στα Γιάννενα, την Πρέβεζα, ακόμη και την Αθήνα (Εικόνα 39, 40). Σε όλες όμως τις πόλεις, πλην της Θεσσαλονίκης, τέτοια δείγματα ήταν μεμονωμένα, αφού το κοινωνικό γίνεσθαι, το πολιτικό περιβάλλον και η ανάπτυξη της τεχνολογίας, δεν υπήρξαν ικανές συνθήκες για την εξάπλωση του ρυθμού.

Νέα ρεύματα έχουν ήδη εδραιωθεί στην Ευρώπη και έχουν εκτοπίσει το "συντηρητικό" κλασικισμό. Εξάφρεση αποτέλεσε η μικρής διάρκειας αναβίωσή του, λίγο πριν τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, οπότε και ταυτίστηκε με τα ολοκληρωτικά καθεστώτα. Έτσι ο αναβιωμένος κλασικισμός απορρίφθηκε και αντικαταστάθηκε από άλλες σύγχρονες και μορφολογικά ανανεωμένες ανυζητήσεις.

Η αλλαγή στον Μοντερνισμό

Προχασκή Εργασία – Μέγιστον Σοφία

Η ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟΝ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟ

Ευρωπαϊκός εκλεκτικισμός

Ο εκλεκτικισμός κάνει την εμφάνισή του στην Ευρώπη, περίπου στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, ως συνέχεια του κλασικισμού και του ιστορισμού. Η αρχιτεκτονική αυτή, συνδυάζει σε ένα και μόνο κτίριο, στοιχεία και ρυθμολογικά μοτίβα από διάφορες ιστορικές εποχές και τεχνοτροπίες. Χρησιμοποιεί πληθωρικές διακοσμήσεις, που συχνά κατάληγουν σε ακαλαίσθητο αποτέλεσμα και γρήγορα μετεξελίχθηκε σε μια εμφανειακή αντιμετώπιση του σχεδιασμού των όψεων. Οι μεγάλες αναπλάσεις που γίνονται από τον βαρόνο Haussmann στο Παρίσι, σηματοδοτούν μια νέα εποχή για τον εκλεκτικισμό. Οι αντλήσεις γήρω από το καλαίσθητο αλλιάζουν και σκοπός πια των όψεων των κτιρίων, είναι να επιδεικνύουν πλούτο και δύναμη. Η Ecole des Beaux-Arts το 1864, τίθεται υπό κρατικό έλεγχο και αναπαράγει κατεξοχήν την αισθητική της αστικής χλιδής σε συνδυασμό με την ακαδημαϊκή προσέγγιση στο σχεδιασμό. Ο εκλεκτικισμός, διαφοροποιημένος από χώρα σε χώρα, θα σηματοδέψει την ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική του δεύτερου μισού του 19^{ου} αιώνα.

Οι επιρροές και η πρόδος του ρυθμού στην Ελλάδα

Εικόνα 41 : Θεσσαλονίκη. Αστική κατοικία στη νοσοτροπία του *Second Empire*.

Εικόνα 42 : Αθήνα. Το "Σαράγλειον" Μέγαρο της Στρατιωτικής Διοίκησης, έργο του Αλ.Νικολοδη (1924).

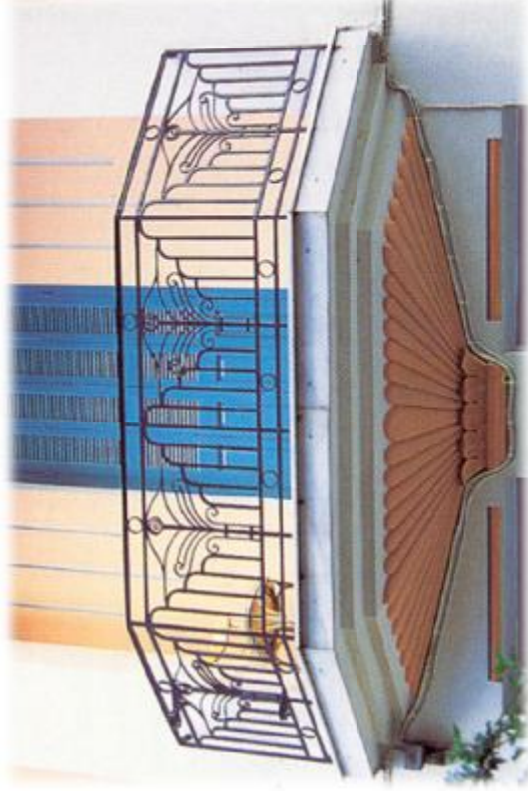

Η αλλαγή στον Μοντερνισμό

Πρωταρχή Εργασία – Μέγμου Σοφία

Λόγω του ότι ο κλασικισμός θεωρήθηκε από τους Έλληνες η δική τους εθνική αρχιτεκτονική, ο εκλεκτικισμός ήρθε στη χώρα μας με κάποια καθυστέρηση. Οι Έλληνες απόφοιτοι της *Beaux-Arts* του Παρισιού και της *Schola Græcorum* της Κωνσταντινούπολης, φέρνουν στην Ελλάδα τα νέα ρεύματα, τα οποία προσελκύουν γρήγορα μια μερίδα κοινού, ιδίως στην Αθήνα και στην Θεσσαλονίκη (Εικόνα 41). Στην Αθήνα, τα νέα διακοσμητικά ρεύματα διεισδύουν και αντικαθιστούν χωρίς αντιδράσεις την νεοκλασική μορφολογία, αλλά με ήπιο και συντηρητικό τρόπο (Εικόνα 42).

Στα αστικά μέγαρα και στις πολυκατοικίες της Αθήνας, στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, η νέα κτηριακή μορφή κερδίζει συνεχώς έδαφος (όχι όμως και στις μεσοαστικές μονοκατοικίες ή διπλοκατοικίες, όπου ακόμα επικρατεί ο κλασικισμός). Μετά τον συγκρατημένο εκλεκτικισμό, ο αναγεννησιακός μανιερισμός και το γαλλικό μπαρόκ σηματοδοτούν τώρα με μεγαλύτερη έμφαση την πορεία του όγμιου κλασικισμού. Η εισαγωγή του νεομπαρόκ στην Αθήνα σε όψιμο χρόνο, συντέλεσε στο να διαδοθούν παράλληλα με το νεότερο ρεύμα της *art-pouveau*, οι παραλλαγές του, *Jugendstil*-*Seession* και αργότερα η *art-deco*, παρά τις μεταξύ τους διαφορές (Εικόνα 43, 44, 45). Ο Τούλλερ άλλωστε, είχε ήδη προετοιμάσει τους Αθηναίους να δεχθούν στοίχια ξένα προς την αυστηρή κλασικιστική ρυθμολογία, με το "γραφικό" στυλ που συχνά χρησιμοποιούσε και που είχε πολλά κοινά στοιχεία με την αρχιτεκτονική της *art-pouveau* (Εικόνα 46, 47, 48).

Εικόνα 43 : Θεσσαλονίκη. Αστική οικία στο πνεύμα της *beaux-arts* και *art-pouveau*.

Εικόνα 44 : Ηράκλειο. Στενωμέτοπη διάφορη όψη, με σύνθεση ετερόκλητων στοιχείων.

Εικόνα 45 : Αθήνα. Μπαλκόνι σπιτιού, εκφρασμένο στην αντίληψη της *art-deco*.

Η αλλαγή στον Μοντερνισμό

Παχιακή Εργασία – Μέλιμου Σοφία

Στην πραγματικότητα όμως αυτές οι νέες τάσεις, ποτέ δεν κατάφεραν να επικρατήσουν στην Αθήνα, αφού τελικά, ακόμα και τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα, συνυπάρχουν με το νεοκλασικισμό, χωρίς όμως να τον αντικαθιστούν. Συναντώνται δε κυρίως σε συνικτές ανώτερων κοινωνικών τάξεων, όπου οι ιδιοκτήτες διατηρούν επαφές με την Ευρώπη. Στις μικροαστικές συνικτές, εξακολουθούν να κτίζονται μονόροφες ή διώροφες κατοικίες, με εμφανή τα κλασικιστικά στοιχεία, ενώ σπάνια διακρίνονται νεότερα μοτίβα, τα οποία όμως είναι πολύ χαμηλότερης ποιοτικής στάθμης. Ας σημειωθεί ότι ο Ελ. Βενιζέλος, μετά το γάμο του με την Έλενα Σκυλίτσι, αποφασίζει να κτίσει το προσωπικό του μέγαρο επί της λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας και το αναθέτει το 1929 στον Αν. Μεταξιά, ζητώντας του να ακολουθήσει τη νεοκλασική μορφολογία, παρότι ο Μεταξιάς είχε ήδη εγκαταλείψει το νεοκλασικισμό.

Εικόνα 46 : Καλαμάτα. Νεορομαντικό διώροφο σπίτι, παραφρασαρισμένο ευρωπαϊκών προτύπων.

Εικόνα 47 : Κηρσιιά. Έπαυλη με πρότυπα από τις Άλπεις.

Εικόνα 48 : Σόρος. Εξοχική έπαυλη, διαπνεύμενη από ρομαντική αντίληψη.

Η αλλαγή στον Μοντερνισμό

Πτυχιακή Εργασία – Μέγισση Σοφία

Στα αστικά κέντρα της "Παλαιάς Ελλάδας", οι νέες ρυθμιολογίες εμφανίζονται ως απόηχος της πρωτεύουσας και των ξένων ευρωπαϊκών κέντρων, με αποτέλεσμα η επίδραση να είναι πολύ μικρότερη. Αντίθετα η βόρεια Ελλάδα, σε πόλεις όπως η Καβάλα, η Μυτιλήνη και η Θεσσαλονίκη, είχε ανοίξει σε προωμότερο χρόνο τους δρόμους προς τις ανανεωτικές επιδράσεις (Εικόνα 49, 50).

Εικόνα 49 : Μυτιλήνη. Η νεογοθθική έπαυλη του Α. Ευστατίου

Εικόνα 50 : Καβάλα. Η νεογοθθική έπαυλη του βαρόνου Α. ντε Ζολνιά Βιζ, διαμορφωμένη αραραπικά.

Ο πληθυσμός της Θεσσαλονίκης γύρω στο 1900 έχει αυξηθεί σημαντικά, και η πόλη παρουσιάζει μια πολυπολιτισμική εικόνα. Η ανάπτυξη του εμπορίου και της βιομηχανίας έχει ως επακόλουθο την εμφάνιση τραπεζών, επιχειρήσεων, μεγάλων εισαγωγικών και εξαγωγικών εμπορικών οίκων, ντόπων και ξένων. Όταν ο εκλεκτικισμός εισβάλλει στη Θεσσαλονίκη, οι κάτοικοι απαιτούν τη νέα μορφολογία για να προβληθούν, να ξεχωρίσουν και να επιδειχθούν. Εμφανίζονται τα πρώτα μεγάλα καταστήματα, επιβλητικά τραπεζικά κτίρια, πομπώδη ξενοδοχεία, θέατρα και λίγο αργότερα αίθουσες κινηματογράφου. Η Θεσσαλονίκη από το τουρκομπαρόκ και τον εκλεκτικισμό, περνά γρήγορα στην art-nouveau. Γίνεται η πόλη όπου η

Η αλλαγή στον Μοντερνισμό

Προχασκή Εργασία – Μέμμου Σοφία

καλλιτεχνική έκφραση ανθίζει και βρίσκει δικαίωση στον ελληνικό χώρο. Η ένωση όμως με την Ελλάδα, και η πυρκαγιά του 1917 που είχε σαν επακόλουθο τον επανασχεδιασμό της πόλης, μετέβαλλε σταδιακά τη μορφή του αστικού της τοπίου (Εικόνα 51, 52, 53).

Εικόνα 51 : Θεσσαλονίκη. Αρχοντικό Αχμέτ και Μεχμέτ Καπατζή. Σύνθεση σε βιεννέζικη απεικόνιση.

Εικόνα 52 : Θεσσαλονίκη. Η βίβια "Μπιάνκα" του εβραίου εμπόρου Φερντάντεζ, σε σχέδια Ρ. Αβίγιοι (1912).

Εικόνα 53 : Θεσσαλονίκη. Το αρχοντικό Αχμέτ Καπατζή. Φανερή ασυμμόρφωση από τον "ακαδημαϊσμό".

Αν και οι Παλαοελλαδίτες "σνόμπαραν" την αρχιτεκτονική της Θεσσαλονίκης, αυτή και η Κωνσταντινούπολη δεν έπαψαν να αποτελούν πρότυπο για τις υπόλοιπες πόλεις της βόρειας Ελλάδας. Η Ξάνθη, η Κομοτηνή, η Φλώρινα και κυρίως η Καβάλα, έχουν αποκτήσει τον δικό τους κοσμοπολίτικο αέρα και χρησιμοποιούν συχνά δικούς τους αρχιτέκτονες, χωρίς αξιόλογα πάντα αποτελέσματα. Ειδικά στην Καβάλα, οι μικρότερες αστικές ή μεγαλοαστικές κατοικίες, αλλά και τα μέγαρα, διακοσμήθηκαν με πλούσια, αλλά μάλλον άκοιμπα νεογοθικά στοιχεία. Στα πρώτα κτίρια της ελληνικής κοινότητας της Κοβάλας, χρησιμοποιήθηκε η παραπάνω μορφολογία, ενώ συχνά κυριαρχούσε και το νεοκλασικό στοιχείο. Επίσης, σπάνια συναντώνται επιρροές της τοπικής λαϊκής αρχιτεκτονικής, όπως π.χ. στο παλιό αρχοντικό της οδού Τεμπών, με το χαρακτηριστικό μακεδονικό αέτωμα και την απλή διάταξη της όψης (Εικόνα 54, 55, 56). Αντίθετα στη Ξάνθη, οι τοπικές μνήμες έχουν επιηρεάσει την εκεί αρχιτεκτονική και ο πάλιός ιστός της πόλης καταφέρνει να συνυπάρξει αρμονικά με τις λógicas μορφές αρχιτεκτονικής που επλέγχει η ανερχόμενη αστική τάξη.

Η αλλαγή στον Μοντερνισμό

Εικόνα 54 : Καβάλα, το επιβλητικό αρχοντικό Κλ. Κραυονέλλη.

Εικόνα 55 : Καβάλα, Ημερήσια κατοικία σε βιεννέζικο Jugendstil.

Εικόνα 56 : Καβάλα, Η Δημοτική Καταποθήκη.

Η αλλαγή στον Μοντερνισμό

Παλαιά Εργασία – Μέμμου Σοφία

Στη Μινυλίγη, την ίδια περίοδο, εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι μεγαλοαστικές κατοικίες και οι εξοχικές επαύλεις των προαστίων. Στις εκλεκτικιστικές αυτές αναζητήσεις, είναι έντονες οι επιδράσεις της γειτονικής Σμόρνης. Αντίστοιχη ποιότητα και αισθητική είχαν και οι περισσότερες εσωτερικές διακοσμήσεις αυτών των κτιρίων, οι οροφωγραφίες, οι τοιχογραφίες κτλ. (Εικόνα 57, 58).

Πρέπει να σημειωθεί ότι σε πολλές περιοχές της χώρας, η εσωτερική διακόσμηση μιας κατοικίας ή ενός δημόσιου κτιρίου, δεν ταυτιζόταν πάντα με την τεχνολογία της ρυθμιολογίας των όψεων. Άλλοτε γιατί δεν υπήρχαν στην περιοχή οι κατάλληλοι τεχνίτες, και άλλοτε γιατί αυτοί που υπήρχαν, διατηρούσαν στοιχεία από τη λαϊκότερη ντόπια παράδοση. Πολλές φορές επίσης, ο τεχνίτης που φιλοτεχνούσε την εσωτερική διακόσμηση, είχε διαφορετική κουλτούρα από αυτόν που ρυθμιολογούσε τις όψεις.

Εικόνα 57 και 58 : Μινυλίγη. Τοιχογραφίες παλαιοί μανιερισμού, από το εσωτερικό αρχοντικό.

Η αλλαγή στον Μοντερνισμό

Πτυχιακή Εργασία – Μέγμου Σοφία

Τι επικράτησε έως τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο

Στα μέσα της δεκαετίας του '30, θα πραγματοποιηθεί ένα τελευταίο γύρισμα προς το νεοκλασικισμό, που χρησιμοποιείται χωρίς προκατάληψη το μπετόν. Η στροφή αυτή, αποδίδεται σε μια έξαρση του εθνικισμού, με φανερές επιρροές από τη "φασιστική" αρχιτεκτονική της Ιταλίας, της Γερμανίας και την "επαναστατική" της Ρωσίας. Αναμφίβολα και η δικτατορία του Μεταξά έπαιξε τον δικό της ρόλο, σε καμία περίπτωση όμως η ελληνική κυβέρνηση δεν μπορούσε να ταυτιστεί με εκείνες του Μουσολίνι και του Χίτλερ. Τα ελληνικά αρχιτεκτονήματα της επανάκαμψης του κλασικισμού, αναμφισβητητα δεν είχαν την κούφια έπαρση και τον στόμφο των αντίστοιχών τους στη Ρώμη, το Μόναχο και το Βερολίνο (Εικόνα 59, 60, 61, 62, 63).

Πλήθος δημοσίων έργων σχεδιάζονται στην Ελλάδα τη δεκαετία του '30, με εμφανή τα κλασικιστικά στοιχεία. Η συμμετρία, η μνημειακότητα, οι ρυθμοί των κλασικών χρόνων, τα αετόματα και τα ακροκέραμα, εμφανίζονται και πάλι. Η αρχιτεκτονική παρουσιάζει κοινά στοιχεία με τις παλαιότερες μορφές και κυρίως με αυτές των πόλεων της "Παλαιάς" Ελλάδας, καθώς οι δημιουργοί προέρχονται από τις κεντρικές υπηρέσιες της Αθήνας και σπάνια από το περιφερειακό επιτελείο των μηχανικών. Ενδεικτική της ιδεολογίας και της ατιμωφαιρας που επικρατούσε, είναι η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Θεσσαλονίκης το 1937, να προσφέρει κατάλληλο γήπεδο για να χτιστεί το ηρώο που είχε σχεδιάσει το 1830 ο Λύσ. Καυταντζόγλου. Ασφαλώς το σχέδιο αυτό του δήμου δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ, αφού λίγο μετά ξεκίνησε ο πόλεμος.

Εικόνα 59 : Τρίπολη. Το Μαλλιαροπούλειο Θέατρο, έργο του Αν Μεταξά (1909).

Εικόνα 60 : Θεσσαλονίκη. Η Εθνική Τράπεζα, με επιβλητικό διορικό προστώο στην είσοδο.

Εικόνα 61 : Τρίπολη. Κτίριο Δικαστών.

Η αλλαγή στον Μοντερνισμό

Παγκιαή Εργασία – Μέγμου Σοφία

Ο αρχιτεκτονικός κόσμος προσπαθεί να δώσει απάντηση στις μορφολογικές αναζητήσεις, προκειμένου να ξαναβρεθεί ένας ελληνικός ρυθμός με "μέτρο" και "αρμονία". Τους πρωτοπόρους του μοντέρνου κινήματος, προβληματίζουν τα αληθινά νοήματα της κλασικής αρχιτεκτονικής, και έτσι αντιδρούν στην απλή απομίμηση επλεγμένων στοιχείων της. Για τους Έλληνες αρχιτέκτονες, η "φασιστική" αρχιτεκτονική του Μεσοπολέμου υπήρξε παγίδα, αφού τα έργα τους δεν υπηρέτουν σε καμία περίπτωση την απολυταρχική ιδεολογία. Απλώς -όπως και έναν αιώνα πριν-, πίστεψαν ότι μέσα από τον μοντέρνο κλασικισμό, ξαναβρήκαν τη σύνδεση με το ένδοξο παρελθόν. Η Μικρασιατική καταστροφή ήταν πολύ πρόσφατη, και ο κόσμος είχε ανάγκη να αισθανθεί και πάλι περήφανος. Ίσως γι' αυτό το ρεύμα προς τα κλασικά πρότυπα έσβησε μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, αφού έγινε κατανοητό, ότι η ικανοποίηση της εθνικής υπερφάνειας δεν ήταν αναγκαίο να περάσει μέσα από μορφολογικούς συμβολισμούς για να συναντήσει τις ιδεολογικές της αναφορές.

Εικόνα 62 : *Ξάνθη. Το πρόσωπο της εισόδου της Εθνικής Τράπεζας.*

Εικόνα 63 : *Ναύπλιο. Το κτίριο των Δικαστηρίων.*

Η ΠΑΤΡΑ

Η πορεία της Πάτρας μέσα στους αιώνες

Η Πάτρα σήμερα δεν θυμίζει πουθενά την παλιά της μορφή. Ο λόγος είναι απλός: "Τα λείψανά της είναι καλά φυλαγμένα στα θεμέλια των νεοκλασικών σπιτιών της ή των πολυκατοικιών της, οι οποίες φύτεψαν και θέρισαν μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο" (Γ. Καΐκα - Μαντανίκα 1998).

Από την ένοση 3 αγροτικών κοινοτήτων της αρχαιότητας, της Αρόης, της Άνθειας και της Μεσάτιδας, σχηματίστηκε η πόλη των Πατρών. Μια ομάδα Αχαιών της Λακωνίας, μετά τη δωρική εισβολή με αρχηγό τον Πατρέα, εγκαταστάθηκε στην Αρόη και στην περιοχή γύρω από την Ακρόπολη. Ο Πατρέας, επώνυμος προστάτης των Πατρών, έγινε οικιστής και συνένωσε θρησκευτικά τρεις αγροτικούς συνοικισμούς της περιοχής, με πυρήνα την μετέπειτα ακρόπολη και τη γύρω από αυτήν Αρόη (η πολιτική συνένωση έγινε στα μέσα του 5ου π.Χ. αι.). Από ευρήματα ανασκαφών, η αρχή της Πάτρας ανάγεται στη Μεσοελλαδική Περίοδο (1900-1600 π.Χ.) και η συνέχεια της συναντάται στη Μυκηναϊκή Περίοδο. Σημαντικό ρόλο έπαιξε στην ιστορία της ο λόφος και το μεταγενέστερο κάστρο (στοιχείο της ή στοιχείο της όπως το αποκαλεί ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος στην Πάτρα της "Μπελ Επόκ" στο βιβλίο του Αλέκου Μαρασλή "Πάτρα 1900").

Στο κέντρο της Πάτρας βρέθηκαν τμήματα μυκηναϊκού νεκροταφείου με θαλαμοειδείς τάφους σε οικόπεδα της οδού Γερμανού, καθώς και μυκηναϊκό αγγείο από το χόρο του ρωμαϊκού ωδείου. Από τα ευρήματα φαίνεται ότι η μυκηναϊκή περίοδος είναι περιόδος ακμής, ενώ για αιώνες μετά, η πόλη των Πατρών ήταν ασήμαντη και μικρή. Τον 6ο και 7ο π.Χ. αι. η θέση της Πάτρας ήταν πλέονεκτική για την επικοινωνία με την πλούσια Δύση, και ιδίως με τα ξωτικά κέντρα της "Μεγάλης Ελλάδας". Η γοργότερη όμως ανάπτυξη της Κορίνθου και το γεγονός πως στην Ιταλία και τη Σικελία είχαν κυριαγήσει Δωριείς άποικοι, καταδίκασαν τους Αχαιούς σε απομόνωση. Γι' αυτό και δεν πήραν μέρος σε παλιότερες κοινές επιχειρήσεις των Ελλήνων (περσικούς πολέμους, Πελοποννησιακό πόλεμο).

Κατά τους αρχαϊκούς και κλασικούς χρόνους, η Πάτρα εκτεινόταν από τη νότια κλιτύ της ακρόπολης ως τα Ψηλαλώνια περίπου. Κατά τη ρωμαϊκή περίοδο η πόλη κατεβαίνει προς τη θάλασσα και το λιμάνι παίξει πρωταρχικό ρόλο στην επικοινωνία της Ελλάδας με τη Δύση. Η Πάτρα γίνεται μια από τις σημαντικότερες πόλεις της χώρας, μαζί με την Κορίνθο και τη Νικόπολη. Από την κλασική περίοδο έχουν βρεθεί στην κοίτη Χώραδου τρία έξοχα γλυπτά, πιθανότατα από το ναό της Τρικλαρίας Αρτεμης, του πιο φημισμένου ναού της Πάτρας.

Το 280 π.Χ. οι Αχαιοί παίζουν σημαντικό ρόλο στον ελληνικό κόσμο. Τα επόμενα χρόνια δημιουργείται σιμπολιτεία μεταξύ φυλετικά συγγενικών πόλεων της Αχαιας, υπό την ηγεσία του Αράτου. Αυτή εξελίσσεται σε μεγάλη ομοσπονδία όλων σχεδόν των πελοποννησιακών πόλεων, με αρχικό σκοπό την απαλλαγή τους από τη μακεδονική κυριαρχία. Τα 146 π.Χ. η Κορίνθος καταστράφηκε τελείως, ενώ η Πάτρα διέφυγε την εκδίκηση του Μόμμου και μπήκε σε μια περίοδο ακμής και σχετικής αυτονομίας. Όταν ο Αύγουστος εξετίμησε την πλέονεκτική θέση της, εγκατέστησε Ρωμαίους παλαίμαχους ως αποίκους, πράγμα που έκανε πιο γρήγορη την ανάπτυξη της πόλης. Τα αυτοκρατορικά χρόνια είναι η πρώτη χυρή εποχή

στην ιστορία της πόλης, αφού δέχτηκε την εύνοια πολλών αυτοκρατόρων, ιδίως του Αδριανού. Το λιμάνι παίρνει κεφαλαιώδη θέση στη θαλάσσια επικοινωνία Ελλάδας και Ιταλίας, σημειώνεται δημιουργική έκρηξη και ανθεί το εμπόριο και η βιοτεχνία.

Η Πάτρα, αυτή η πολυεθνική πόλη γίνεται το χωνευτήρι ποικίλων και ετερόκλητων πεποιθήσεων, όπου συνυπάρχουν οι ελληνικές εθιολογικές αντιλήψεις, οι ανατολικές λατρείες, η εβραϊκή και η χριστιανική θρησκεία. Στα χρόνια του Κλαυδίου ή του Νέρωνα έφθασε ο Απόστολος Ανδρέας στην Πάτρα σε βαθιά γεράματα, για να διδάξει τον Χριστιανισμό. Η Πάτρα κατά την παλαιохριστιανική περίοδο ήταν μια αυτοδιοικούμενη μονάδα με τη δική της αγροτική περιοχή, χτισμένη πάνω στον πολεοδομικό ιστό της αρχαίας και της ρωμαϊκής πόλης, διατηρώντας σταθερά τα κύρια σημεία αναφοράς της, τα οποία είναι: το κάστρο - ακρόπολη, οι αγορές, οι ναοί, το υδραγωγείο, οι κύριες οδικές αρτηρίες, τα δημόσια λουτρά και το λιμάνι με τις εγκαταστάσεις του. Εξω από τα τείχη βρίσκονταν κοιμητήρια, περιβόλια, επαύλεις και μια εβραϊκή συνοικία με τη συναγωγή της. Επίσης, υπήρχαν τρεις μεγάλοι χερσαίοι δρόμοι που εξασφάλιζαν την επικοινωνία της πρωτοβυζαντινής Πάτρας με άλλες πόλεις της Πελοποννήσου.

Στη γωνία των οδών Βύρωνος και Χειλώνος Πατρέως, ανασκάφηκε λουτρό του 6ου μ. Χ. αι., πράγμα που καταδεικνύει πολύ ανεπτυγμένη και ευδαίμονα. Στην εποχή του Ιουστινιανού χτίστηκε το αρχικό βυζαντινό κάστρο, μετά το μεγάλο σεισμό του 551 μ.Χ. και με άφθονη χρήση υλικού από διαλυμένα εθιολογικά κτίσματα. Τα σπίτια της εποχής αυτής, σε αντίθεση με τα θρησκευτικά μνημεία, ήταν απλές και φτωχικές κατασκευές, οι οποίες δεν μπόρεσαν να διατηρηθούν. Τον 6ο και 7ο αι. είχε σημειωθεί διεύρυνση σλαβικών φυλών, με ταυτόχρονη αραίωση του πληθυσμού. Η οχυρωμένη όμως ακρόπολη, έσωσε τους πατρινούς κατά την πολιορκία του 805 μ.Χ. από τους Σλάβους. Οι πολιορκητές είχαν τότε διαλυθεί μετά την ορμητική και απροσδόκητη έξοδο των πατρινών, αφήνοντας στις σκιές τους ό,τι είχαν. Η μεγάλη επιτυχία αποδόθηκε στον Απόστολο Ανδρέα.

Περίοδος ακμής και παρακμής πέρασε και η οικονομία της Πάτρας. Η παραγωγή λύχνων αποτέλεσε σημαντική βιομηχανία της Πάτρας από τον 1ο ως τον 3ο αι. μ.Χ. και οι εξαγωγές σε όλον τον κόσμο έφεραν πλούτη στην πόλη. Ο Παυσανίας στο 2ο αι. μ.Χ., στην αφήγησή του για την Πάτρα, αναφέρει ότι οι πατρινές ήταν ωραίες και επί πλέον πολλές από αυτές κέρδιζαν τα προς το ζην κατασκευάζοντας καλύμματα του κεφαλιού (κεφαλοπλόκοι). Από τον 7ο αι. άρχισε να αναζωογονείται η οικονομία με την ολοένα αυξανόμενη παραγωγή και επεξεργασία του μεταξιδιού. Με την συνεχή ανάπτυξη της βιοτεχνίας μεταξωτών και λινών υφασμάτων και της ταπητουργίας, η Πάτρα μπαίνει σε μια νέα οικονομική ακμή τον 9ο αι. μ.Χ..

Στην εποχή της Φραγκοκρατίας (13ο, 14ο αι.), η Πάτρα ήταν μέρος του πριγκιπάτου της Αχαΐας ή του Μορέως με πρωτεύουσα την Ανδραβίδα. Το πριγκιπάτο χωρίστηκε σε βαρονίες, με πιο σημαντικές των Καλαβρύτων, της Βοστίτσας (Αιγίου), της Πάτρας και της Χαλανδρίτσας. Στη χρυσή εποχή του πριγκιπάτου (1205 ως 1255), είχε ολοκληρωθεί η κατάκτηση της Πελοποννήσου και η εξάρτηση του πριγκιπάτου από τη Βενετία. Οι σχέσεις των Φράγκων με τους Έλληνες υπηκόους τους και τον ορθόδοξο κλήρο ήταν καλές. Η παρακμή άρχισε με την εμπλοκή του πριγκιπάτου στους εσωτερικούς πολέμους των Φράγκων και το 1320 αποχώρησε από την περιοχή ο τελευταίος απόγονος των Βυλλεαρδουίνων, ενώ οι Βυζαντινοί του Μιστρά, κατέλαβαν σημαντικά κέντρα. Το πριγκιπάτο διοικούν βάλιοι (αντιπρόσωποι) ξένων ηγεμόνων, που το αντιμετώπιζον ως ανεξάντλητη πηγή πλούτου, και έτσι το 1460 η Πελοπόννησος κατακτάται από τους Τούρκους.

Κατά την πρόφη περίοδο της τουρκοκρατίας (1460-1689), οι υποκινούμενες από τους Βενετούς συχνές επαναστάσεις, έφεραν την ερήμωση του τόπου και τη μείωση του πληθυσμού. Η σύντομη βενετική κατοχή (1689-1715), χάρισε ηρεμία και αναζωογόνηση του εμπορίου, που συνέχιστηκε και στη δεύτερη, πιο ήπια περίοδο της Τουρκοκρατίας (1715-1821). Μαλλί, μετάξι, σταφίδα, δέρματα κ.α. εξαγόταν προς την Ευρώπη. Στα Ορλωφικά (1769-1770) η πόλη πλήρωσε βαρύ φόρο αίματος στους Τουρκαλβανούς, αλλά η άνθησή της δεν ανακόπηκε.

Η Πάτρα μετά το 1821

Στην Επανάσταση του 1821, η Αχαΐα πρωτοστάτησε (Αγ. Λαύρα) και το κάστρο της Πάτρας ήταν από τα πρώτα που πολιορκήθηκαν. Η Πάτρα στο τέλος της Τουρκοκρατίας είχε πληθυσμό περίπου 11.000 χριστιανούς, 4.000 Οθωμανούς και 17 εβραϊκές οικογένειες. Ήταν μια άνορχα οικοδομημένη πόλη με βρόμικα καλντερίμια. Υπήρχε μόνο μια μεγάλη οδός, η Μπολσοκάκ (πλατεία οδός) από το Ανατολικό τζαμί (κτίριο Καζέρμα) μέχρι τη δυτική οκία του Σαντίκ αγά (οικία Τσερτίδου), στην οδό Παντοκράτορα. Από τις δύο πλευρές υπήρχαν οι μεγαλοπρεπείς οικίες των επίσημων τούρκων και στο κέντρο το αξιοθέατο σαράι του Μπέη Κούνα. Η περιοχή μεταξύ Μπουκασούρη, Γερμανού και Αγίου Γεωργίου ήταν σπουδαίο εμπορικό κέντρο, επίσης με σπίτια επίσημων τούρκων.

Εικόνα 64 : Το πολεοδομικό σχέδιο της Άνω και Κάτω Πόλης της Πάτρας, από τον Στ. Βούλγαρη το 1830.

Η Πάτρα

Πτυχιακή Εργασία – Μέμμου Σοφία

Η Πάτρα απελευθερώθηκε το 1828, όταν η γαλλική αποστολή υπό το στρατηγό Nicol Maison, έδωσε τα τελευταία λείψανα της τουρκοκρατικής φρουράς. Το 1829 είχαν επιστρέψει από τη Ζάκυνθο και το εσωτερικό της Πελοποννήσου πολλοί από τους κατοίκους, αλλά δεν είχε περισσότερους από 4.000 κατοίκους. Γρήγορα όμως άρχισαν να συρρέουν Έλληνες και από άλλες περιοχές (Επτανήσιοι, Καλαβρυτινοί, Ηλείοι, Ρουμελιώτες, Μεσολογγίτες, Ναυπάκτιοι, Γορτινιοί). Έτσι η Πατραϊκή κοινωνία ήταν πανελλήνιας καταγωγής.

Μετά την επανάσταση η Πάτρα χτίστηκε πάνω στα παλιά της ερείπια, χωρισμένη σε δύο τμήματα, στην Άνω και Κάτω Πόλη. Η Κάτω Πόλη γίνεται πια το κέντρο της και η πόλη παίρνει πια τη μορφή ευρωπαϊκής πολιτείας, στα πλαίσια του περιήμιου πολεοδομικού σχεδίου του Βούλγαρη το 1830 (Εικόνα 64).

Εικόνα 65: Κάτω Πόλη της Πάτρας. Διώροφο κτίριο τύπου 2.

Η Πάτρα

Πτυχιακή Εργασία – Μέγμου Σοφία

Ο βαρόνος Ch. Schauboung σχεδιάζει για την Πάτρα τρεις τύπους κατοικιών "διαφορετικής αρχιτεκτονικής", στους οποίους έπρεπε να προσαρμοσθούν οι όψεις των οικοδομών της νέας πόλης. Ο πρώτος τύπος που αφορούσε την παραλιακή λεωφόρο και τις πρώτες παράλληλες οδούς και αποτελούνταν από διάφορα κτίρια, με στοά στο ισόγειο και σχετικά πολυτελή. Ο δεύτερος μονόροφος, πάντα με στοά και ο τρίτος απλά ισόγεια κτίρια. Οι τύποι αυτοί δεν μπόρεσαν να εφαρμοσθούν σε μεγάλη έκταση, αφού η πλειονότητα των κατοίκων δεν διέθετε τα απαραίτητα κεφάλαια. Σχετικά δείγματα που απηχούν κάπως κερκυραϊκές μορφές, μπορεί να συναντήσει κανείς ακόμη και σήμερα στην Κάτω Πόλη της Πάτρας (Εικόνα 65).

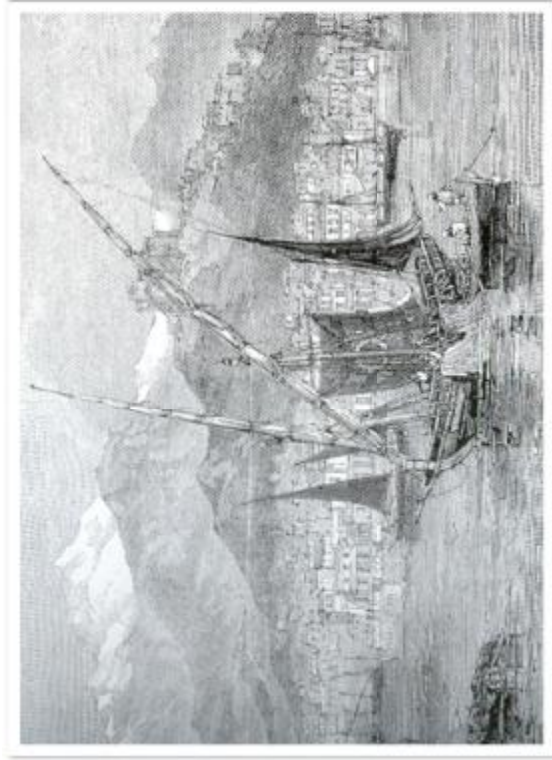

Εικόνα 65 και 66: Πάτρα. Μνημειακή σύνθεση σε διάφορο αστικό κτίριο. Η σιβαρή αρχιτεκτονική του ορόφου ισορροπεί πάνω από την ανοιχτή στοά του ισόγειου, καθώς στηρίζεται σε ραδινούς ιονικούς κίονες και η ζωγραφική διακόσμηση οροφής της ισόγειας στοάς. Τυπικό θέμα του κλασικισμού, ακαδημαϊκής νοσταλγίας, σε άμεση εκτέλεση.

Κυρίως μετά το 1839, σημειώνεται έντονη δημογραφική άνοδος, καθώς το εξαγωγικό εμπόριο της σταφίδας μεγαλώνει συνεχώς, ενώ παράλληλα αυξάνονται και οι εισαγωγές (Εικόνα 67). Η Πάτρα είναι πια γεωγραφικά, οικονομικά και πολιτισμικά στραμμένη προς τη Δύση, ενώ το 1849 λαμβάνει χώρα μια σημαντική μεταναστευτική κίνηση από την Κεφαλονιά και την Ιταλία, εξαιτίας των κοινωνικών αναταράχων στην Κεφαλονιά και της πολιτικής κατάστασης στην Ιταλία.

Η Πάτρα

Στην παραλιακή λεωφόρο κοντά στο λιμάνι, στους δύο πρώτους παράλληλους δρόμους προς τη θάλασσα και στους κάθετους κεντρικούς, κτίζονται οι αποθήκες της σταφίδας. Στα ισόγεια των κτιρίων με τις στοές, λειτουργούν εμπορικά καταστήματα, ενώ στους ορόφους αναπτύσσεται η κατοικία, σύμφωνα με τους τύπους του Schaumbourg (Εικόνα 65, 66). Οι κατά παράδοση πατρινοί πρόκριτοι όμως, εξακολουθούν να διατηρούν τις ιδιοκτησίες τους στην Άνω Πόλη.

Εικόνα 67 : Πάτρα. Άποψη του σημαντικότερου εξοχικού λιμανιού του Μοριά (απεικόνιση τον 1863)

Εικόνα 68 : Το Δημοτικό Θέατρο της Πάτρας. Αποδίδει με τον πιο εκφραστικό τρόπο την συνθητική νοσηρότητα του Ε. Τσίλλερ.

Η πνευματική ανάπτυξη και τα υψηλά ποσοστά φοίτησης σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία, φανερόνουν οικονομική ευρωστία. Οι λογοτεχνικές βεγγέρες, οι θεατρικές παραστάσεις, οι παραστάσεις όπερας, η εκδοτική δραστηριότητα, η ίδρυση υποκαταστημάτων ελληνικών και ξένων τραπεζών, συντελούν στη διαμόρφωση μιας νέας αστικής κοινωνίας. Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, ωρμιάζει η εικόνα ενός ομοιογενούς οικισμού, όσον αφορά τη γενική πολεοδομική του αμύση, όμως με ενδιαφέρουσα πολυτοκότητα, που εκδηλώνεται στις επιμέρους αισθητικές εντυπώσεις της αρχιτεκτονικής του.

Η Πάτρα

Οι αστοί έμποροι, οι οποίοι από το 1830 έχουν κάνει την πόλη κέντρο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους, θεμελιώνουν το δικό τους θέατρο το 1871, όταν το Παρίσι αποικτά την όπερα το 1860, η Βαρκελώνη το 1862, η Βιέννη και η Δρέσδη το 1869 και το Παρίσι το 1875. Σε σχέδια του Γσίλλερ, οι έμποροι της Πάτρας χρηματοδοτούν την ανέγερση του θεάτρου τους, η οποία ολοκληρώνεται ταχύτατα. Την επιτροπή αποτελούν οι μεγαλύτεροι σταφιδας Θ. Άμβουργερ, καταγόμενος από το δουκάτο της Βάδης, ιδιαίτερα ευαίσθητος στα μηνύματα των καιρών του. Ο Γσίλλερ στο Δημοτικό Π. Πατρνός και ο Α. Χρυσάνθης. Πρωτοστατεί ο Άμβουργερ, καταγόμενος από το δουκάτο της Βάδης, ιδιαίτερα ευαίσθητος στα μηνύματα των καιρών του. Ο Γσίλλερ στο Δημοτικό Θέατρο εφάρμοσε τις διώροφες τοξωτές προσόψεις αναγεννησιακού ύφους, σπριζώντας τις επάλληλες τοξοστοιχίες πάνω σε καλλιγραμμους ιωνικούς κίονες (Εικόνα 68). Αναφέρεται χαρακτηριστικά: "Την 11ην τρέχοντος κατετέθη επί παρουσία των αρχών ο θεμέλιος λίθος του θεάτρου, οικοδομησόμενου παρά τη πλατεία κατά τα σχέδια του κ. Γσίλλερ, γερμανού μηχανικού επί τη Ακαδημία Αθηνών. Αλλ' οφείλομεν ήδη να εκφράσωμεν τους δικαίους επαίνους εις τον κ. Θ. Άμβουργερ, εις την ακάματον του οποίου δραστηριότητα προ πάντων οφείλεται η πραγματοποιήσις του αναγκαίου τούτου δια την κοινωνίαν μας έργου" (Εφ. Φοίνιξ φ. 555 13/2/1871).

Εικόνα 69 : Άνω Πόλη της Πάτρας. Διώροφο κτίριο τύπου 2.

Εικόνα 70 : Η πλατεία Αμαλίας (σημερα Ολύγας), η οποία διατηρήθηκε - μαζί με την πλ. Βασιλέως Γεωργίου-από το αρχικό σχέδιο του Βούλγερη, μετά τον ανασχεδιασμό του Schauboung.

Η Πάτρα

Πτυχιακή Εργασία – Μέμμου Σοφία

Το ρεπερτόριο του "Απόλλωνος", ενός περιφερειακού θεάτρου, δεν θα μπορούσε να διαφέρει από το ρεπερτόριο των άλλων λυρικών σκηνών της Ευρώπης. Το ιταλικό μελόδραμα, ιδιαίτερα Βέρντι, κυριαρχεί σ' όλες τις λυρικές θεατρικές περιόδους. Το ελληνικό μελόδραμα εκπροσωπείται από τον Παύλο Καρρέρ, ενώ σε αρκετές περιόδους του, το Δημοτικό θέατρο φιλοξενεί ελληνικούς θιάσους πρόζας.

Η πόλη εξαιτίας της σταφίδας αναδεικνύεται σε "μητέρα τροφό" του προϋπολογισμού του νεοελληνικού κράτους για όλο σχεδόν το 19ο αι., ενώ η Αγγλία παραμένει η κύρια αγορά του προϊόντος. Πλοία με όλες τις ευρωπαϊκές σημαίες φθάνουν στο λιμάνι της Πάτρας, δημιουργώντας μια κίνηση, η οποία δεν περνά απαρατήρητη από τους περιηγητές της πόλης.

Η Άνω Πόλη με το Κάστρο της είχε σχηματιστεί με βάση τη νέα ρυμοτομία, πάνω στην παλιά Πάτρα σε έδαφος ανώμαλο. Δεν ξεπερνούσε ούτε τα Ψηλάλωνα (από εκεί και πέρα ως τη θάλασσα οδηγούσαν, ο μεγάλος και ο μικρός Γύρος, ανάμεσα σε περιβόλια, αγρούς και λίγες αγροικίες), ούτε προς Β.Α. τα λεγόμενα "Σύννορα". Διατηρείται ένας πιο συντηρητικός χαρακτήρας των μορφών, στο κλίμα της παράδοσης και του πρόιμου κλασικισμού. Οι ήρεμες προσόψεις των διώροφων σπιτιών γύρω από την πλατεία του Αγίου Γεωργίου, χαρακτηρίζονται για την ήπια οριζοντιότητα στο ανάπνυγμα των προσώψεων τους, με τις ρυθμικές σειρές των "γερμανικού" τύπου- παραθύρων, τις απλές κορωνίδες και τα ευθύγραμμα γείσα στη στέγη τους. Οι συνεχείς στοές των ισόγειων -είτε τοξωτές είτε με οριζόντια επιστύλια- παραπέμπουν στην αμιόσφαιρα των πόλεων των Ιονίων Νήσων και σε ιταλογενή πρότυπα. Όμως η οικοδόμηση είναι περισσότερο ενταγμένη στα αρμονικά πρότυπα των οκτατικών συνόλων της "Παλαιάς Ελλάδας" και έχει όλα τα διακριτικά γνωρίσματα της ιδιωτικής αρχιτεκτονικής των Οθωνικών χρόνων (Εικόνα 69).

Εικόνα 71 και **72** : Πάτρα. Διάδοση των όψιμων εκλεκτικιστικών ρευμάτων στην αστική αρχιτεκτονική της αρχαϊκής προαιώνιας. Έντονος διακοσμητικός χαρακτήρας, που διακρίνεται ωστόσο για την ποιότητα εφαρμογή του σχεδιασμού.

Η Πάτρα

Γρήγορα αυτός ο μορφολογικός συντηρητισμός ξεπεράστηκε μετά τη σταφιδική κρίση του 1857. Αφού σημειώθηκαν τα πρώτα βήματα της εγχώριας βιομηχανίας, η εύπορη πατρινή κοινωνία στράφηκε προς ακμαιότερα αισθητικά βιώματα. Η Κάτω Πόλη, κυρίως γύρω από τους πιο επίσημους πυρήνες της, δηλαδή τις πλατείες Βασιλίσσης Ολγας (Εικόνα 70) και Βασιλέως Γεωργίου Α', πλουτίζεται τώρα με πιο φροντισμένες στη μορφολογία τους κατοικίες. Όσες τουλάχιστον ακολουθήσαν την "κλασική" αισθητική, ήταν φανερό ότι άρχισαν να προσλαμβάνουν τα αμμή πρότυπα της αθηναϊκής σχολής και των όψιμων εκλεκτικιστικών ρευμάτων (Εικόνα 71, 72).

Η Πάτρα, κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου και τις αρχές του 20ού αιώνα, είχε το προνόμιο να γευθεί, περισσότερο ίσως από οποιαδήποτε άλλη πόλη, τη συνισταμένη δύναμη της προόδου. Γνώρισε τότε την "ωραία εποχή" της, "*La belle époque*", όπως χαρακτηρίστηκε η ίδια εκείνη περίοδος σ' ολόκληρη την Ευρώπη. Η αστική της Εικόνα, στράφηκε γρήγορα προς ένα περισσότερο ομοιογενές ύφος, με στοιχεία δανεισμένα από τον όψιμο αθηναϊκό κλασικισμό. Χαρακτηριστικά κτίρια της μορφολογίας του "νεομπαρόκ" διατηρούνται ως σήμερα στην πόλη (Εικόνα 73). Φυσικά η Πάτρα είχε και το προνόμιο της μεγάλης πολεοδομικής κλίμακας, που πρόσφερε ορισμένες σπουδαίες προοπτικές στα νεοκλασικά αναπύγματα των πλατειών και των δρόμων της.

Εικόνα 73 : Πολυτελές αστικό σπίτι του όψιμου κλασικισμού, πάνω από την πλατεία Τριών Ναυάρχων. Εξάρση του γωνιακού στοιχείου με την υπερίσχιση ημισφαιρικού τρούλου.

Η σύνθεση του πληθυσμού της Πάτρας

Για να ζήσει η Πάτρα αυτή την "ωραία εποχή" έπρεπε να υπάρχουν προϋποθέσεις που έλειπαν από τις περισσότερες πόλεις της Ελλάδας. Μια από αυτές ήταν η πανελλήνια και σε μεγάλο βαθμό πολυεθνική σύνθεση της κοινωνίας της. (Η πολυπολιτισμικότητα αυτή φυσικά, αφορούσε και τη θρησκεία. Οι ορθόδοξοι Πατρινοί το 1838 χτίζουν το ναό του Αγίου Ανδρέα, εκεί όπου βρίσκεται ο σημερινός.) Στην Πάτρα υπήρχαν τρεις δραστήριες παροικίες, με πιο μεγάλη την Ιταλική.

Στην οικονομική και κοινωνική ζωή της πόλης, πρωταγωνιστεί και η Αγγλική παροικία, η οποία άρχισε να ακμάζει από τα πρώτα μεταπαναστατικά χρόνια. Διαμορφώνει τα "Εγγλέζικα", μια ολόκληρη περιοχή από τις Γκιές ως το Μονοδένδρι, με βορειοευρωπαϊκού τύπου βίλες. Αξίζει να γίνει αναφορά στους Άγγλους Ερρίκο Ρόμπινσον, Βουδ, Κρωβ και Γκρηγ, οι οποίοι ήταν έμποροι. Η αγγλική παροικία ήταν τόσο πολυάριθμη, ώστε η ελληνική κυβέρνηση παραχώρησε στην κοινότητα των Άγγλων οικόπεδο του δημοσίου, όπου χτίστηκε η αγγλικανική εκκλησία του Αγίου Ανδρέα το 1878.

Μικρότερη ήταν η τρίτη παροικία, η Γερμανική, η οποία άρχισε να συγκροτείται δύο δεκαετίες μετά την επανάσταση. Τους Γερμανούς ενδιέφεραν όχι μόνο οι σταφίδες, αλλά και τα κρασιά. Ο Γουσταύος Κλάους αγόρασε την τοποθεσία, η οποία εξακολουθεί να φέρει το όνομα του. Εκεί στα 1870-1875 άρχισε η ανέγερση του οινόπνευτικού εργοστασίου και των αποθηκών της εταιρείας Αχαΐα την οποία ίδρυσε ο Κλάους.

ΜΕΡΟΣ Β

ΑΝΑΛΥΣΗ

Θέση – Περιβάλλοντας Χώρος

Άμεσο Περιβάλλον

Το κτίριο το οποίο μελετάμε, βρίσκεται στα τότε προάστια της Πάτρας, κοντά στην παραλία στη συμβολή των οδών Κορίνθου και Παπαφλέσσα 18 (φωτ. 1). Σήμερα η περιοχή αυτή ανήκει στο κέντρο της Πάτρας.

Η νότια όψη η οποία είναι η πρόσοψη του κτιρίου βρίσκεται επί της οδού Παπαφλέσσα όπου και είναι η είσοδος του ισογείου (φωτ. 2). Η δυτική όψη του κτίσματος είναι στην οδό Κορίνθου όπου παλαιότερα ονομαζόταν «Ελλήνων ποιητών» (φωτ. 3). Η κύρια είσοδος του ορόφου βρίσκεται στην ανατολική όψη του κτιρίου. Στη βόρεια όψη του κτιρίου διακρίνουμε μια επιπλέον είσοδο - έξοδο που οδηγεί στον περιβάλλοντα χώρο του κτιρίου (φωτ. 4). Στον περιβάλλοντα χώρο αξίζει να σημειώσουμε το γεγονός ότι μεταγενέστερα κτίστηκε ένας επιπλέον διάδρομος όγκος απλής κατασκευής από οπλισμένο σκυρόδεμα (φωτ. 5).

Τα γειτονικά κτίρια είναι στην πληθώρα τους σύγχρονα κατασκευασμένα από οπλισμένο σκυρόδεμα τα οποία έχουν χρήση κυρίως κατοικία ή καταστήματα. Τα περισσότερα κτίσματα του γενικότερου περιβάλλοντα χώρου είναι πολυώροφα σε αντίθεση με το διάδρομο κτίριο της μελέτης μας, το οποίο είναι "εγκλωβισμένο" μέσα σε όγκους πολυκατοικιών. Οι συνθήκες της ατιμόσφαιρας στην περιοχή, σαφώς δεν είναι οι ευνοϊκότερες για ένα -προφανώς ευαίσθητο- διατηρητέο κτίριο 100 περίπου χρόνων. Αυτό επιβεβαιώνεται και από την παθολογία του, η οποία εντοπίζεται στα επιγρίσματα και στη διάβρωση του κονιάματος των εξωτερικών στρώσεων. Είναι προφανές λοιπόν, ότι το επιβεβαρημένο αστικό περιβάλλον (έντονη ρύπανση, καυσάεριο, υγρασία της ατιμόσφαιρας, κλπ.), έχει αποβεί καταλύτης των φθορών του κτιρίου.

Εικόνα 74 : Το κόκκινο χρώμα δείχνει το διατηρητέο κτίριο. Οι αριθμοί δείχνουν τις πολυκατοικίες που αποτελούν το άμεσο περιβάλλον του διατηρητέου.

Και η αισθητική πλευρά ενός τέτοιου προβλήματος όμως, είναι εξίσου σημαντική. Πρόκειται για ένα "κόσμημα" της αρχιτεκτονικής, ανάμεσα σε απρόσωπες πολυκατοικίες "θηρία", γεγονός που συνιστά αισθητική και πολιτιστική παραφωνία. Βεβαίως είναι φαινόμενο που συναντάται πολύ συχνά, τόσο στην Πάτρα, όσο και σε όλη την Ελλάδα, αφού δίνει σε διατηρητέα κτίρια που αποτελούν πολιτιστική κληρονομιά, χτίστηκαν οι τοιμεντουπόλες, χωρίς κανέναν αισθητικό κανόνα ή κάποιο κανόνα εφαρμογής της κλίμακας του ιστορικού κτιρίου στο άμεσο περιβάλλον του.

Εικόνα 75 : Η πολυκατοικία - θηρίο που φαίνεται στο σχέδιο πόλης με το νοήμα 1.

Εικόνα 76 : Η πολυκατοικία που φαίνεται στο σχέδιο πόλης με το νοήμα 2.

Εικόνα 77 : Οι πολυκατοικίες που φαίνονται στο σχέδιο πόλης με τα νοήμα 3 και 4.

Εικόνα 78 : Οι πολυκατοικίες που φαίνονται στο σχέδιο πόλης με τα νοήμα 5 και 6.

Εικόνα 79 : Οι πολυκατοικίες που φαινόνται στο σχέδιο πόλης με τα νοήμερα 7, 8 και 9.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το κτίριο φέρεται να έχει κτιστεί το 1908. Αρχικά, ανήκε στο ζωγράφο Σπύρο Σώκορη ο οποίος δημιούργησε και τις μοναδικές οροφωγραφίες που βρίσκονται στον α' όροφο (φωτ. 6). Μεταγενέστερα το κτίριο αυτό δόθηκε στους αδελφούς Γεωργιτσόπουλου, οι οποίοι μετά το σεισμό του 1954 στην Κεφαλληνία υπέστησαν οι οροφωγραφίες ζημιές τις οποίες κάλυψαν με ασβεστοεπίχρισμα (φωτ. 7). Το 1988, βρίσκεται πλέον στην ιδιοκτησία του Δημητρίου Καρφαβγγέλλη ο α' όροφος, όπου παραμένει μέχρι και σήμερα σε πολύ καλή κατάσταση λόγω της συντήρησης που έχει υποστεί από τον ίδιο.

Το ισόγειο μαζί με το υπόγειο ανήκει στο δήμο Πατρέων, το οποίο έχει αναλάβει και την συντήρηση και αποκατάσταση των οροφωγραφιών του ορόφου, αλλά και γενικότερα του κτιρίου. Αξίζει να σημειώσουμε πως το κτίριο πλέον δεν είναι κατοικήσιμο. Το ισόγειο και το υπόγειο δεν χρησιμοποιούνται από τότε που βρίσκεται στην ιδιοκτησία του δήμου. Ο όροφος επίσης έχει κριθεί ακατάλληλος γιατί από τον πρόσφατο σεισμό της 09/06/2008 σε περιοχή της Αχαΐας κοντά στην Πάτρα υπέστη σοβαρές βλάβες.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Κτιριολογικά Στοιχεία

Το κτίριο είναι νεοκλασικού τύπου, με απλή κάτοψη, με υπόγειο, ισόγειο και έναν όροφο.

Εξώστες έχει μόνο στον όροφο οι οποίοι βρίσκονται στον κεντρικό άξονα και των τριών όψεων (φωτ. 8). Εσωτερικά, μπαίνοντας από την κύρια είσοδο της κατοικίας στο ισόγειο συναντάμε το διάδρομο όπου αριστερά και δεξιά υπάρχουν δωμάτια (φωτ. 9).

Στην αριστερή πλευρά του διαδρόμου υπάρχουν 2 δωμάτια (φωτ. 10, 11), όπου δεν διακρίνεται η χρήση τους σε αντίθεση με τα δωμάτια στην δεξιά πλευρά του διαδρόμου, όπου είναι 5 χώροι (φωτ. 12, 13, 14, 15, 16) : η κουζίνα, το μπάνιο, μια αποθήκη, ένα υπνοδωμάτιο και ένας χώρος, που είναι στην βόρεια όψη και σε βγάζει στην αυλή του κτιρίου. Ο διάδρομος καταλήγει σε ένα δωμάτιο το οποίο εκτείνεται στην αριστερή πλευρά του (φωτ. 17).

Μορφολογικά Στοιχεία

Ο όγκος του κτιρίου δεν έχει ιδιαίτερη διαμόρφωση, δεν έχει σπασίματα έχει όμως ιδιαίτερη συμμετρία και είναι κανναβοειδής, δίνοντας έτσι σωστή κατανομή στους χώρους του κτιρίου. Το έδαφος δεν έχει κάποια ιδιαίτερη κλίση, οπότε δεν υπάρχει κάποια μεγάλη υψομετρική διαφοροποίηση σε κανένα τμήμα του σπιτιού.

Στις όψεις επικρατεί απόλυτη συμμετρία όσον αφορά τα ανοίγματα, τα οποία δεν είναι αρκετά μεγάλα (φωτ. 18). Οι προσόψεις παρουσιάζουν συμμετρική διάταξη ως προς τον κατακόρυφο άξονα γύρω απ' τον οποίο είναι ισομορασμένα τα κουφώματα και οι τόχοι.

Οι όψεις που βρίσκονται επί των οδών Παπαφλέσσα και Κορίνθου έχουν πιο έντονο διάκοσμο σε αντίθεση με τις άλλες δύο όψεις που δεν είναι ευδιάκριτες. Οι δύο αυτές κύριες όψεις του κτιρίου έχουν εξώστες οι οποίοι έχουν μαρμάρινο δάπεδο και διακοσμημένα μαρμάρινα φουρούσια. Τα κτηλοδόματα είναι από χυτοσίδηρο παραδοσιακού τύπου (φωτ. 19). Τα σκαλοπάτια της εξωτερικής σκάλας που οδηγούν στον όροφο, είναι κι αυτά μαρμάρινα και ατόφια (φωτ. 20). Ακόμα πιο εντυπωσιακά και περίτεχνα είναι τα κτηλοδόματα της σκάλας αυτής. Εξωτερική διακόσμηση επίσης, διακρίνουμε στο τελείωμα της τετράγυλης στέγης, όπου έχουμε συνεχή ακροκέραμα (φωτ. 21).

Τα κουφώματα είναι ταμπλαδωτά στο ισόγειο ενώ στον όροφο είναι γαλακού τύπου, τα οποία διακοσμούνται με λιτές, ανάγλυφες κορνίζες (φωτ. 22). Οι κεντρικές εισοδοί έχουν την κλασική διαμόρφωση νεοκλασικών εισόδων, έχουν συντηρηθεί και βρίσκονται σε αρκετά καλή κατάσταση σήμερα (φωτ. 23, 24). Η καγκελόπορτα της αυλής είναι μεταλλική (φωτ. 25). Η οικοδομή γενικά βρίσκεται σε καλή κατάσταση και από μορφολογικής πλευράς και από στατικής. Είναι ένα από τα λίγα νεοκλασικά κτίρια που έχουν διασωθεί στην πόλη των Πατρών.

Θεμέλια

Υπάρχει περιμετρική θεμελίωση του κτιρίου. Δεν γνωρίζουμε την κατάσταση διατήρησής της.

Τοιχοποιία

Ο φέρωντας οργανισμός είναι δομημένος από υποκείμενους από υποκείμενους σκληρούς συμπαγής μαργαϊτικούς ασβεστόλιθους οπτόπλινθους και παραδοσιακό κονίαμα. Φέρουσα είναι μόνο η περιμετρική τοιχοποιία, η οποία έχει ορθογώνιο σχήμα και συμμετρικά ανοίγματα. Το πάχος των τοίχων αυτών είναι 0.75μ. στο υπόγειο και 0.55μ. στον όροφο. Το είδος τοιχοποιίας των διαχωριστικών τοίχων, είναι "τσαμάς" και αποτελείται από ξύλο, ασβέστη και μαλλί ζωικής προέλευσης.

Κατάσταση διατήρησης

Παρουσιάστηκαν διαγώνιες και κατακόρυφες ρωγμές στην περιμετρική λιθοδομή και ιδιαίτερα στα ύψη των πρεκίων και των ανωφλίων των κουφωμάτων. Η φέρουσα λιθοδομή προς την οδό Κορίνθου έχει αποκολληθεί στο ύψος του Α' ορόφου από τους πλαϊνούς φέροντες τοίχους και το ίδιο παρουσιάζεται και στην νοτιοδυτική γωνία στην συμβολή των δύο φερόντων τοίχων του Α' ορόφου. Οι ζημιές αυτές έχουν προκληθεί λόγω έλλειψης φερόντων εσωτερικών τοίχων που να συνδέουν τους εξωτερικούς περιμετρικούς τοίχους, την έλλειψη οριζόντιου διαζώματος στην στέγη και την αποσάθρωση του συνδετικού κονιάματος της λιθοδομής λόγω του πέρατος του χρόνου. Στο ισόγειο οι βλάβες περιορίζονται στις διαγώνιες ρηγματώσεις και στο υπόγειο είναι πολύ λιγότερες με εκτεταμένες όμως αποσθρώσεις του συνδετικού κονιάματος λόγω της αυξημένης υγρασίας κυρίως στις εξωτερικές πλευρές στο ύψος του εδάφους.

Οριζόντιοι Φορείς

Διακρίνουμε ότι η πλάκα του υπογείου και του ισογείου είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα και η οροφή του α' ορόφου είναι από ψευδοροφή (φωτ. 26, 27). Το ταβάνι του ισογείου είναι επικαλυμμένο με ξύλινους ταμπλάδες βαμμένους με λαδομπογιά χρωμάτος μπλεζ για αισθητικούς λόγους (φωτ. 28), ενώ στον όροφο είναι από ασβεστοκονίαμα διακοσμημένο με αξιόλογες οροφονομαφίες (φωτ. 29, 30).

Κατάσταση διατήρησης

Τα δάπεδα δεν έχουν καμία φθορά αφού είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα. Η ψευδοροφή του α' ορόφου με τις οροφιογραφίες έχει υποστεί ζημιές με το σεισμό αλλά συντηρήθηκαν και αποκαταστάθηκαν .

Δάπεδα

Εικόνα 80: Δάπεδο

Τα δάπεδα στο ισόγειο είναι επικαλυμμένα με μουςαμά με μουςαμά και είναι πιθανόν στο παρελθόν να υπήρχε ξύλο σ' αυτά και να έχει αναφερθεί πλέον. Στο μπάνιο υπάρχουν πλακάκια καθώς και στην κουζίνα. Στον όροφο παρομοίως έχουμε την επικάλυψη των δαπέδων με μουςαμά σε όλα τα δωμάτια πλην του μπάνιου όπου υπάρχουν πλακάκια, όπως και στην κουζίνα.

Κατάσταση διατήρησης

Στο ισόγειο γενικά τα δάπεδα είναι σε κακή κατάσταση, αφού ο μουςαμάς έχει αποκολληθεί σε κάποια σημεία. Στον όροφο αντίθετως τα δάπεδα είναι σε καλή κατάσταση (με εξάρση) το σημείο όπου ενώνεται ο διάδρομος με την κουζίνα, όπου έχει αποκολληθεί ο μουςαμάς). Στο μπάνιο τα πλακάκια είναι σε άριστη κατάσταση όπως και στην κουζίνα.

Κλίμακες

Η εσωτερική σκάλα που οδηγεί στον όροφο είναι ξύλινη και η εξωτερική μαρμάρινη, με περίτεγνο μεταλλικό κτηλίδωμα (φωτ. 31).

Εικόνα 81: Ξύλινη εσωτερική σκάλα.

Κατάσταση διατήρησης

Η μαρμάρινη σκάλα διατηρείται σε αρκετά καλή κατάσταση και απλώς χρειάζεται συντήρηση (φωτ. 32). Η ξύλινη εσωτερική σκάλα είναι βαμμένη με λαδομπογιά χρώματος καφέ και φαίνεται να έχει ελαφριά κλίση στο κέντρο.

Εικόνα 82: Εξωτερική καγκελόπορτα

Επιγρίσματα

Ως επίγρισμα έχει χρησιμοποιηθεί τριπτός σοβάς σε όλο το εύρος της κατασκευής.

Κατάσταση διατήρησης

Το επίγρισμα στις εξωτερικές παρειές των φερόντων τοίχων έχει αποκολληθεί σε μεγάλο βαθμό (φωτ. 33, 34). Η αποκόλληση είναι πιο έντονη στις ακμές του κτηρίου. Στα σημεία αυτά αποκαλύπτονται οι λαξευμένοι γωνιολίθοι. Το κονίαμα έχει γίνει εντελώς ψαθυρό και ελάχιστα συνεκτικό. Ωστόσο, δεν διακρίνονται ρηγματώσεις στην φέρουσα τοιχοποιία. Η αντοχή του σπτινού έως και σήμερα, αποδίδεται στην εξαιρετική συμμετρία των ανοιγμάτων του και στην περίεγγη τοποθέτηση των δομικών υλικών κατά την κατασκευή του φερόντα οργανισμού (καλή αρμολόγηση).

Ανοίγματα

Τα ανοίγματα σε όλες τις όψεις είναι απολύτως συμμετρικά με την κύρια είσοδο της κατοικίας στον κεντρικό άξονα της πρόσοψης. Τα παράθυρα έχουν μαρμάρινο περιβάλλον και σε κάποια ανοίγματα τα πρέκια είναι μεταλλικά (φωτ. 35). Η καγκελόπορτα της αυλής είναι μεταλλική ευρεία και λεπτομερώς επιμελημένη.

Κουφώματα

Όλες οι πόρτες και τα παράθυρα του σπιτιού είναι από ξύλο γερμανικού και γαλλικού τύπου (φωτ. 36). Οι κεντρικές είσοδοι του ισόγειου έχουν την κλασική διαμόρφωση νεοκλασικών εισόδων, έχουν συντηρηθεί και βρίσκονται σε αρκετά καλή κατάσταση σήμερα. Είναι ξύλινες, διφυλίες, με σταθερό φεγγίτη και σκαλιστά κινκλιδώματα.

Χρωματισμοί

Εξωτερικά οι τοίχοι του κτιρίου είναι βαμμένοι στο χρώμα της ώχρας. Τα παράθυρα είναι γαλάζια (στον όροφο και στον ισόγειο), ενώ οι πόρτες είναι καφέ (φωτ. 37, 38). Τα κινκλιδώματα είναι μαύρα και στους εξώστες και στην εξωτερική σκάλα, εκτός απ' την καγκελόπορτα όπου είναι καφέ.

Εσωτερικά οι τοίχοι κάποιων δωματίων του ισόγειου έχουν χρώμα ροζ, ενώ το πρώτο δεξιά είναι μπλε με άσπρο όπως και ο διάδρομος. Η κουζίνα και το μπάνιο είναι βαμμένα σε άσπρο χρώμα. Τέλος το δωμάτιο που οδηγεί στην αυλή είναι σε χρώμα γαλάζιο με μπλε.

Στον όροφο έχουμε σε όλα τα δωμάτια άσπρο χρώμα στους τοίχους, εκτός της κουζίνας που είναι μπλε και του μπάνιου που είναι επενδεδιμένος ο τοίχος ολόκληρος με άσπρα πλακάκια (φωτ. 39, 40).

Σε όλα τα δωμάτια έχουμε περίτεχνες οροφografίες τα οποία όμως έχουν επιχρωματιστεί σε κάποια σημεία με αποτέλεσμα να μην είναι παντού ορατά.

Κατάσταση διατήρησης

Οι χρωματισμοί έχουν υποστεί ελάχιστες φθορές από αποφλοίωση και υγρασία, ενώ άλλα σημεία και συγκεκριμένα οι ρηγματώσεις, έχουν καταρρεύσει μαζί με το επίγρυσμα (φωτ. 41, 42)

Εξώστες

Οι εξώστες του ορόφου είναι μαρμάρινοι και στηρίζονται σε μαρμάρινα σκαλιστά φουρούσια και είναι διακοσμημένα με ρόδακες, ενώ έχουν περίτεχνο μεταλλικό κινκλιδώμα (φωτ. 43).

Εικόνα 83: Μεταλλικό κηκλιδόμα

Κατάσταση διατήρησης

Και οι δυο εξώστες έχουν υποστεί φθορές από την υγρασία. Τα κηκλιδόματα των εξωστών έχουν οξειδωθεί λόγω υγρασίας.

Στέγη

Η στέγη είναι τετράριγχη με κεραμίδια βυζαντινού τύπου. Στην ανατολική πλευρά της βρίσκεται άνοιγμα που υποδηλώνει την ύπαρξη σοφίτας. Περιμετρικά της στέγης διακρίνουμε ακροκέραμα σε συνεχή διάταξη.

Εικόνα 84: Στέγη με κεραμίδια

Κατάσταση διατήρησης

Η στέγη παρουσιάζει παρά τις διάφορες μικρές επισκευές, συνεχώς προβλήματα στεγανότητας λόγω μικρών μετακινήσεων που έχει υποστεί η επικεράμωση και μερική στρέβλωση των ζευκτών. Η έλλειψη στεγανότητας έχει επηρεάσει τη κατάσταση των οροφωγραφιών της ψευδοροφής του α ορόφου με αποτέλεσμα παρ' ότι είχε γίνει συντήρηση παλαιότερα από το υπουργείο πολιτισμού, με σκοπό την αποφυγή κατάρρευσης της να απαιτείται σήμερα εκ νέου επιδιόρθωση (φωτ. 44, 45, 46).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΜΕ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 1

Η συμβολή των οδών Κορίνθου και Παταφλέσσα

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 2

Νότια όψη του κτιρίου επί της οδού Παταφλέσσα

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 3

Η δυτική όψη του κτιρίου επί της οδού Κορίνθου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 4

Η πίσω εξώπορτα που οδηγεί στον ακάλυπτο χώρο

Φωτογραφίες

Πτυχιακή Εργασία – Μέγισον Σοφία

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 5

Το μεταγενέστερο κτίριο από σπληνμένο σκυροδέμα

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 6

Οροφωγραφία του Σπύρου Σώκαρη στον όροφο

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 7

Οι οροφωγραφίες που υπέστησαν ζημιές και τις κάλυψαν με ασβεστοεπίχρισμα.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 8

Οι εξώστες του ορόφου όπου είναι στον κεντρικό άξονα και των τριών άκρων.

Φωτογραφίες

Πτυχιακή Εργασία – Μέιμου Σοφία

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 9
Ο διάδρομος στο ισόγειο που οδηγεί σε όλα τα δωμάτια

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 10
Το πρώτο δωμάτιο αριστερά του διαδρόμου (101).

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 11
Το δεύτερο δωμάτιο αριστερά (102).

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 12
Το πρώτο δωμάτιο δεξιά (106).

Φωτογραφίες

Πτυχιακή Εργασία – Μέιμου Σοφία

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 13
Το δεύτερο δωμάτιο δεξιά, όπου είναι το κάτω μέρος της σκάλας (105).

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 14
Το τρίτο δωμάτιο δεξιά, όπου είναι η κουζίνα

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 15
Το τέταρτο δωμάτιο δεξιά, όπου είναι το W.C..

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 16
Το πέμπτο δωμάτιο δεξιά που οδηγεί στον ακάλυπτο χώρο.

Φωτογραφίες

Πτυχιακή Εργασία – Μέιμου Σοφία

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 17

Το τελευταίο δωμάτιο του διαδρόμου που εκκίνεται αριστερά

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 18

Η απόλυτη συμμετρία στις όψεις

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 19

Τα κυκλωδώματα των εξωστών από χυτοσίδερο

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 20

Εξωτερική μαρμαρίνη σκάλα

Φωτογραφίες

Πτυχιακή Εργασία – Μέγισον Σοφία

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 21
Συνεχή ακροκέρραμα στη στέγη

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 22
Παράθυρο με κορνίζα

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 23
Κεντρική είσοδος οράφου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 24
Κεντρική είσοδος Ισογείου

Φωτογραφίες

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 25
Καγκελόπορτα αυλής

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 26
Πλάκα ορόφου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 27
Πλάκα ισογείου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 28
Οροφή ισογείου

Φωτογραφίες

Πτυχιακή Εργασία – Μέιμου Σοφία

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ 29, 30
Οροφωγραφίες ορόφου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 31
Εσωτερική σκάλα ορόφου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 32
Εξωτερική σκάλα ορόφου

Φωτογραφίες

Πτυχιακή Εργασία – Μέιμου Σοφία

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ 33, 34
Αποκόλληση επιχρίσματος στις εξωτερικές παρειές των φερόντων τοίχων.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 35
Ανοιγμα με μεταλλικό πρέκι

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 36
Πόρτα από ξύλο γαλλικού τύπου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ 37, 38
Γαλάζιο παράθυρο ορόφου, καφέ πόρτα ισόγειου.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ 39, 40
Επένδυση στους τοίχους με πλακίδια

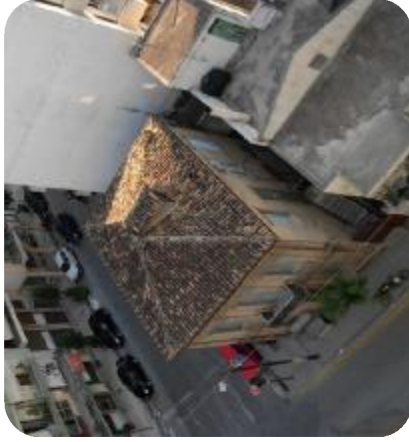
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ 41, 42
Αποφλοίωση και ρηγματώσεις στους τοίχους

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 43
Λεπτομέρειες εξώστη

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 44
Άποψη στέγης

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ 45, 46
Άποψη στέγης

ΠΡΟΤΑΣΗ

Αρχές Επέμβασης

Βασική αρχή της επέμβασής μας είναι η διατήρηση της τυπολογίας των όψεων του κτιρίου και του ύφους του, το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως διατηρητέο. Θα διατηρηθεί και θα συντηρηθεί το μέγιστο δυνατό του αυθεντικού υλικού, ορισμένα στοιχεία θα αντικατασταθούν και θα αφαιρεθούν, ενώ η χρήση νέων υλικών και τρόπων δομής θα υπάρξει όπου κρίνεται απαραίτητη.

Προτεινόμενες Επεμβάσεις

Κτιριολογική Περιγραφή Πρότασης

Στο εν λόγω κτίριο υπάρχουν υπόγειο, ισόγειο και όροφος. Η πρόσβαση για το υπόγειο γίνεται από δύο εξωτερικές εισόδους. Η μία είναι επί της οδού Παπαφλέσσα και η άλλη από την πίσω αυλή. Στο ισόγειο υπάρχει μία κεντρική είσοδος επί της οδού Παπαφλέσσα η οποία οδηγεί στο κτίριο και μία ακόμη η οποία οδηγεί στην αυλή. Επί της Κορίνθου υπάρχει μία είσοδος η οποία οδηγεί στην πίσω αυλή. Επίσης στην πίσω αυλή υπάρχει μία είσοδος για το ισόγειο του κτιρίου. Στον όροφο υπάρχει είσοδος επί της οδού Παπαφλέσσα.

Μορφολογική Περιγραφή Πρότασης

Σκοπός της πρότασης είναι η διατήρηση των μορφολογικών στοιχείων του κτιρίου, συνεπώς *άλλαξές* θα γίνουν μόνο όπου η νέα χρήση το απαιτεί, όπως οι διαφοροποιήσεις χώρων.

Πιο συγκεκριμένα στο υπόγειο δεν διατηρείται ο αριθμός των χώρων εν αντιθέσει με των ανοιγμάτων. Για την ακρίβεια υπήρχαν τέσσερις χώροι που ενώνονταν μεταξύ τους, ενώ τώρα υπάρχουν τρεις χώροι εκ των οποίων ο χώρος 001 προτείνεται να έχει τη χρήση αρχειού, ο χώρος 002 να έχει τη χρήση Η/Μ Εγκαταστάσεων και κλιματισμού, ενώ ο τρίτος χώρος, 003 να έχει τη χρήση αποθηκευτικού χώρου. Ακόμη υπάρχει ένας μικρός διάδρομος που οδηγεί στην πόρτα της πίσω αυλής και ένας μικρός προθάλαμος στην είσοδο επί της οδού Παπαφλέσσα. Για την επίστρωση του δαπέδου το υλικό που θα χρησιμοποιηθούν είναι λευκό πλακάκι, με διαστάσεις 60X60. Τα εξωτερικά ανοίγματα θα αντικατασταθούν από νέα, ξύλινα κουφώματα ίδιου τύπου με τα ήδη υπάρχοντα. Παρομοίως, τα εσωτερικά θα αντικατασταθούν από ξύλινα κουφώματα και πόρτες, όπως επίσης στους τοίχους το επίχρυσμα θα αποκατασταθεί πλήρως.

Στο ισόγειο δεν θα διατηρηθεί ο αριθμός των χώρων ούτε το σύνολο εσωτερικών και εξωτερικών ανοιγμάτων. Ο χώρος 101 θα διατηρηθεί όπως έχει, έχοντας *πολλαπλές* χρήσεις και συγκεκριμένα αίθουσα ελεύθερου σχεδίου, εκθεσιακός χώρος και τέλος θα υπάρχει η δυνατότητα ο εν λόγω χώρος να χρησιμοποιηθεί ως αίθουσα εκδηλώσεων, ενώ στους χώρους 102

Πρόταση

Προχασκή Εργασία – Μέγιστοι Σοφία

και 103 θα αντικατασταθεί η σπαστή πόρτα με διαχωριστικό τοίχο. Στον χώρο 104, υπήρχαν δύο χώροι που είχαν την χρήση κουζίνας και W.C. ενώ τώρα είναι ένας χώρος ενιαίος και έχει την χρήση W.C.. Οι υπόλοιποι χώροι παρέμειναν ίδιοι εκτός από την χρήση τους. Στα ανοίγματα δεν υπάρχουν αλλαγές εκτός από την αφαίρεση ενός παραθύρου στο χώρο 104, το οποίο υπήρχε όταν κοιμάτι του χώρου είχε την χρήση κουζίνας. Στον χώρο 104 έχει αφαιρεθεί η μία πόρτα εκ των δύο όπου υπήρχαν για τις παλαιότερες χρήσεις, ενώ η άλλη έχει μετακινηθεί ακριβώς απέναντι από τον χώρο 103. Οι χώροι 105 και 106 παραμένουν ως έχουν. Στο χώρο 101 θα υπάρχει εκθεσιακός χώρος και αίθουσα ελεύθερου σχεδίου αναλόγως την περίπτωση. Στο χώρο 102 θα στεγαστεί η διεύθυνση του φροντιστηρίου, ενώ στο χώρο 103 θα υπάρχει το κολακείο. Στο χώρο 104 θα υπάρχει ένα διπλό W.C. και στο χώρο 105 μια μικρή αποθήκη. Τέλος στο χώρο 106 θα στεγαστεί η γραμματεία του φροντιστηρίου. Το υλικό που θα χρησιμοποιηθεί για το δάπεδο είναι λευκό μάρμαρο με διαστάσεις 60X90. Τα εξωτερικά κουφώματα θα αντικατασταθούν από νέα, όμοια με τα παλιά, ξύλινα, γαλλικού τύπου, εκτός από αυτά των δύο προσώπων επί των οδών Κορίνθου και Παπαφλέσσα τα οποία θα συντηρηθούν. Τα εσωτερικά θα αντικατασταθούν από νέα ξύλινα κουφώματα και πόρτες. Στους τοίχους το επίχρισμα θα αποκατασταθεί πλήρως.

Στον όροφο δεν θα διατηρηθεί ο αριθμός των χώρων, ούτε των εσωτερικών ανοιγμάτων εν αντιθέσει με το σύνολο των εξωτερικών. Στον χώρο 202 αφαιρέθηκε η μία πόρτα εκ των δύο. Ο χώρος 203 χρησιμοποιείται ως αίθουσα γραμμικού σχεδίου. Ο χώρος 204 έχει διατηρήσει την αρχική με μόνη διαφορά ότι το W.C. είναι διπλό. Στους χώρους 201 και 205 ο διαχωριστικός τοίχος έχει αντικατασταθεί με μια σπαστή πόρτα. Για το δάπεδο θα χρησιμοποιηθεί ξύλινο κολητό πάτωμα δρυς. Τα εξωτερικά κουφώματα θα αντικατασταθούν από νέα, όμοια με τα παλιά, ξύλινα, γαλλικού τύπου, εκτός από των δύο προσώπων όπως προαναφέρθηκε. Τα εσωτερικά θα αντικατασταθούν από νέα ξύλινα κουφώματα και πόρτες. Στους τοίχους το επίχρισμα θα αποκατασταθεί πλήρως. Οι δύο εξώστες επί των οδών Παπαφλέσσα και Κορίνθου θα παραμείνουν, ενώ ο εξώστης που βρίσκεται στην πίσω πλευρά του κτιρίου θα αφαιρεθεί και γι' αυτό το λόγο η πόρτα που οδηγούσε στον εξώστη έχει αντικατασταθεί με παράθυρο. Στους δύο εξώστες των προσώπων θα γίνει συντήρηση του δαπέδου και θα χρησιμοποιηθεί κεραμικό πλακάκι. Επιπλέον τα κγκλιδώματα θα συντηρηθούν.

Οι δύο μικρές υπέργουσσες σκάλες που οδηγούν στο υπόγειο θα συντηρηθούν. Το υλικό που θα χρησιμοποιηθεί είναι λευκό μάρμαρο. Η δε εξωτερική σκάλα που οδηγεί στον όροφο θα συντηρηθεί επίσης και θα χρησιμοποιηθούν και σε αυτήν λευκά μάρμαρα και θα αντικατασταθεί το κγκλιδώμα. Η εσωτερική σκάλα του ορόφου θα αφαιρεθεί και θα αντικατασταθεί με καινούρια ιδίου υλικού, συγκεκριμένα ξύλο δρυς.

Στις όψεις θα διατηρηθούν τα μορφολογικά στοιχεία του κτιρίου, δηλαδή τα γείσα, τα ακροκέραμα, τα φουρούσια και τα διακοσμητικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν το κτίριο ως νεοκλασικό. Οι μόνες επεμβάσεις που θα γίνουν είναι η ανακατασκευή των επιχρισμάτων και των κουφομάτων, όπως επίσης και η αλλαγή των χρωματισμών των όψεων, με βάση το χρωματολόγιο BIBEXPSM, το χρώμα που θα χρησιμοποιηθεί έχει τον κωδικό D 132 D. Η στέγη, τέλος, θα ανακατασκευαστεί πλήρως με τα ίδια υλικά και τεχνολογία καθώς διαπιστώνονται εξωτερικά τουλάχιστον αρκετές ζημιές.

Ερευνητικές Εργασίες

- Θα γίνουν τομές σε επυλεγμένα σημεία της αωλής του κτηρίου για να διαπιστωθεί η ποιότητα και τα χαρακτηριστικά του εδάφους.
- Θα γίνει λήψη δοκιμών από τα κονιάματα και τα επιχρίσματα με σκοπό να καθαριστούν τα χαρακτηριστικά τους (υδατοαπορροφητικότητα, αντοχή κτλ.) και να προσδιοριστούν τα αντίστοιχα νέα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν.
- Θα γίνει λεπτομερής έλεγχος της κατάστασης των τοιχοποιιών που εμφανίζονται σε καλή κατάσταση με τομές στα επιχρίσματα.

Καθαυρέσεις

Καθαυρέση εσωτερικής κλίμακας

Θα γίνει τμηματική καθαυρέση της ξύλινης κλίμακας του ορόφου. Οι εργασίες θα γίνουν προσεκτικά, ώστε να μείνουν ανέπαφα τα αρχιτεκτονικά μέλη που θα διατηρηθούν.

Καθαυρέση εσωτερικών τοιχοποιιών

Θα γίνει προσεκτική καθαυρέση των εσωτερικών μη φερόντων τοίχων από τσασιά, αυτών που θα καταρρηθούν τελείως αλλά και αυτών που θα αντικατασταθούν στον Α' όροφο.

Καθαυρέση οριζόντιων φερών

- Δάπεδα: Στα δάπεδα δεν θα πραγματοποιηθούν καθαυρέσεις γιατί εκτός απ' την επικάλυψη μουσαμά στο υπόγειο και στον όροφο, δεν υπάρχει άλλο υλικό.
- Στέγη: Αρχικά θα γίνει υποστύλωση από το έδαφος και η καθαυρέση θα γίνεται τμηματικά. Θα χρειαστούν κρφώματα για τους εργαζομένους και θα πρέπει να δοθεί προσοχή στις επιμβάσεις που έχουν σχέση με υγιή τμήματα των κτηρίων. Η καθαυρέση της στέγης πρέπει να γίνεται σε καλοκαιρινή περίοδο και όχι σε περίοδο βροχοπτώσεων.

Καθαυρέση επιχρισμάτων

Καθώς τα επιχρίσματα στο μεγαλύτερο μέρος του κτηρίου δεν έχουν υποστεί εκτεταμένες ζημιές, θα κρατήσουμε αυθεντικά μέρη εκτός από κάποια δομώτια όπως το 001, 002 και 003 του υπογείου, το 103, 104 και ο διάδρομος του ισόγειου, και αυτά αφού γίνουν οι απαραίτητες διερευνητικές τομές. Συνεπώς θα γίνει καθαυρέση των σαθρών υπολοίπων σε όλο το κτήριο με τη μέθοδο αμμυβολής. Θα πρέπει να καλυφθούν με πλαστικά φύλλα όσα τμήματα ή αρχιτεκτονικά μέλη παραμένουν και χρειάζονται προστασία απ' τιςπτώσεις των κονιαμάτων. Οι εργασίες θα πρέπει να γίνουν με προσοχή ώστε να μη γίνουν καταστροφές στην υγιή τοιχοποιία.

Καθαυρέση κουφωμάτων

Προτείνεται προσεκτική καθαυρέση των κουφωμάτων αυτών που θα αντικατασταθούν. Θα χρησιμοποιηθούν μηχανικοί τρόποι, με προσοχή ώστε να μην επηρεαστεί η υγιής τοιχοποιία.

Καθαίρεση υδρορροών

Οι υδρορροές του κτιρίου θα αφαιρεθούν και θα ανακατασκευαστούν. Η καθαίρεσή τους θα γίνει με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην επηρεαστούν τα τμήματα του κτιρίου που θα βρίσκονται κοντά σε αυτές.

Δομική Αποκατάσταση

Θεμέλια

Για τη θεμελίωση, η οποία έχει βάθος 1.30 m θα πραγματοποιηθεί η διατήρησή της.

Τοιχοποιία

Η πρόταση περιλαμβάνει επεμβάσεις για τη δημιουργία ανοιγμάτων σε έναν φέροντα τοίχο στο υπόγειο του κτιρίου. Παρ' όλα αυτά αν διαπιστωθεί ότι η τοιχοποιία δεν είναι αρκετά σταθερή και συμπληγής θα χρησιμοποιηθούν πιο ενισχυμένες μέθοδοι.

Επίσης, προτείνεται για την ενίσχυση του φέροντος οργανισμού, η τοποθέτηση νέου από μεταλλικά στοιχεία...

Κλίμακες

Η εσωτερική κλίμακα που θα καθαρευθεί, θα ανακατασκευαστεί. Θα ακολουθηθεί η ίδια ακριβώς τυπολογία, υλικά και χρώμα με αυτά της προγενέστερης. Τα ρίχτια και τα πατήματα θα είναι ξύλινα. Προτείνεται να χρησιμοποιηθούν υλικά τα οποία θα αποτρέψουν τη φθορά της κλίμακας από την υγρασία, τους διάφορους άλλους παράγοντες και τους μικροοργανισμούς. Επίσης η κατασκευή της νέας κλίμακας, θα εξασφαλίζει τη σταθερότητα, την αντοχή και τη διάρκεια ζωής.

Ορίζοντιοι φορείς

- **Δάπεδα:** Εφόσον στα δάπεδα του κτιρίου έχει μπει υπόστρωμα γαρμπλοτσιμέντου κονιάματος, στο υπόγειο θα τοποθετηθεί πλακάκι. Στο ισόγειο θα τοποθετηθεί μάρμαρο πάνω από το τσιμεντοκονίαμα που ήδη υπάρχει. Στον όροφο θα χρησιμοποιηθεί κολλητό ξύλινο πάτωμα.
- **Στέγη:** Καθώς δεν έχουμε στοιχεία για την τυπολογία της στέγης παρά μόνο ζημιές που φαίνονται εξωτερικά, προτείνεται η πλήρης ανακατασκευή της με την ίδια τυπολογία αν αυτό καταστεί δυνατό και την επικάλυψή της με κεραμίδια βυζαντινού τύπου, όπως και προηγούμεως.
- **Εξώστες:** Στους εξώστες θα γίνει η αντικατάσταση του δαπέδου τους με κεραμικά πλακάκια και ενίσχυση αυτών με μεταλλικά στοιχεία.

Επιγρίσματα

Αφού καθιερωθούν τα σαθρά τιμήματα, όπως προαναφέρθηκε, θα γίνει αντικατάσταση με μεταγενέστερα υλικά. Πρέπει να δοθεί προσοχή στην επιλογή των νέων κονιαμάτων που θα αντικαταστήσουν τα αφαιρούμενα. Συγκεκριμένα, τα κονιάματα θα πρέπει να εξασφαλίζουν την καλή πρόσφυση, την αισθητική συμβατότητα, αλλά και την ανανυσή, την διάρκεια ζωής χωρίς αλλοιώσεις, την μηχανική αντοχή τους πορόδους, την αποφυγή αλάτων και την ανεκτικότητα σε περιβαλλοντικές δράσεις κυρίως αυτή συναντάται σε πολλά σημεία του κτιρίου όσον αφορά την εφαρμογή τους, θα πρέπει να γίνεται πολύ καλή ανάμιξη των υλικών, να παράγεται μικρή ποσότητα υλικού και να χρησιμοποιείται σε εύλογο διάστημα, να γίνεται όσο το δυνατόν λιγότερη χρήση ποσότητας νερού και να προηγηθεί διαβροχή του υποστρώματος.

Κουφώματα

Προτείνεται η αντικατάσταση των κουφωμάτων που είναι στην όψη, αφού παρουσιάζουν σημαντικές φθορές και στις πίσω όψεις επειδή δεν είναι σε καλή κατάσταση και δεν είναι του ίδιου τύπου προτείνεται να τοποθετηθούν νέα τα οποία θα ακολουθούν τη μορφή, τα υλικά, το χρώμα και την τυπολογία των προγενέστερων. Πιο συγκεκριμένα:

- Παράθυρα: Τα νέα παράθυρα όπως και τα παλιά, θα είναι ξύλινα με εξόφυλλα ασφαλείας γαλκικού τύπου και απλά ανοιγόμενα δίφυλλα. Θα έχουν ανάλογες διαστάσεις με αυτές των ανοιγμάτων που προϋπήρχαν. Σύμφωνα με το χρωματολόγιο της BIBEXPOM, θα χρησιμοποιηθεί για τα παράθυρα χρώμα με κωδικό P 013 D H N 308 C. Στα παράθυρα του υπογείου θα αντικατασταθούν οι σιδερένιες σφρηγίλατες κατασκευές που προστατεύουν τα παράθυρα.
- Πόρτες: Οι εξωτερικές πόρτες θα συντηρηθούν γιατί αποτελούν σημαντικό παράγοντα στο ύψος του κτιρίου και θα αντικατασταθεί μόνο η πίσω πόρτα που οδηγεί στον ακόλυπτο χώρο με ταπλαδοπή με φεγγίτες και κηκλιδώματα. Σύμφωνα με το χρωματολόγιο της βιβεχρόμ, θα χρησιμοποιηθεί χρώμα με κωδικό C 524 J. Οι εσωτερικές πόρτες θα αντικατασταθούν όλες με νέες ίδιου τύπου.

Κηκλιδώματα εξωστών

Προτείνεται η επιτόπια συντήρηση των κηκλιδωμάτων των εξωστών. Θα χρησιμοποιηθούν αντισκοριακά υλικά τα οποία θα επιβραδύνουν και θα αντιμετωπίσουν την οξειδωση.

Υδρορροές

Θα ανακατασκευαστούν όλες οι υδρορροές στις ίδιες θέσεις που υπήρχαν. Θα πρέπει να γίνει προσεκτική ανακατασκευή ως προς τα άλλα μέρη των κτιρίων.

Χρωματισμοί

Εσωτερικά θα εφαρμοστούν οι χρωματισμοί που υπήρχαν σε τιμήματα που έχουν μείνει ανέπαφα. Οι οροφωγραφίες που υπάρχουν στους χώρους του ορόφου θα συντηρηθούν.

Διακοσμητικά στοιχεία

Αποκατάσταση διακοσμητικών στοιχείων. Με μήτρες θα γίνει το καλούπι των διακοσμητικών στοιχείων και των αρχιτεκτονικών στοιχείων.

Εγκαταστάσεις

Δίκτυο

Όσον αφορά τις εγκαταστάσεις ηλεκτρικού ρεύματος, παροχής νερού και αποχέτευσης, προτείνουμε τον εκσυγχρονισμό τους για τη σωστή προσαρμογή του κτιρίου στη νέα του χρήση. Θα προστεθεί νέα εγκατάσταση παροχής νερού στο ισόγειο, στο χώρο 103 όπου θα έχει την χρήση κυλικείου. Επίσης θα γίνει εγκατάσταση νέων ειδών υγιεινής.

Κλιματισμός

Επειδή η διατήρηση των οροφωγραφιών, μάζ περιορίζουν το κεντρικό κλιματισμό, προτείνεται να υπάρχει κεντρική ψύξη – θέρμανση στο ισόγειο μέσω σωληνώσεων από το υπόγειο ενώ στον όροφο ο κλιματισμός θα γίνεται από την οροφή.

Φωτισμός

Προβλέπεται η εγκατάσταση φωτιστικών σωμάτων κατάλληλων για τις ανάγκες της νέας χρήσης του κτιρίου. Η επέμβαση αυτή θα σεβαστεί την τυπολογία και την αρχιτεκτονική του κτιρίου. Προτείνεται επίσης εξωτερικός φωτισμός με φανάρια βενετσιάνικου ρυθμού στο κτίριο που θα φωτίζουν στην αυλή.

Περβόλλων Χώρος

Στον περβόλλωνα χώρο υπάρχει ο ακάλυπτος ο οποίος θα σφρωθεί με μαρμάρινες πλάκες παλαιάς κοπής και θα διαμορφωθεί σαν μια μικρή αυλή, η οποία θα χρησιμοποιείται ως εξωτερικός χώρος του κυλικείου με την τοποθέτηση τραπεζιών.

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΚΑΤΟΥΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:50

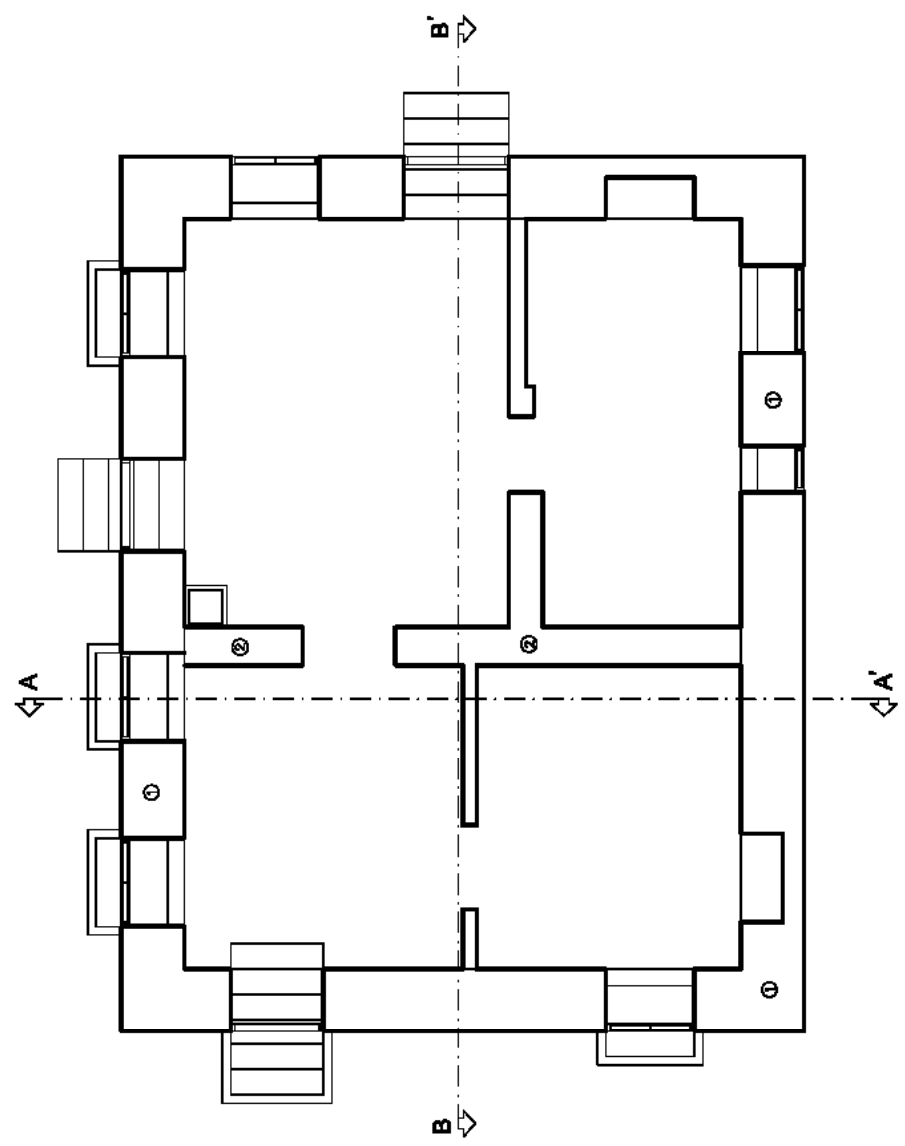
ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΥΛΙΚΩΝ

- 1. ΛΙΘΟΔΟΜΗ
- 2. ΤΟΙΧΟΠΟΙΑ ΑΠΟ ΤΣΑΤΜΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΚΑΤΟΥΡΗΣΙΟΤΕΙΟΥ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

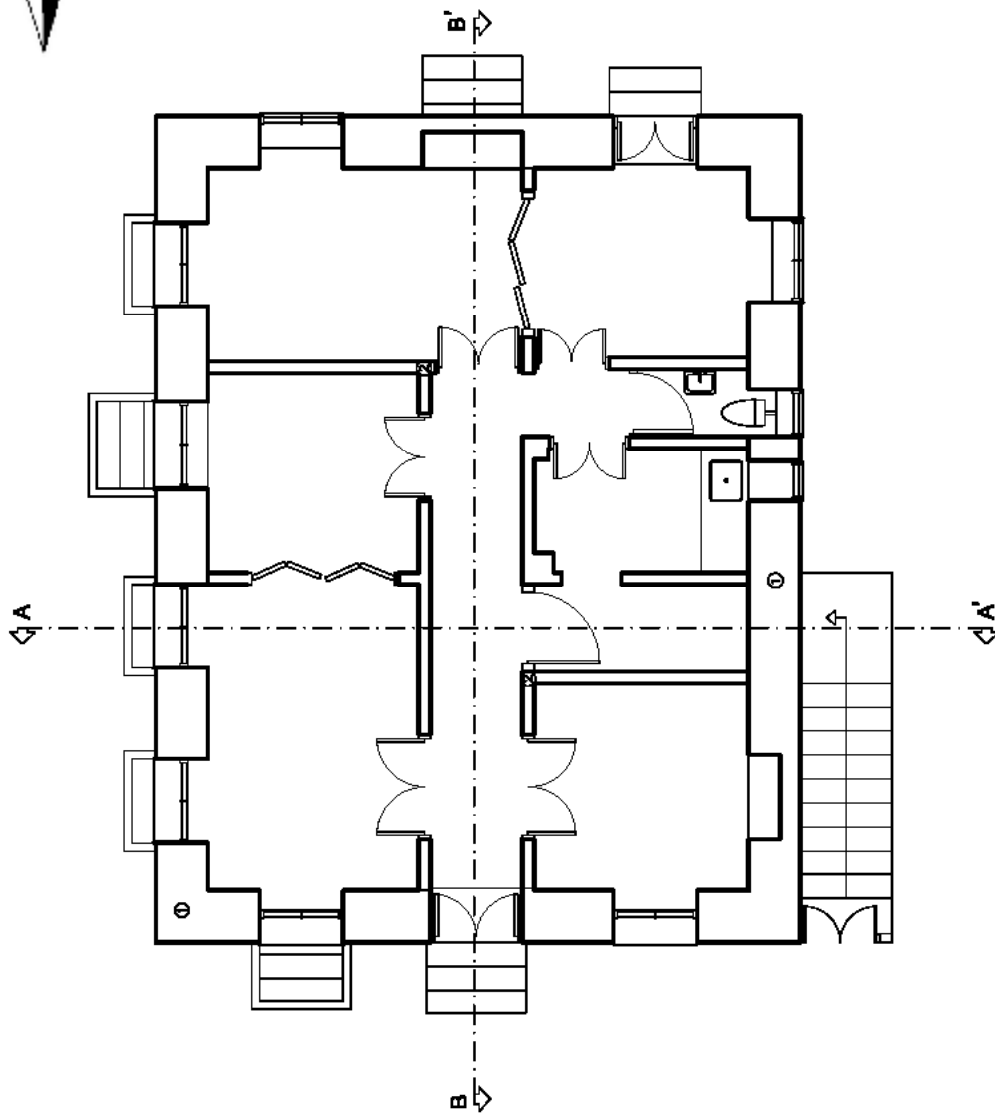
ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΥΛΙΚΩΝ

1. ΛΙΘΟΔΟΜΗ
2. ΤΟΙΧΟΠΟΙΑ ΑΠΟ ΤΣΑΤΜΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΙΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΚΑΤΟΥΠΗ ΟΡΟΦΟΥ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

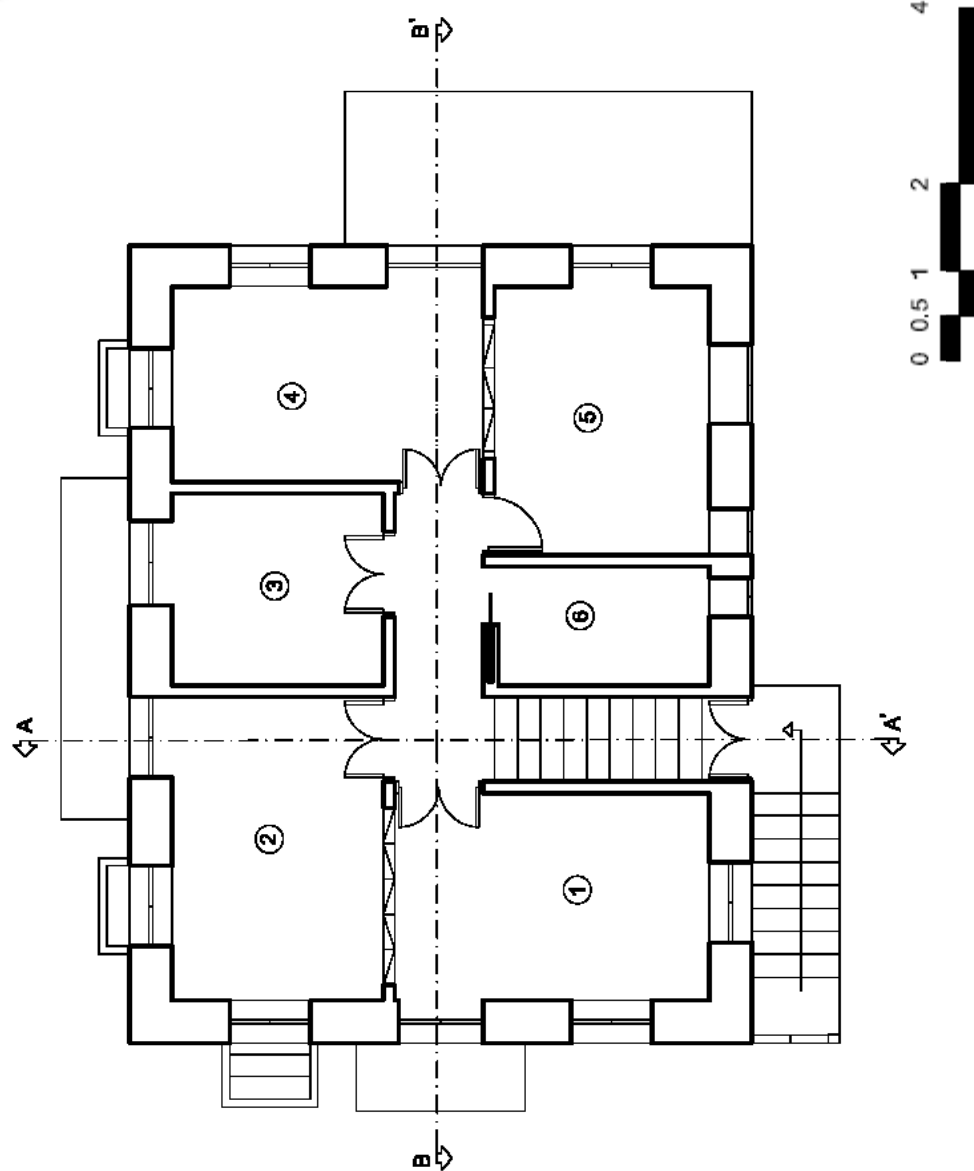
ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΥΛΙΚΩΝ

1. ΛΙΘΟΔΟΜΗ
2. ΤΟΙΧΟΠΟΙΙΑ ΑΠΟ ΤΣΑΤΜΑ

ΣΤΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΙΘΕΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

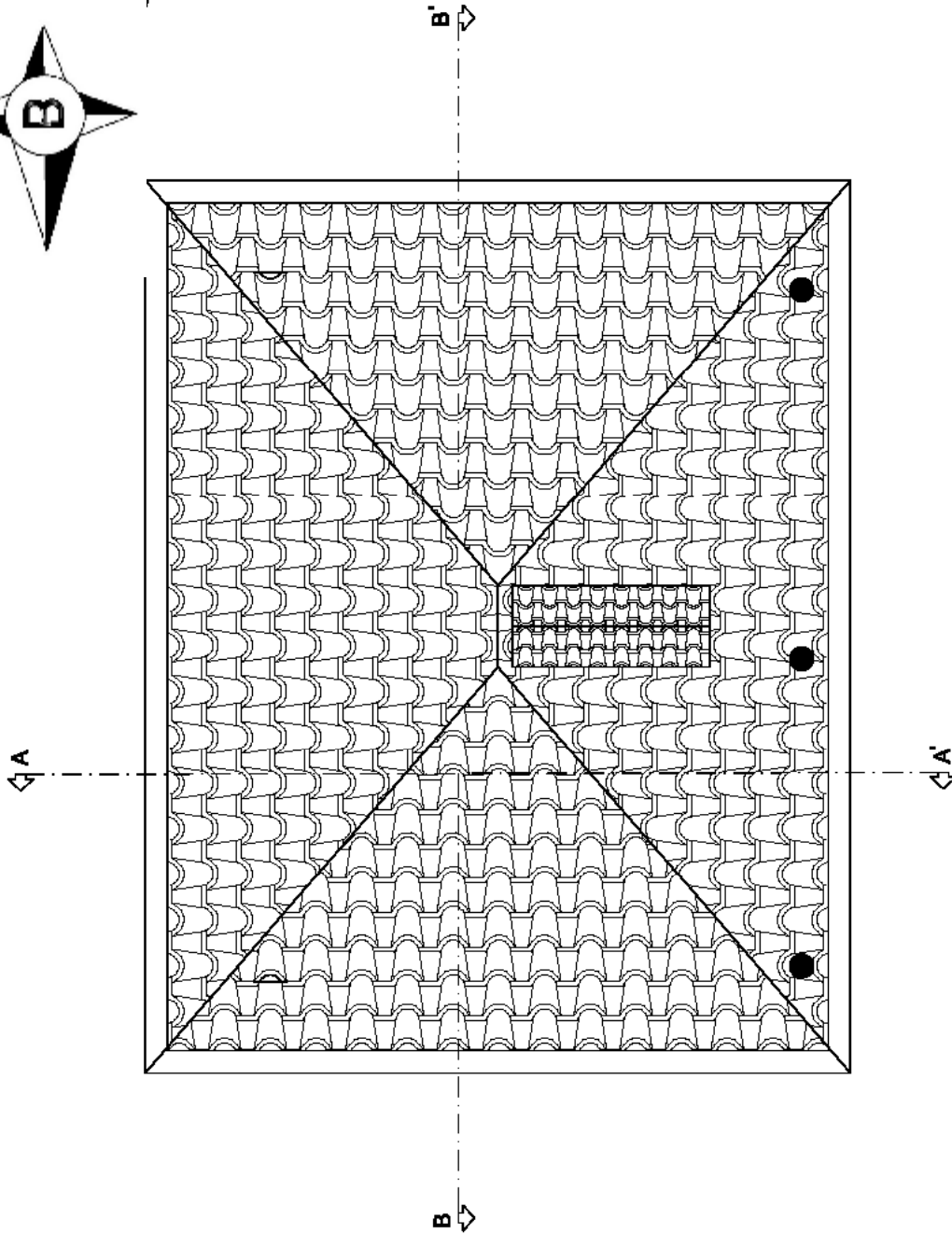
ΚΑΤΟΥΗ ΣΤΕΓΗΣ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΙΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΒΑΘΜΟΣ ΒΛΑΒΗΣ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ
Ι ΕΛΛΑΦΡΙΑ ΠΡΑΣΙΝΟ
ΙΙ ΜΕΤΡΙΑ ΚΙΤΡΙΝΟ

0 0.5 1 2 4

Σελίδα 91 από 122

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΙΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΒΑΘΜΟΣ ΒΛΑΒΗΣ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ
ΓΕΛΛΟΦΡΙΑ ΠΡΑΣΙΝΟ
Π ΜΕΤΡΙΑ ΚΙΤΡΙΝΟ

0 0.5 1 2 4

ΣΤΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

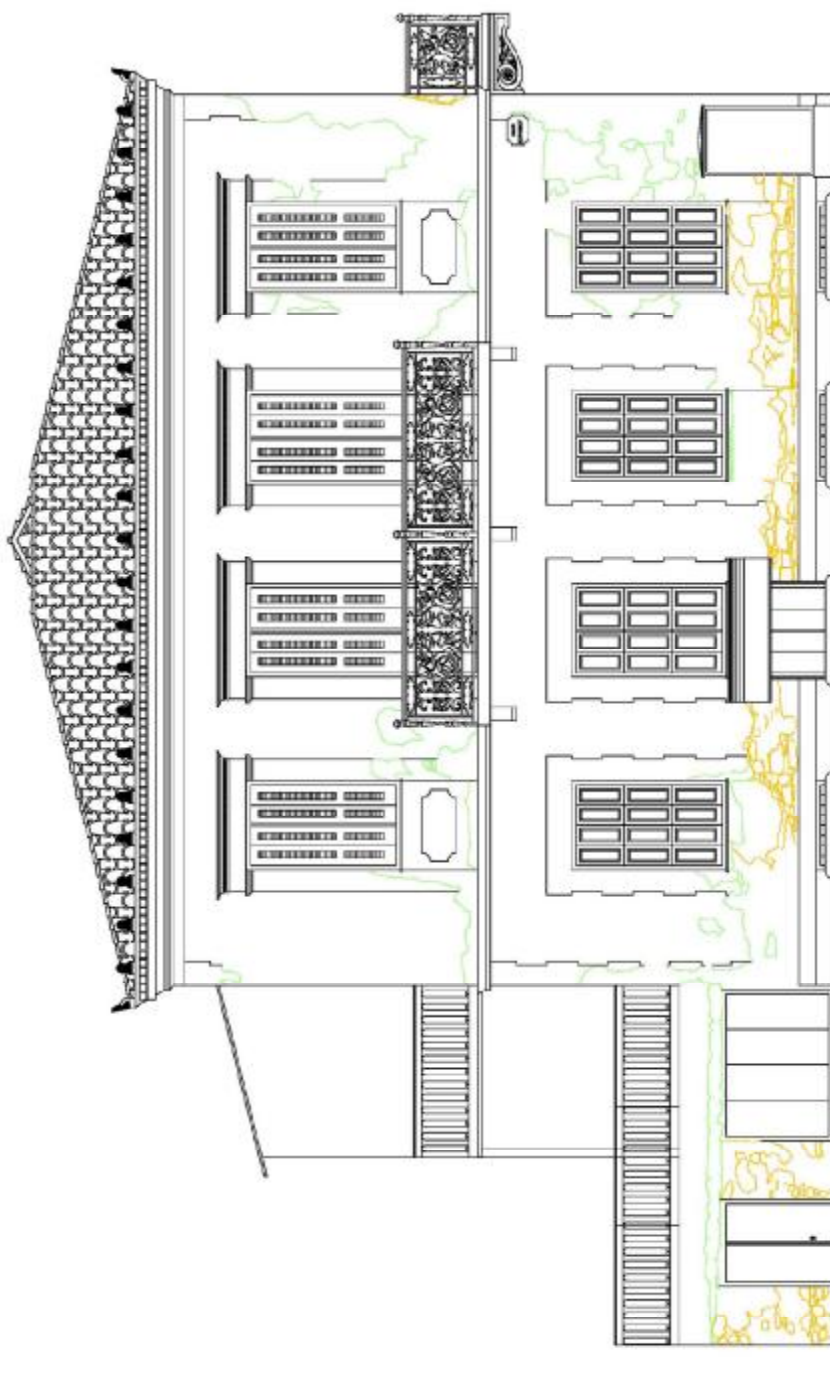
ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:50

ΒΑΘΜΟΣ ΒΛΑΒΗΣ ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ
Ι ΕΛΛΑΦΡΙΑ ΠΡΑΣΙΝΟ
ΙΙ ΜΕΤΡΙΑ ΚΙΤΡΙΝΟ

ΣΤΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

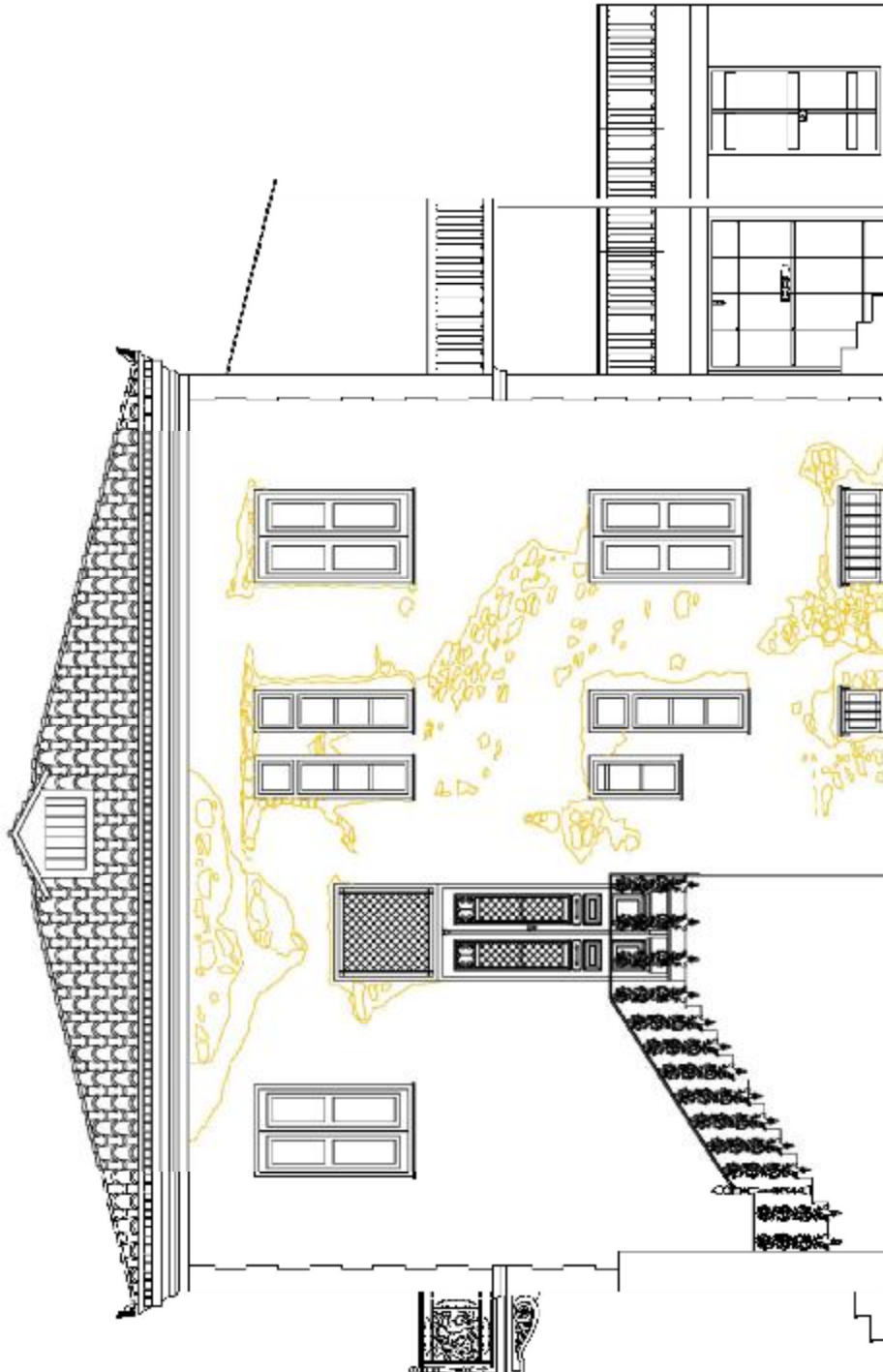
ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΒΑΘΜΟΣ ΒΛΑΒΗΣ
Ι ΕΛΛΑΦΡΙΑ
ΙΙ ΜΕΤΡΙΑ

ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ
ΠΡΑΣΙΝΟ
ΚΙΤΡΙΝΟ

ΣΙΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

Σελίδα 94 από 122

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

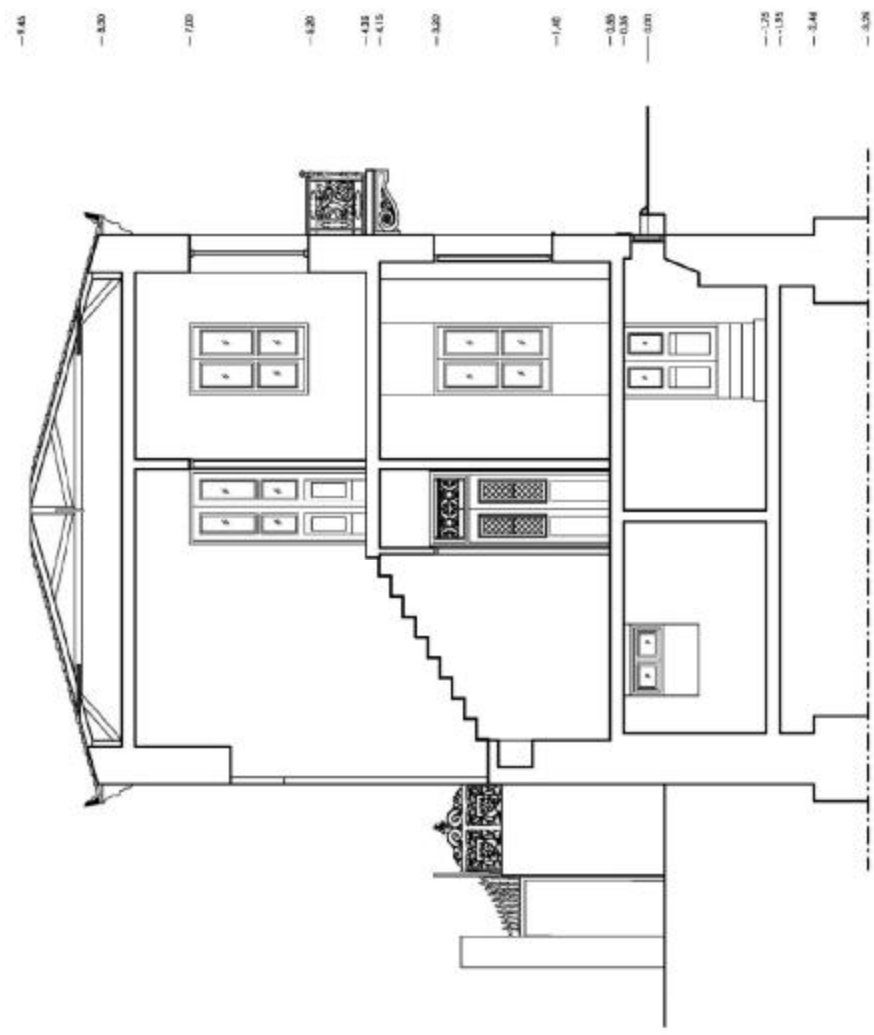
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΤΟΜΗ Α-Α

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΙΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΙΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

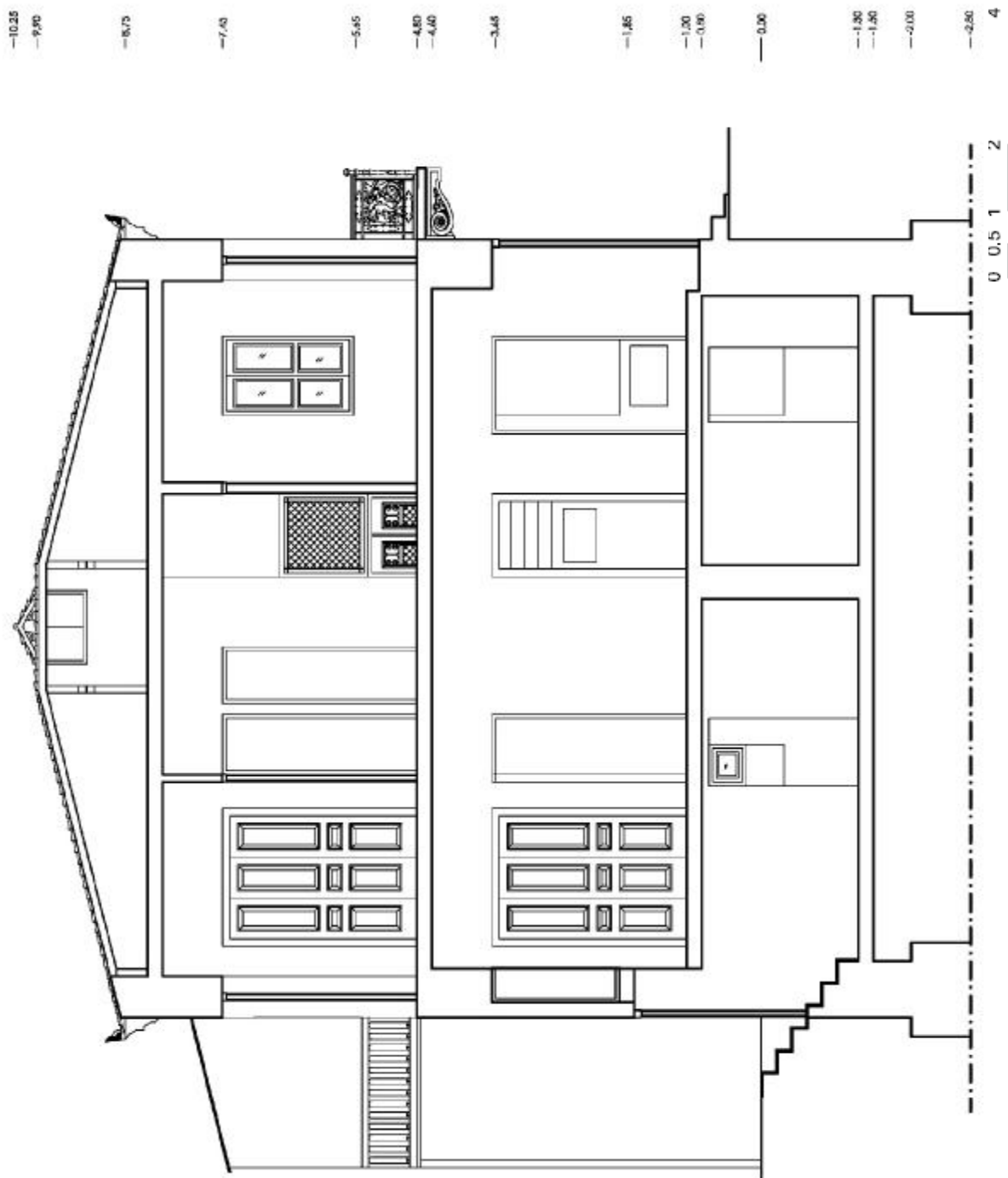
ΤΟΜΗ Β-Β

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΙΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

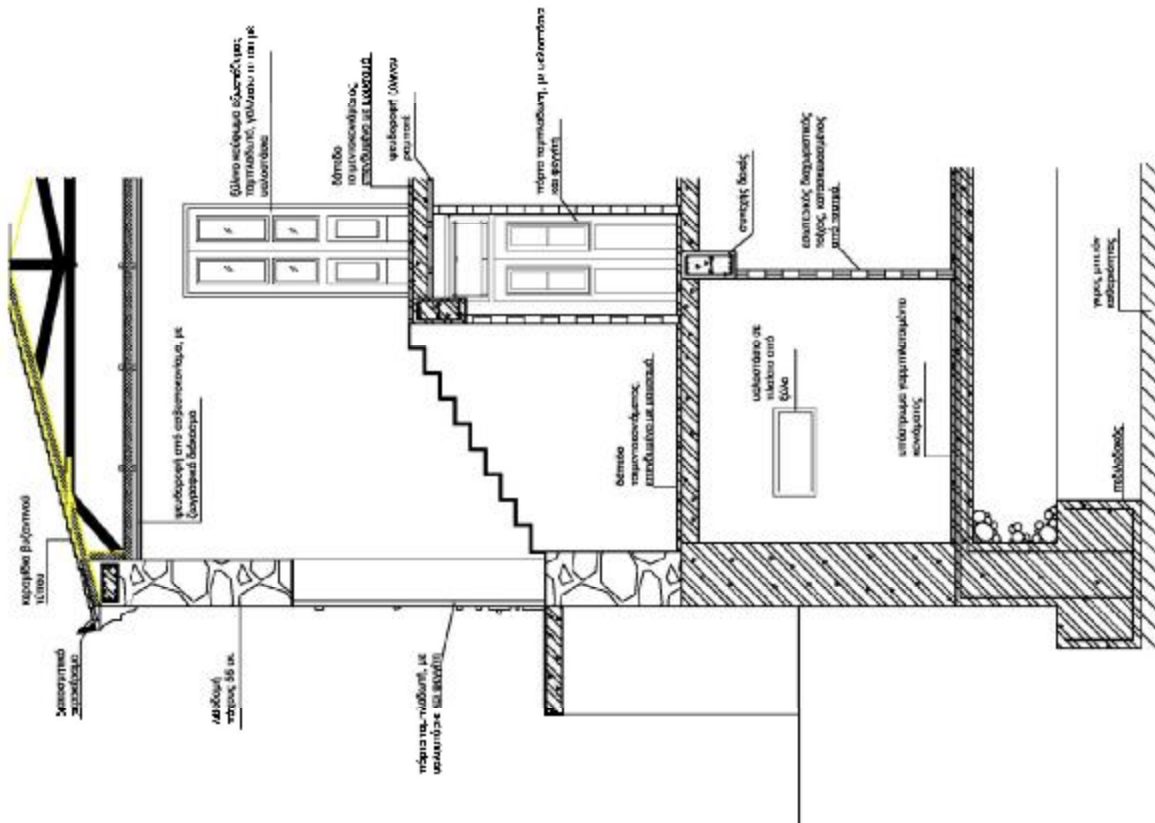
ΣΧΗΜΑΤΙΚΗ ΤΟΜΗ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

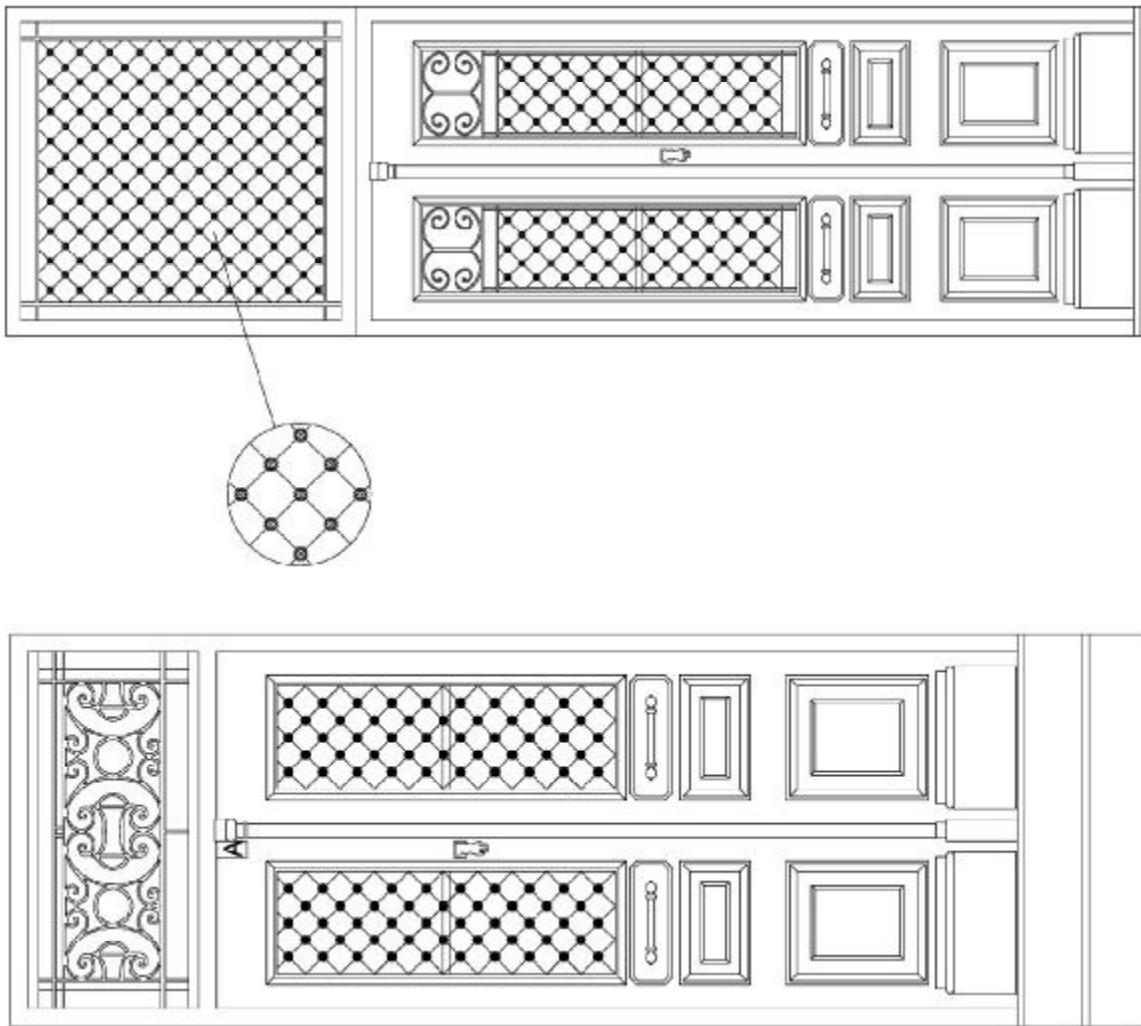
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΛΕΙΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΠΟΡΤΑΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΓΣΟΓΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΟΡΟΦΟΥ

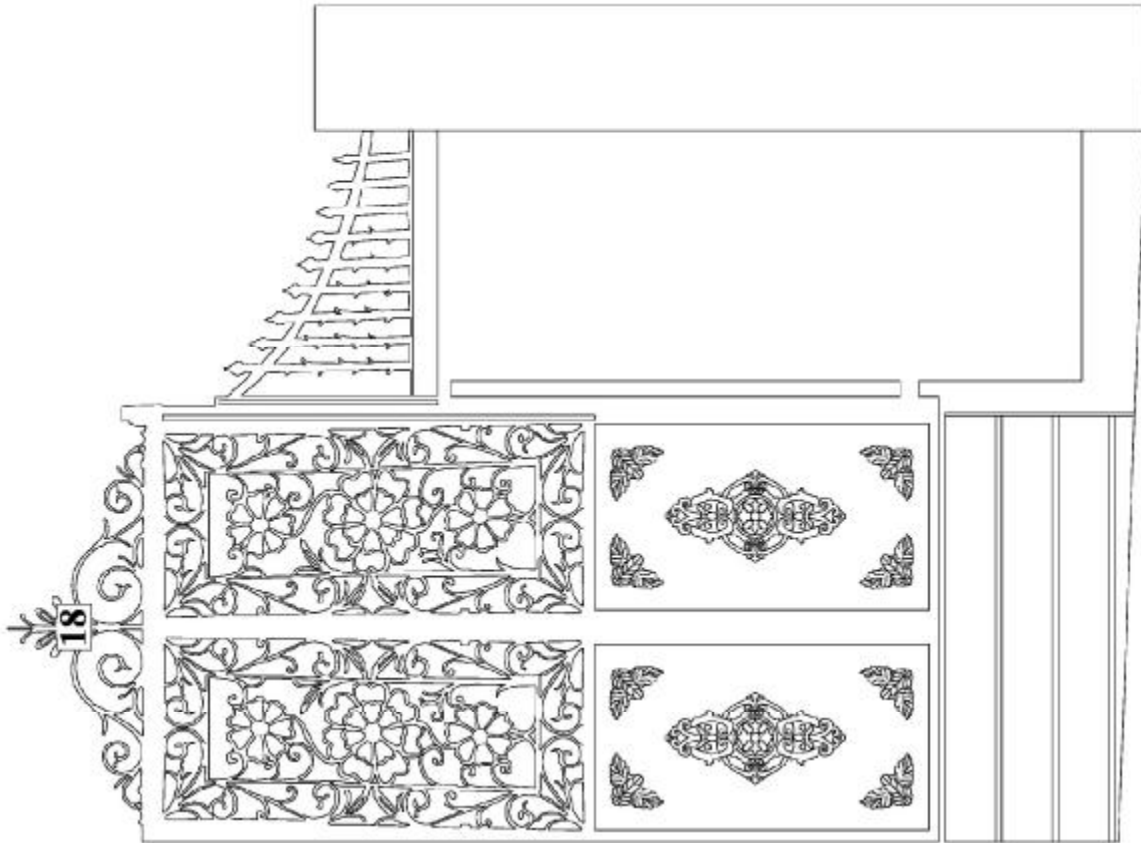
ΚΑΙΜΑΚΑ 1:10

ΣΤΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΙΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΛΕΙΤΤΟΜΕΡΕΙΑ ΚΑΙ ΚΕΛΟΠΟΡΤΙΑΣ ΑΥΛΗΣ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:10

ΣΤΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΙΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

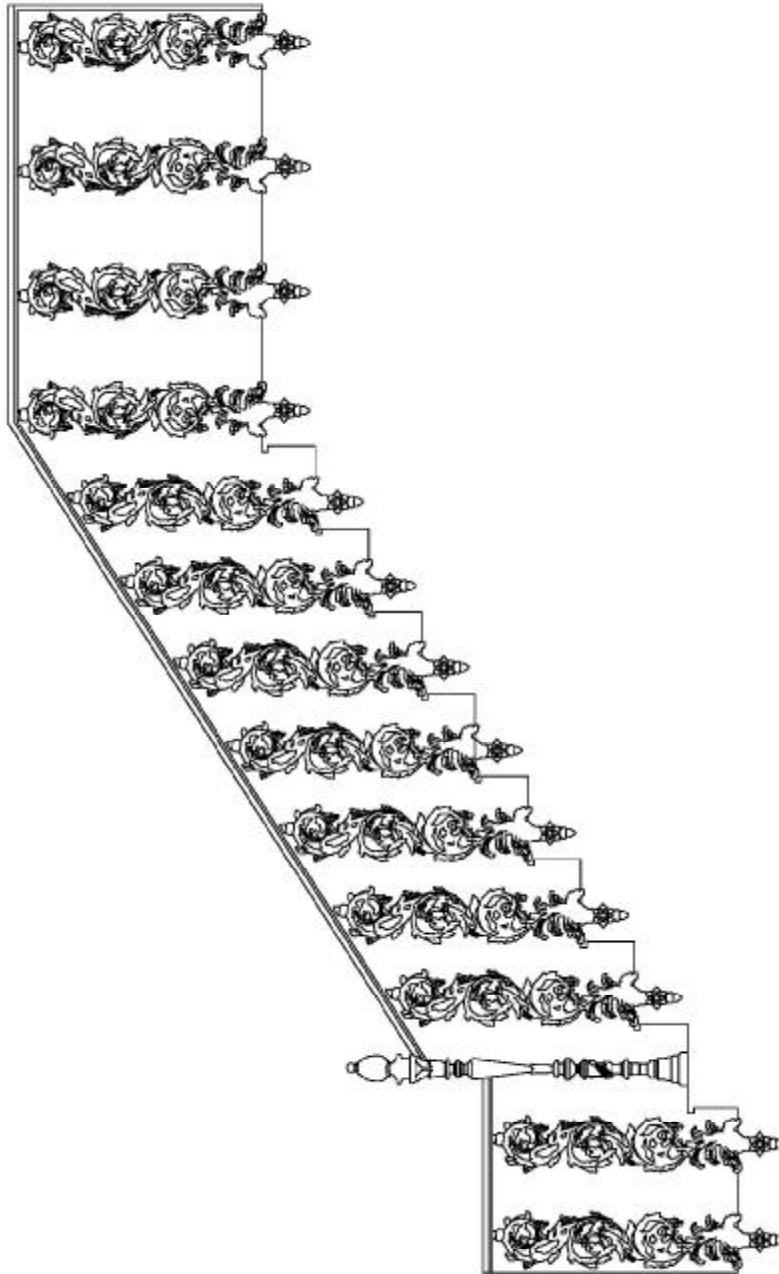
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΛΕΙΤΟΜΕΡΕΙΑ ΚΗΚΛΙΔΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΚΑΛΑΣ
ΕΙΣΟΔΟΥ ΣΤΟΝ ΟΡΟΦΟ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:15

ΣΤΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΙΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

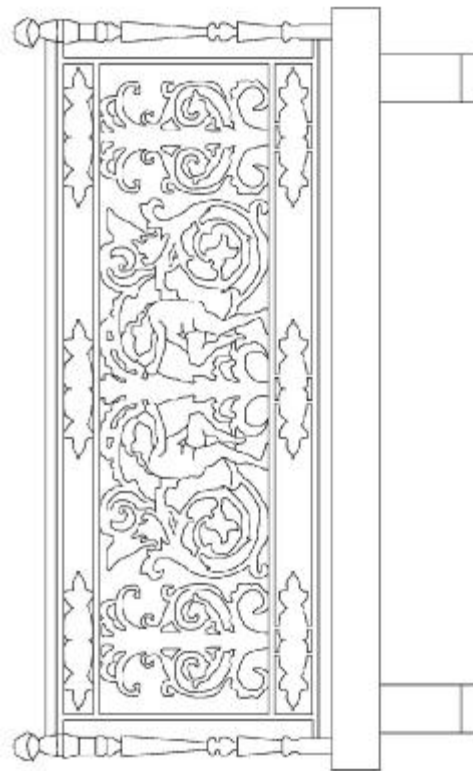
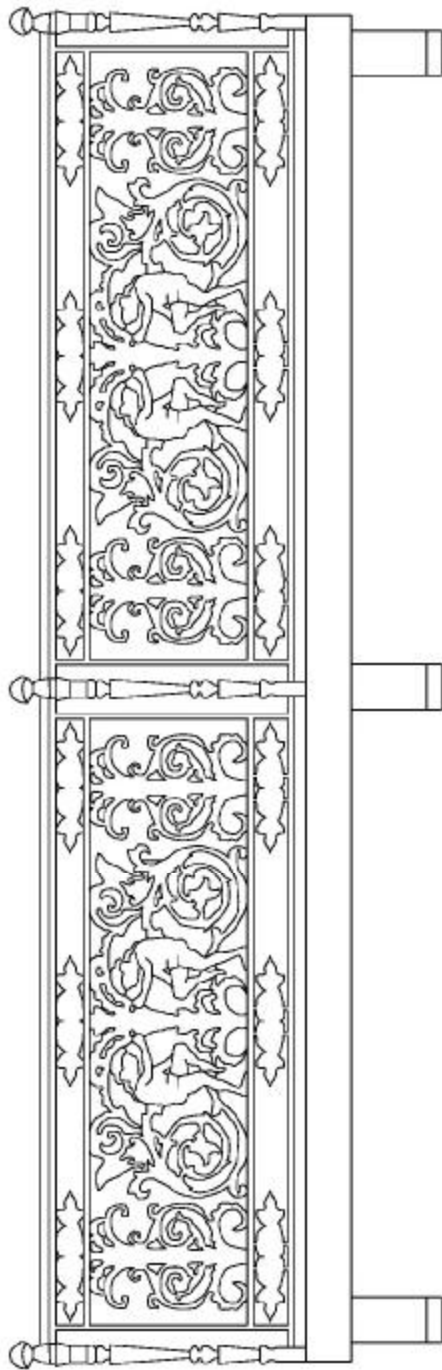
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΛΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΛΕΙΤΟΜΕΡΕΙΑ ΚΙΓ ΚΛΙΔΩΜΑΤΟΣ
ΜΠΑΛΚΟΝΙΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΟΨΗΣ,
ΛΕΙΤΟΜΕΡΕΙΑ ΚΙΓ ΚΛΙΔΩΜΑΤΟΣ
ΜΠΑΛΚΟΝΙΟΥ ΒΟΡΙΝΗΣ ΟΨΗΣ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:15

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

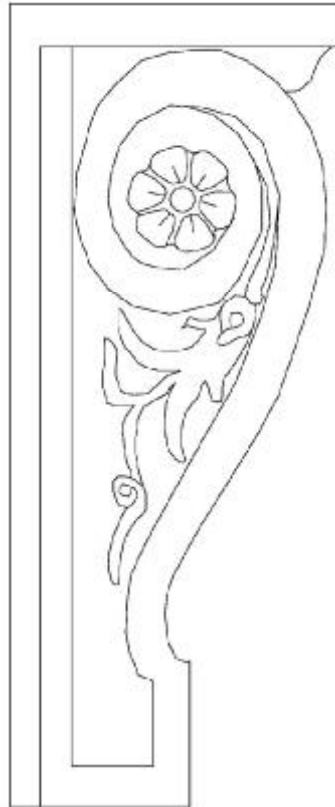
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

ΛΕΙΤΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΑΚΡΟΚΕΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ
ΦΟΥΡΟΥΣΙΟΥ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:10

ΣΤΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΙΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΚΑΤΟΥΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

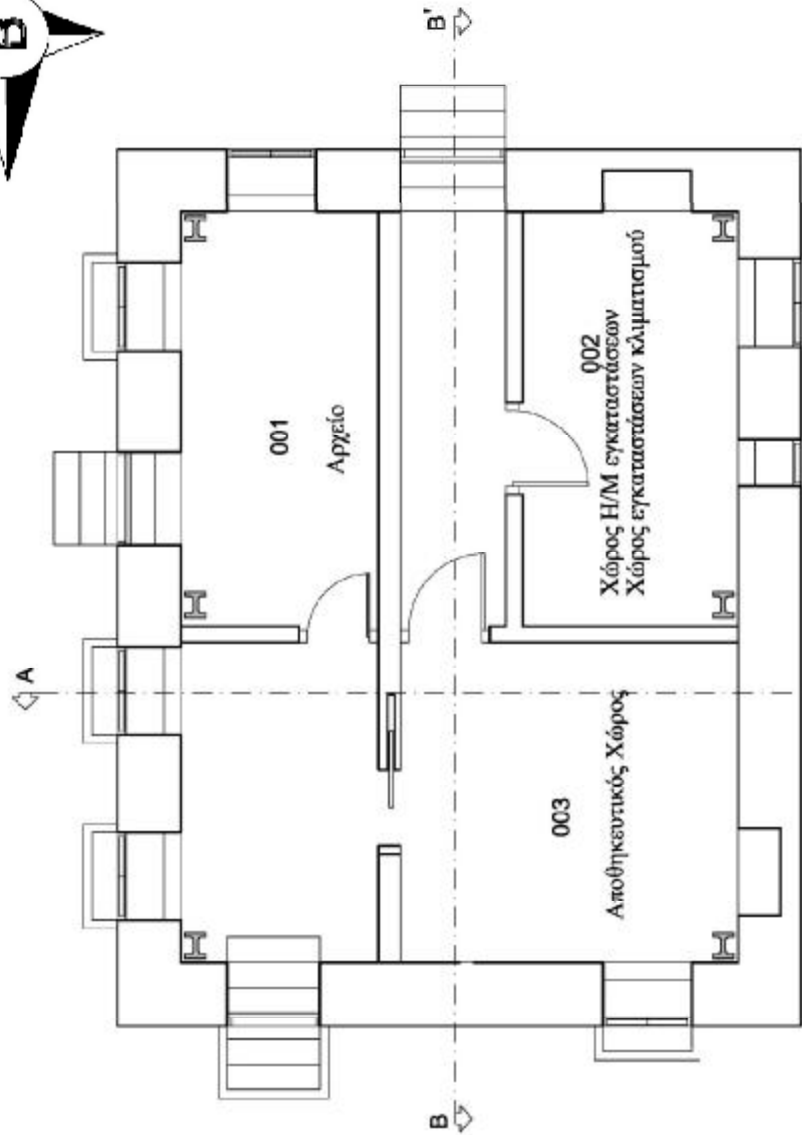
ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΥΛΙΚΩΝ

1. ΛΙΘΟΔΟΜΗ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
 ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
 ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
 ΕΠΙΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΚΑΤΟΦΗ ΣΙΣΤΕΙΟΥ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:50

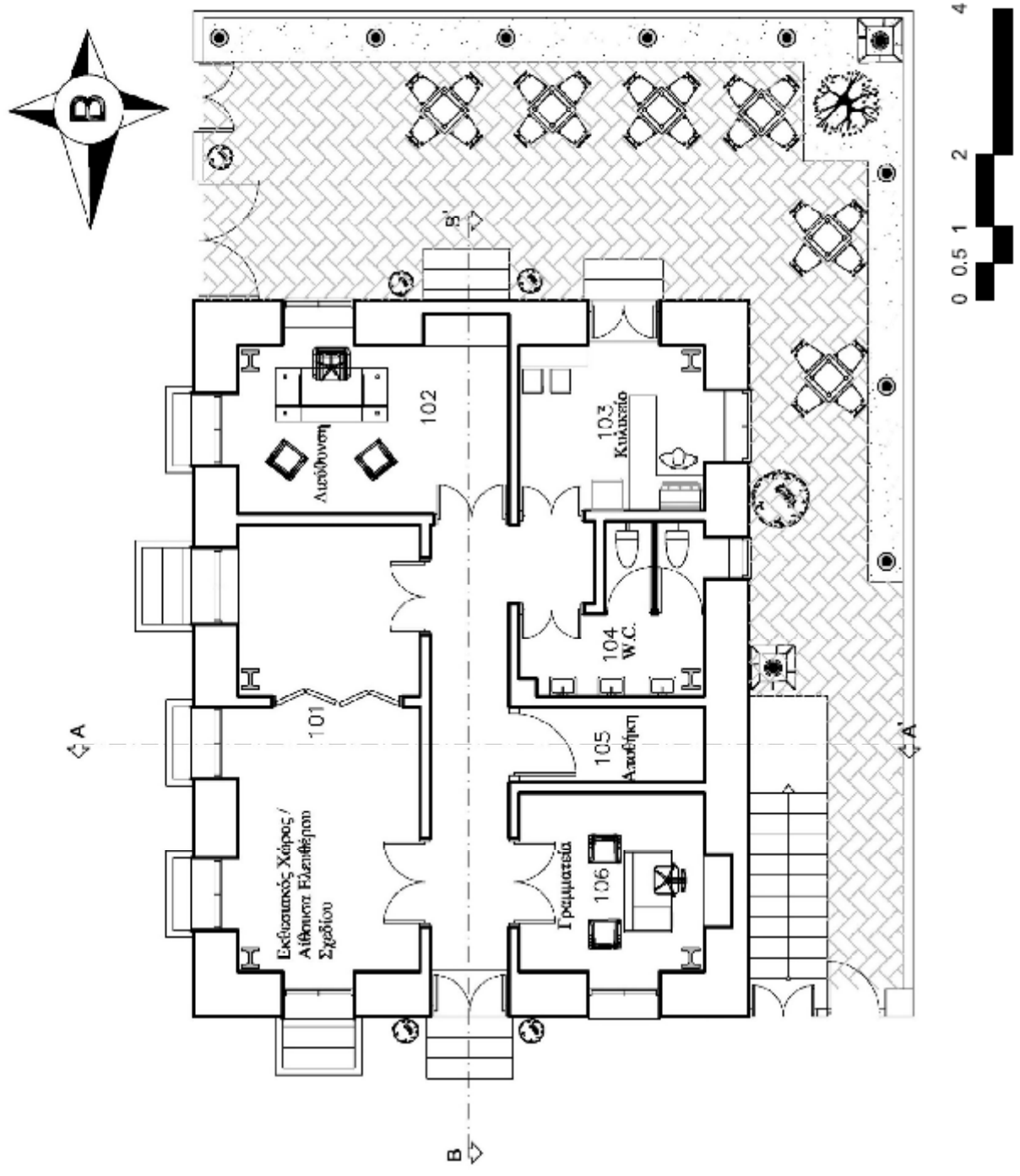
ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΥΛΙΚΩΝ

1. ΛΙΘΟΔΟΜΗ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
 ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
 ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

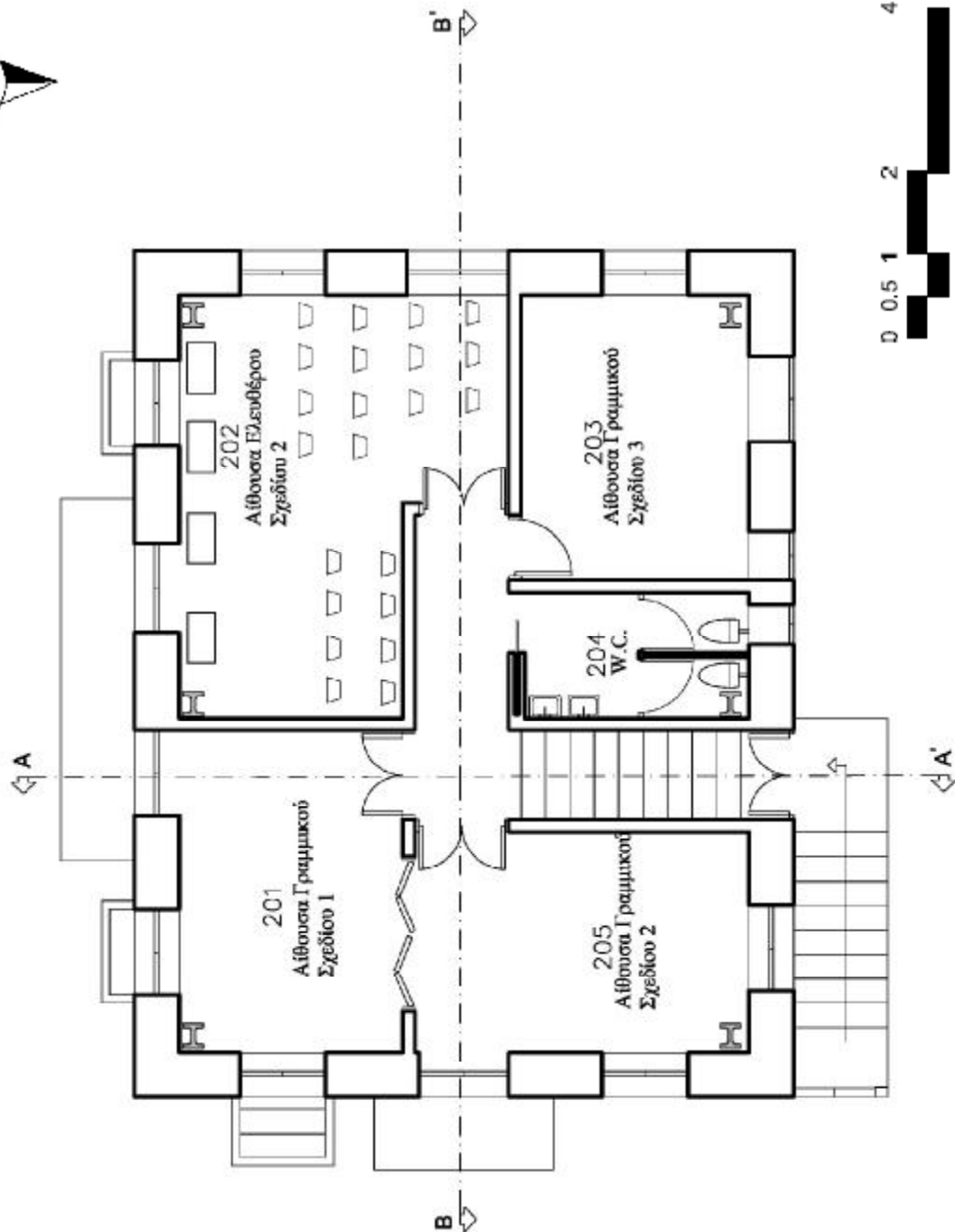
ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΥΛΙΚΩΝ

1. ΛΙΘΟΔΟΜΗ

ΣΤΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΙΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

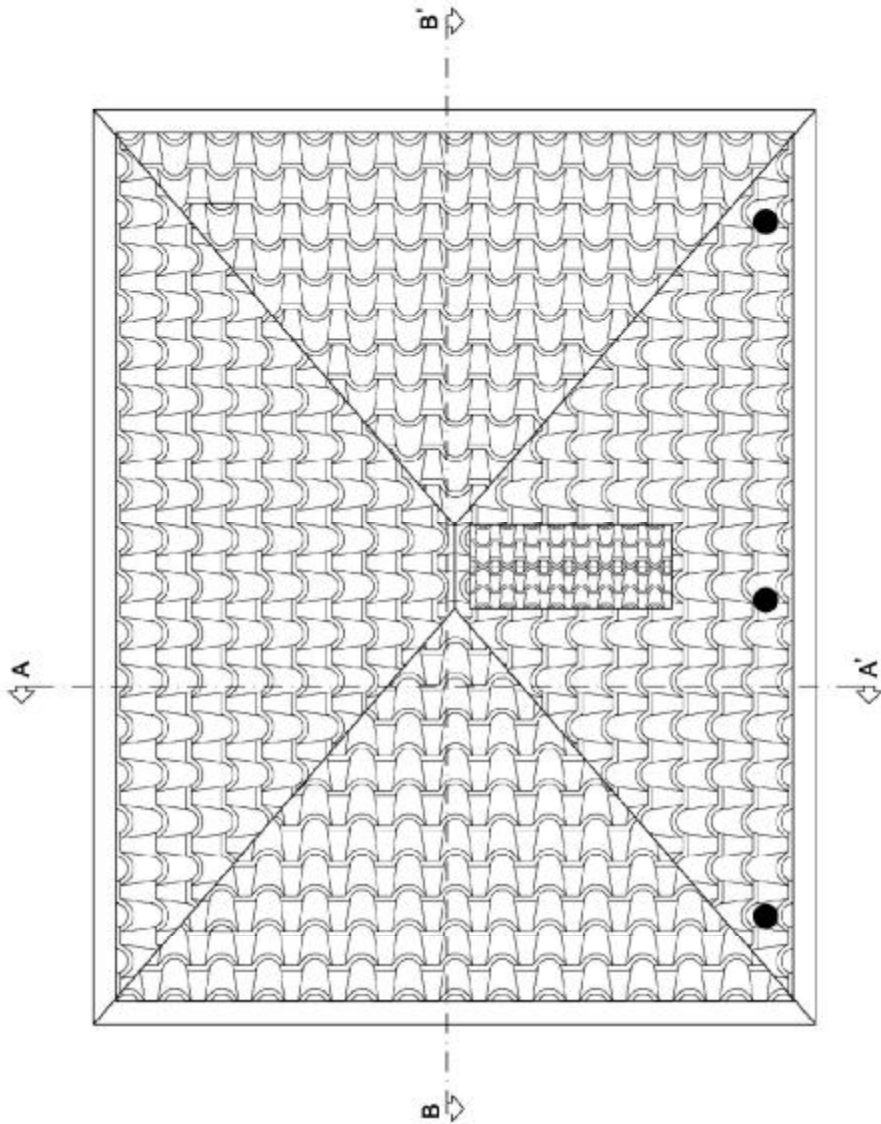
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΚΑΤΟΥΡΗ ΣΤΕΙΓΗΣ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΙΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

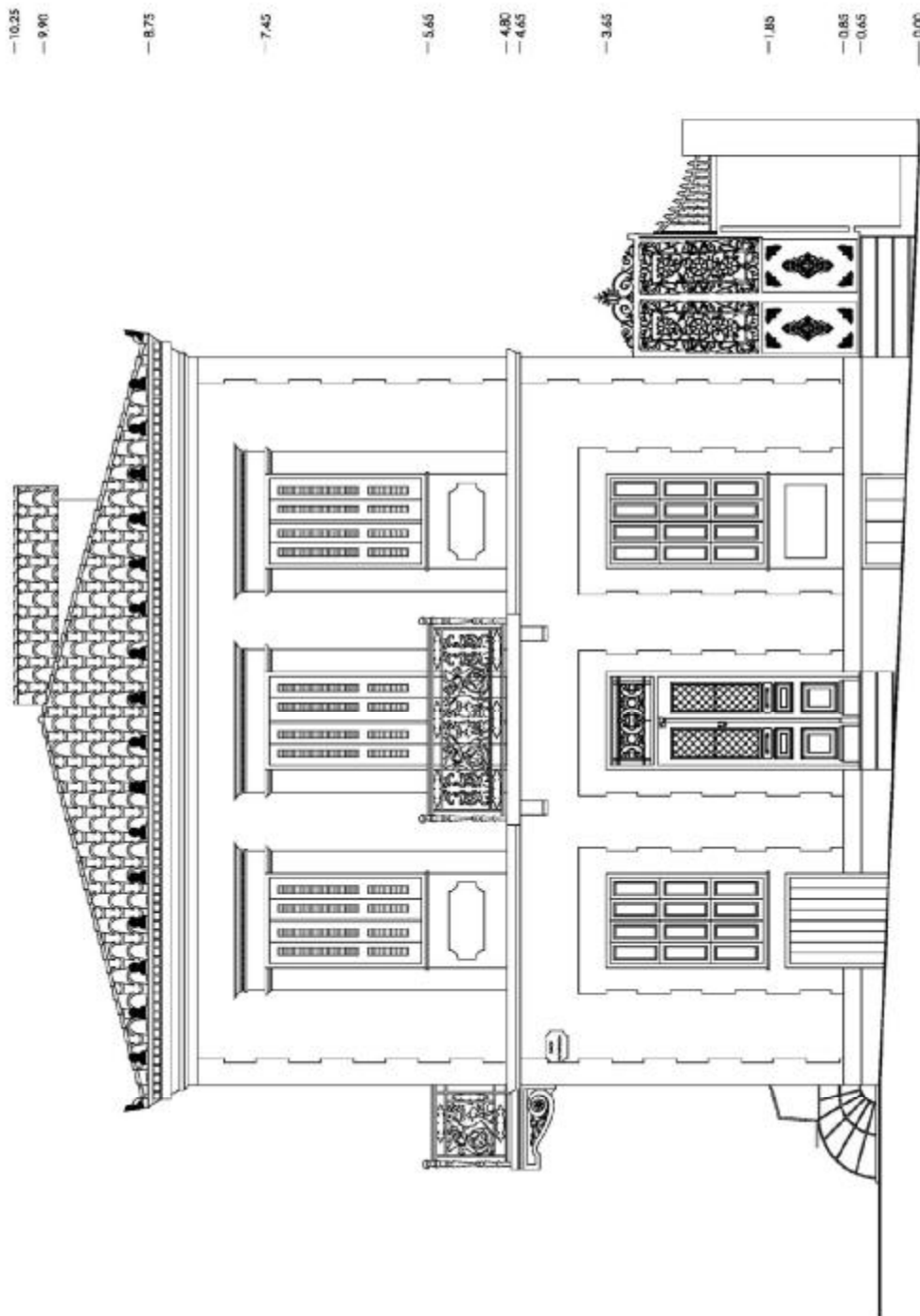
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΤΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΙΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ

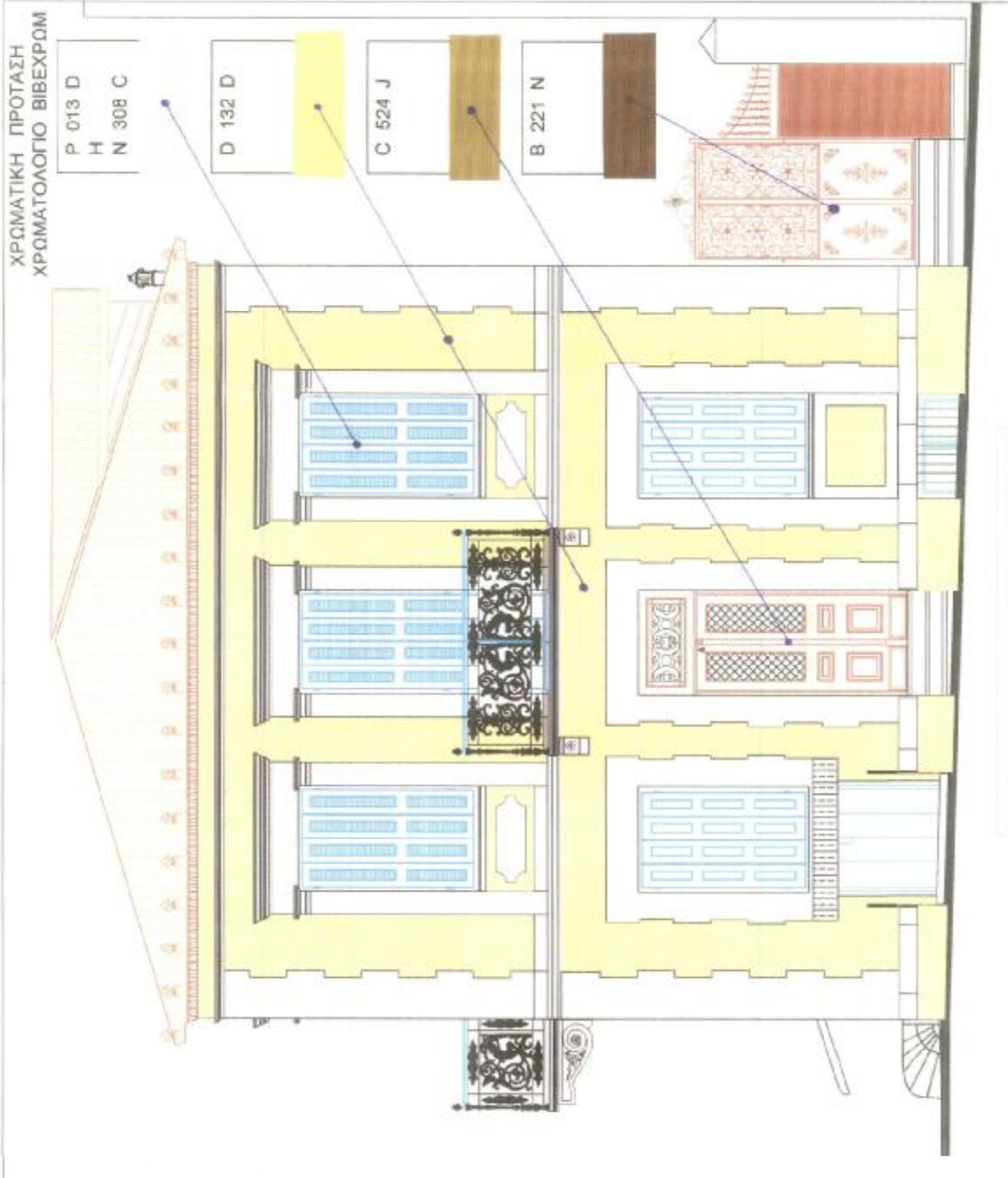
ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΤΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

Πτυχιακή Εργασία – Μέμμου Σοφία

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

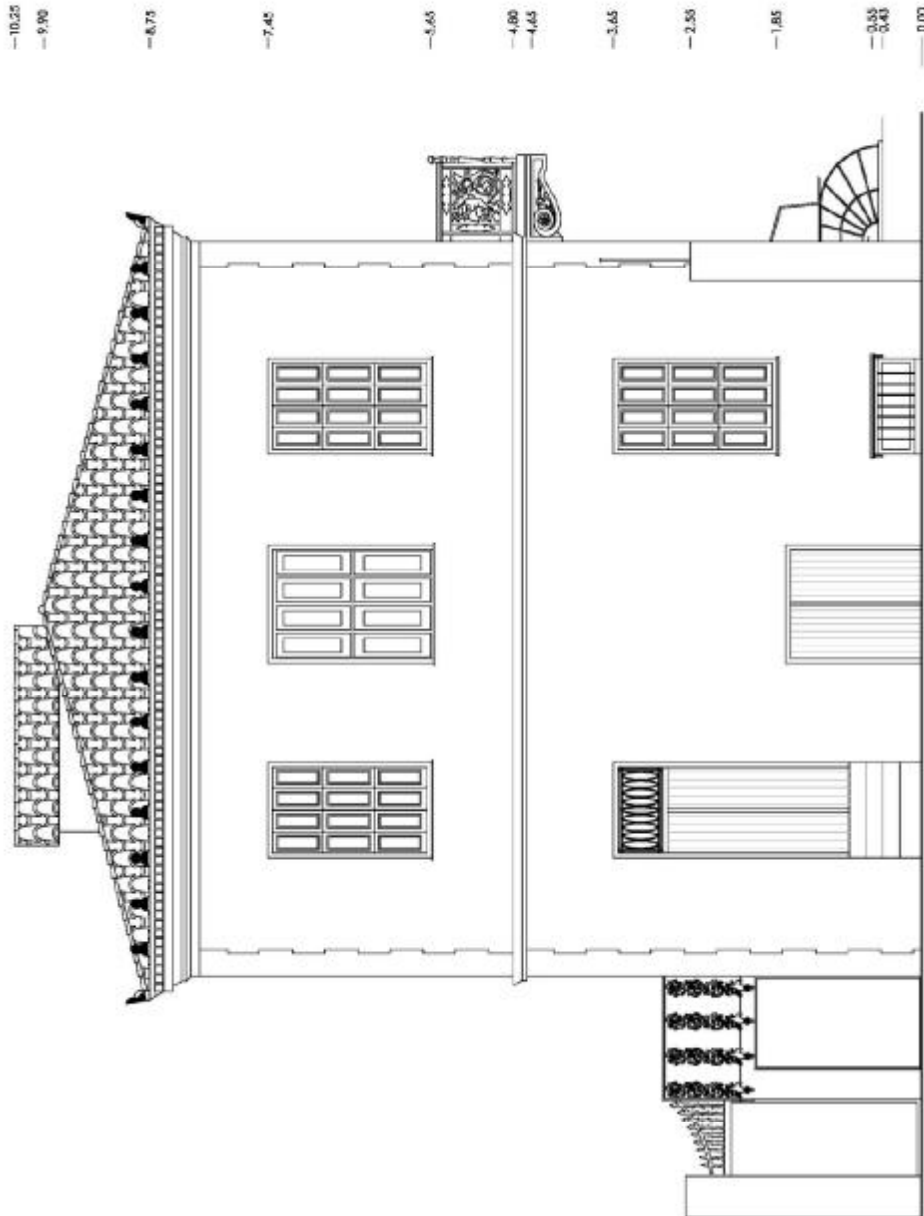
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΙΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

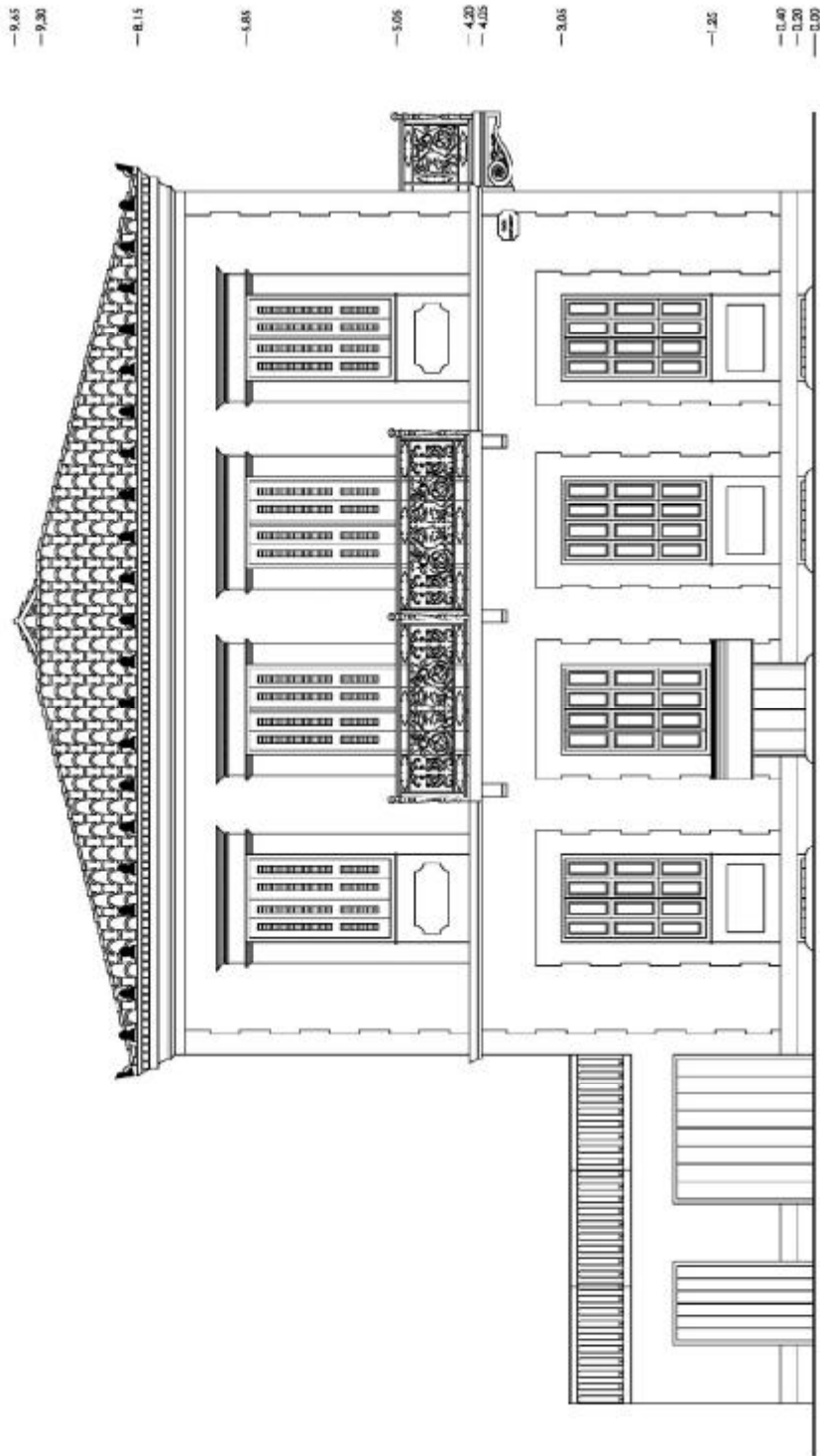
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

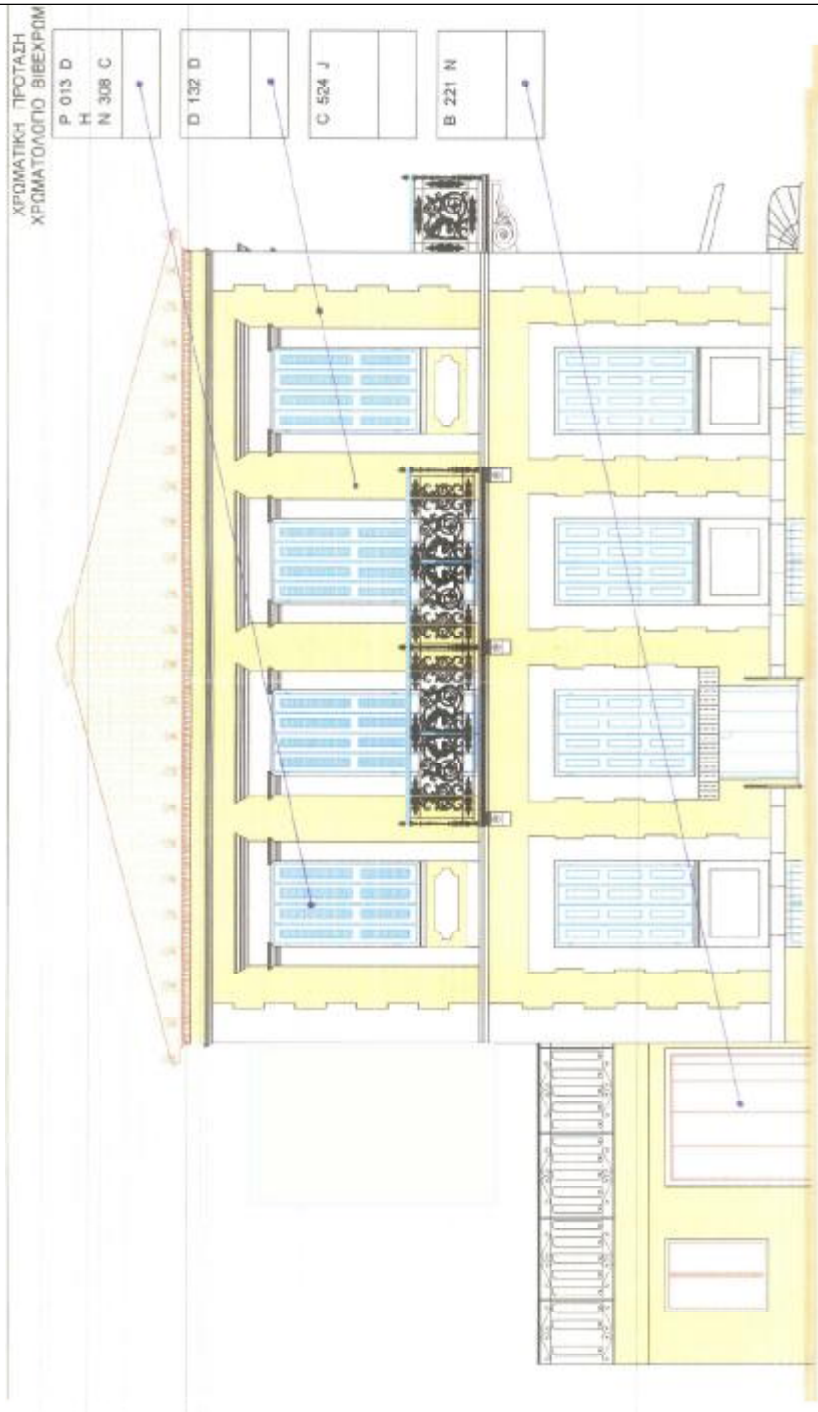
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΤΙΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΙΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

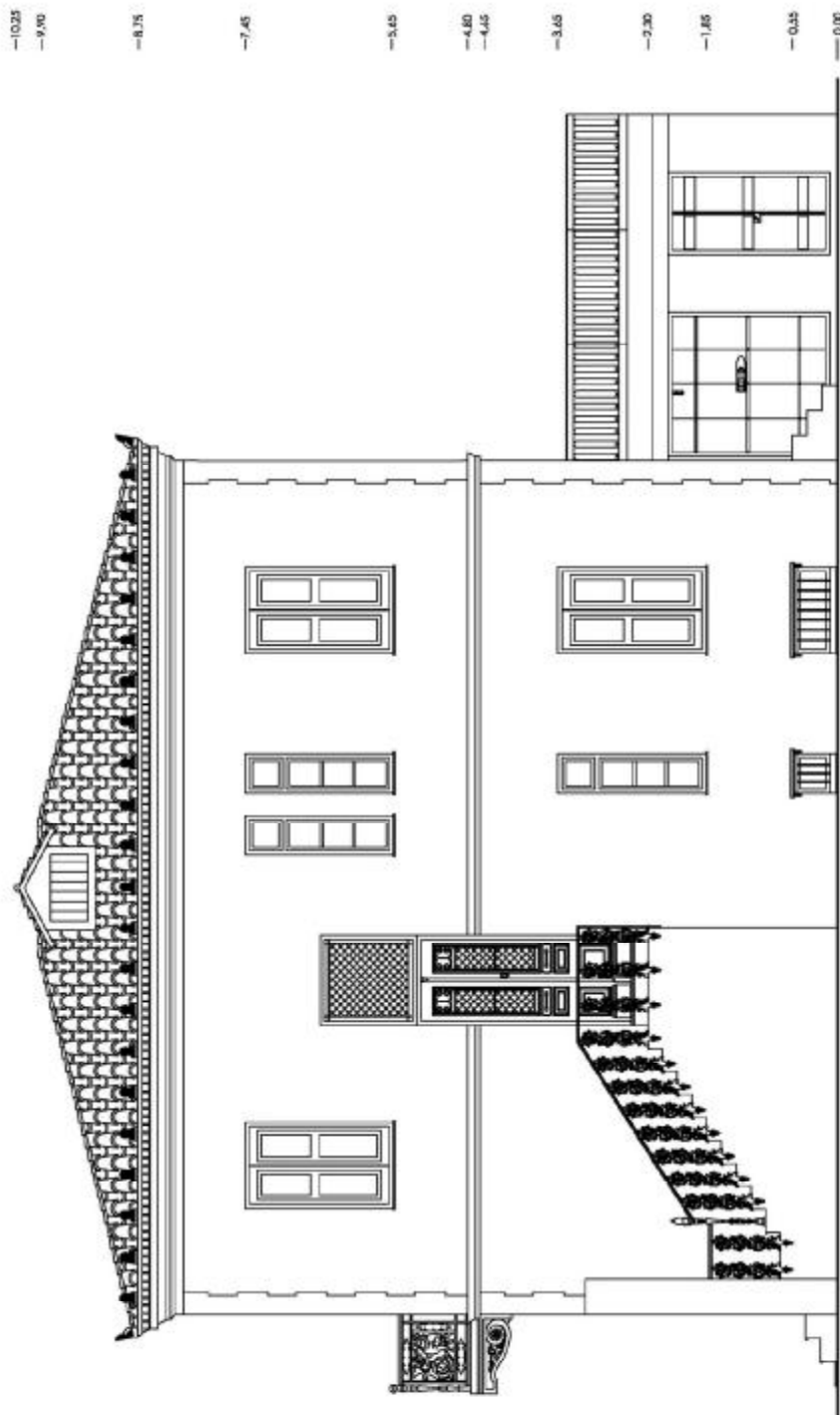
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΤΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΙΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

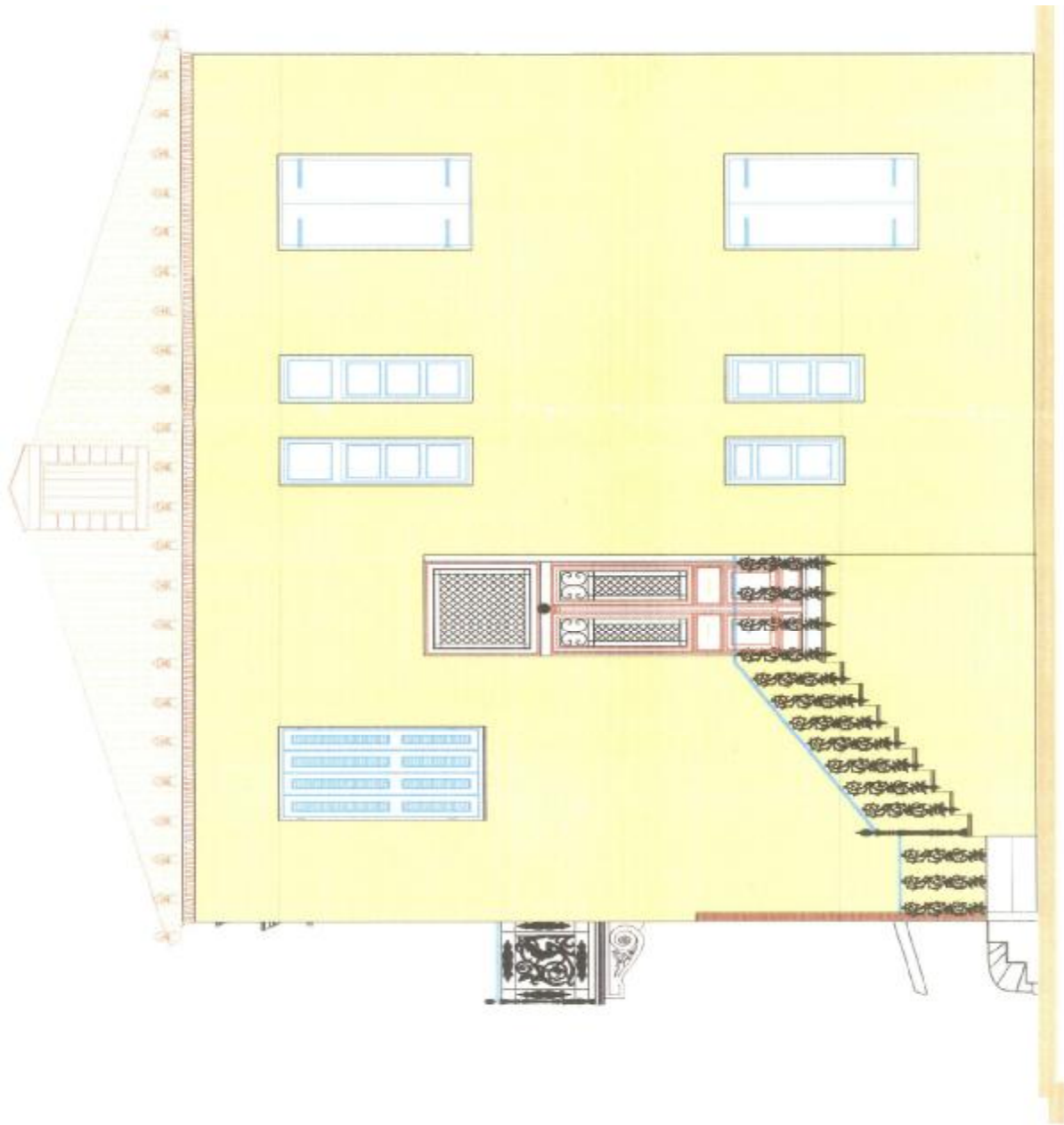
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΙΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΙΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

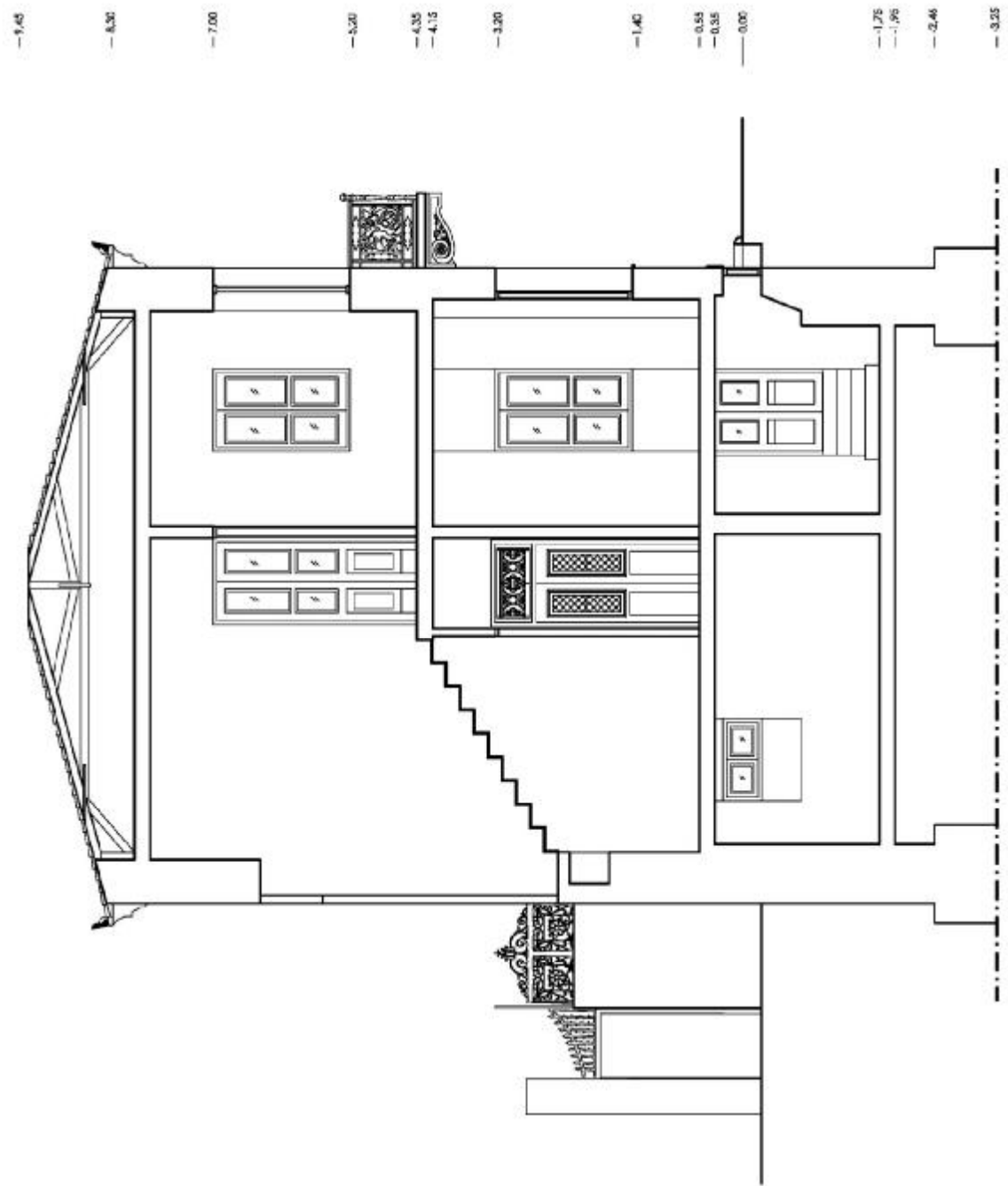
ΤΟΜΗ Α-Α

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΙΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΔΩΝ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΚΑΙ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ, ΚΑΙ
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

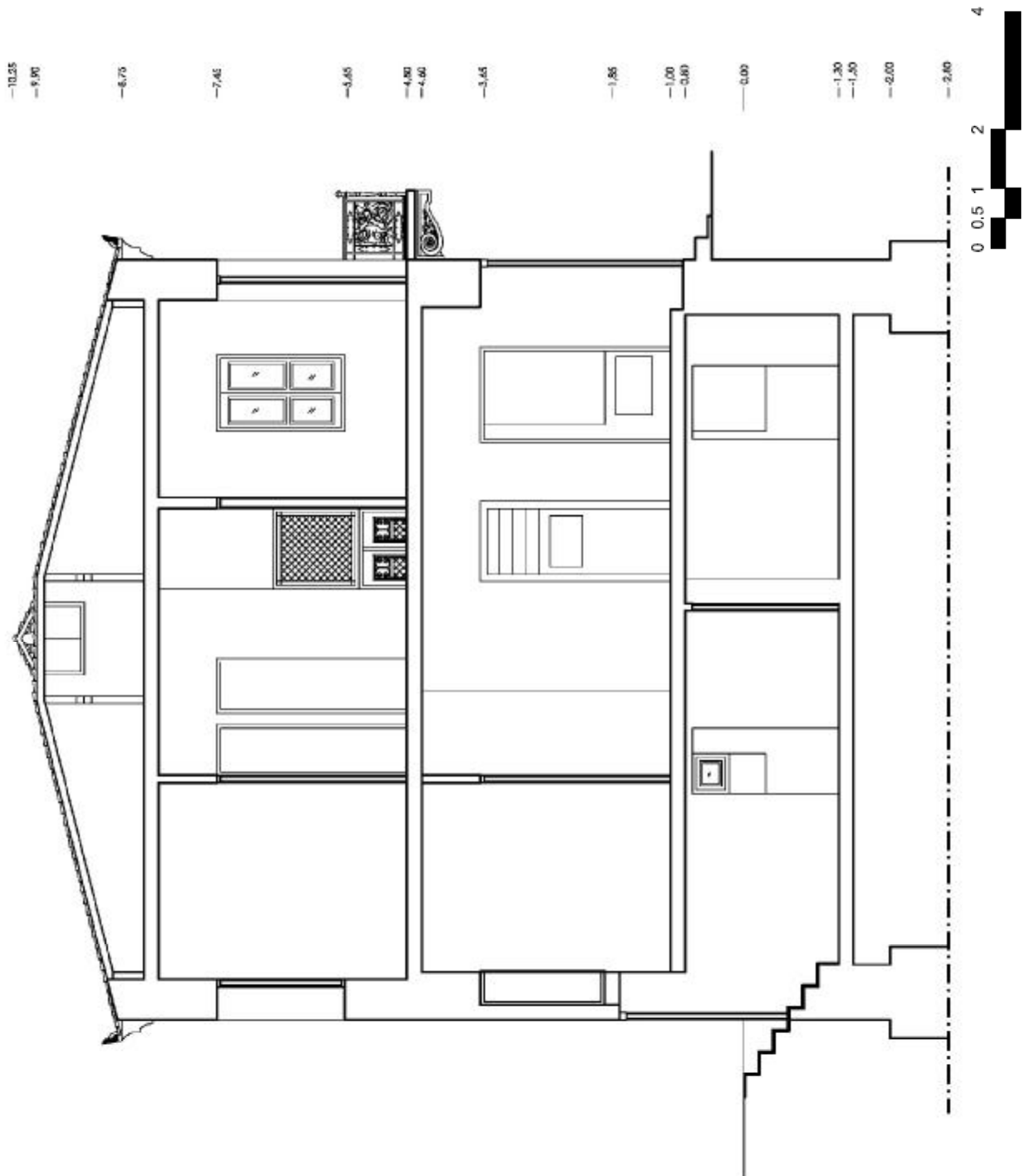
ΤΟΜΗ Β-Β

ΚΑΙΜΑΚΑ 1:50

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΜΕΜΜΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΠΟΙΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΚΑΒΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ, 2013

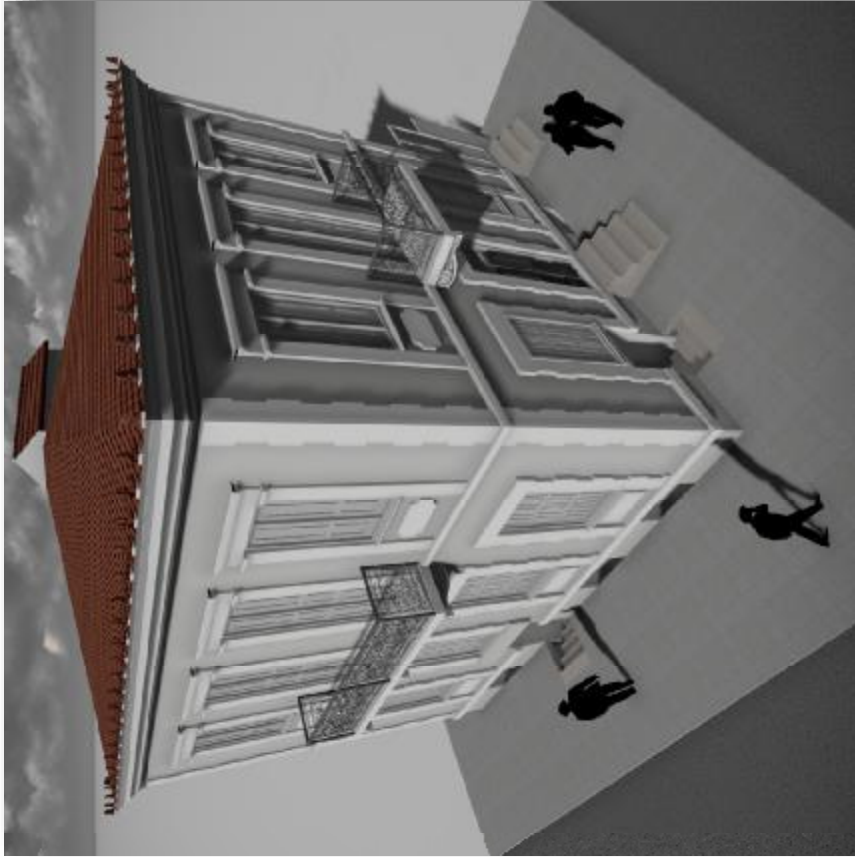

Σελίδα 115 από 122

Φωτορεαλιστικά Σχέδια

Πτυχιακή Εργασία – Μέγισον Σοφία

ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

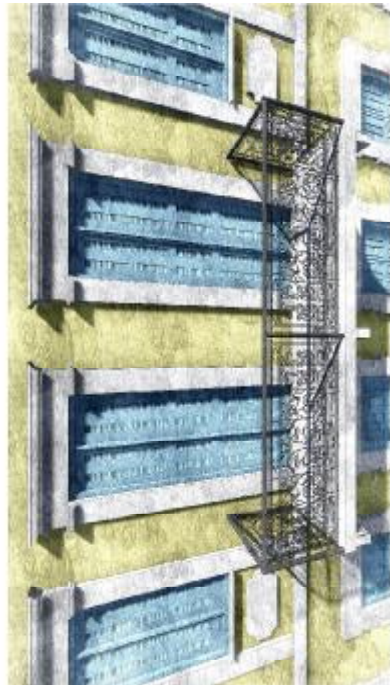
Φωτορεαλιστικά Σχέδια

Προχιακή Εργασία – Μέγιστη Σοφία

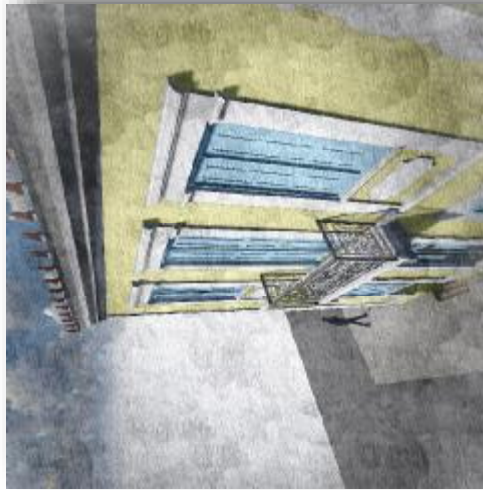
Φωτορεαλιστικά Σχέδια

Προχιακή Εργασία – Μέγιστη Σοφία

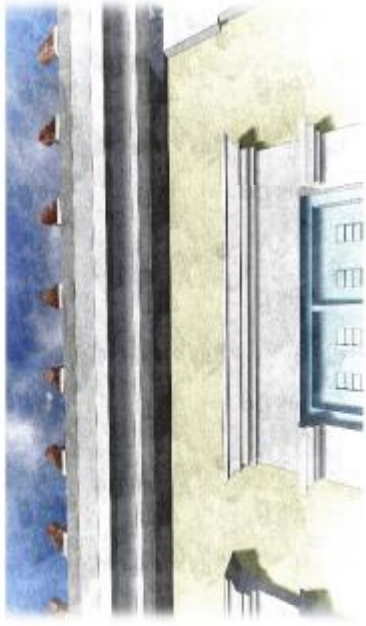
Φωτορεαλιστικά Σχέδια

Προχρυσή Εργασία – Μέγιστη Σοφία

Φωτορεαλιστικά Σχέδια

Προχρυσή Εργασία – Μέγιστη Σοφία

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Μάνος Μπίρης και Μάρο Καρδαμίτση-Αδάμη, "Νεοκλασική αρχιτεκτονική στην Ελλάδα", εκδοτικός οίκος Μέλισσα.
- Μάνος Μπίρης (1978), "Μισός αιώνας αθηναϊκής αρχιτεκτονικής 1875-1925", Διδακτορική διατριβή, Ε.Μ.Π., Αθήνα.
- Καίκα-Μαντανίκα Γ. (1998), "Πάτρα 1870-1900. Η καθημερινή ζωή της Πάτρας στην αγωγή της Μπελ επόκ", Αχαϊκές εκδόσεις, Πάτρα.
- Δανήλ Αθ. Ορφανουδάκης (1992), "Μελέτη αποκατάστασης μνημείων και συνόλων", Πειραιάς.
- Παπαδάτου-Γιαννοπούλου Χ. (1991), "Εξέλιξη του σχεδίου πόλεως των Πατρών, 1829-1989", Αχαϊκές εκδόσεις, Πάτρα.
- Συναδινός Π., "Πάτρα. Πολιτισμός, ανάπτυξη, πολεοδομία", Αχαϊκές εκδόσεις, Πάτρα.
- http://www.eie.gr/archaeologia/gr/archeio_more.aspx?id=39